

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forhandling om redegørelse nr. R 3:

Statsministerens redegørelse af 2. november 1989 om regeringens forslag til økonomisk reform.

(Redegørelsen anmeldt 2/11 89. Redegørelsen givet 2/11 89. Meddelelse om forhandling 2/11 89).

Formanden:

Under denne forhandling kan også de følgende sager på dagsordenen omtales.

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid på 20 minutter for ordførerne i første omgang.

Forhandling

Svend Auken (S):

Det danske velfærdssamfund er truet. Gælden til udlandet har i år passeret 300 mia. kr., og arbejdsløsheden vokser desværre stadig. 300.000 mennesker – eller mere end 300.000 mennesker – vil stå uden arbejde her til vinter. Og flere og flere stødes ud af det aktive samfundsliv. Alene 30.000 mennesker om året kommer på førtidspension.

Bortset fra udviklingen i eksporten, som vi jo er mange der har samarbejdet om at forbedre vilkårene for, går det ned ad bakke i Danmark trods utrolig gunstige forhold i udlandet.

KVR-regeringens politik har ikke virket, og i den nuværende situation er det barokt, at man tror, man kan klare vanskelighederne ved at lo-

ve skattelettelser til alle med høje indtægter, finansieret gennem milliardnedskæringer på kommunernes budgetter og ved at overlade ansvaret for de ledige til arbejdsmarkedet.

Det er ansvarsforflygtigelse, det er uretfærdigt, og det virker ikke.

Danmarks problemer er store, men de kan løses, hvis vi vil.

Socialdemokratiet vil. I april fremlagde vi et samlet oplæg, blottet for uansvarlige løfter, dækningsløse checks og fikse ideer. Vi kaldte oplægget for »Gang i 90'erne«, fordi det handler om at få Danmark i arbejdstøjet igen. Det er et oplæg – og det skjuler vi ikke – der stiller store krav til alle, men det er et oplæg, der er retfærdigt, og det er et oplæg, der virker.

I befolkningen er der vilje til at rette tingene op. Derfor bakkede lønmodtagernes organisationer S-planen op, også selv om det var barsk medicin for dem at sluge. Faktisk afgav vi i Socialdemokratiet et enestående tilbud om politisk stabilitet, om en lønudvikling under udlandets og om ro om de offentlige udgifter. Ingen opposition har nogen sinde i noget land givet en regering et sådant tilbud.

Til gengæld krævede vi en retfærdig fordeling, en sikring af almindelige familiers købekraft og et perspektiv i løsningen. Vi foreslog strukturreformer på tre områder:

For det første en opsparingsreform på pensionsområdet, der kan give lighed og tryghed i alderdommen og en spredning af ejendomsretten.

For det andet en nedsættelse af trækprocenterne for alle gennem en ny skat, en retfærdig skat på al bruttoindtægt, dvs. uden hensyn til de fradrag, folk har.

Og for det tredje, at der skulle gennemføres et tilbud om uddannelse og arbejde til de arbejdsløse i stedet for dagpenge og kontanthjælp.

Men regeringen sagde nej til dette forslag om en samfundskontrakt.

Socialdemokratiet skulle efter regeringens opfattelse sige ja til skattelettelser i toppen, finansieret gennem dramatiske nedskæringer i amter og kommuner – ti gange så meget over 4 år som det, de skal spare i år – og gennem en ødelæggelse af dagpengesystemet. I stedet for reformer skulle lønmodtagerne betale to gange.

Derfor brød forhandlingerne på Christiansborg sammen. Derfor trak den samlede fagbe-

[Svend Auken]

vægelse sig ud af trepartsforhandlingerne, og derfor er der ikke noget grundlag for forhandlinger med kommunerne.

Jeg forstår godt mismodet i den danske befolkning. Det er velbegrundet. Men de positive kræfter må ikke give op.

Derfor har Socialdemokratiet lagt fire konkrete forslag frem til forhandling i Folketinget, forslag, der gentager tilbudet om stabilitet, om forbedret konkurrenceevne, om bruttoskat og lavere trækprocenter, om ro over de offentlige udgifter, om opsparing, om uddannelse, om arbejde til de ledige, kort sagt om at få Danmark i arbejdstøjet igen.

Socialdemokratiet vil, og vi kan.

Det er uacceptabelt, hvis dansk politik skal lammes af intern uenighed og højredrejning i den nuværende regering. Derfor er vores råd klart: Lad os komme i gang med Danmarks problemer! Træk de ultimative forslag og krav tilbage, og drop finanslovforhandlingerne med Fremskridtspartiet! Så kan vi starte i morgen.

Lykketoft (S):

I forlængelse af det, mit partis formand sagde, vil jeg gøre nogle mere detaljerede bemærkninger til den dagsorden, vi har i dag.

Jeg kan godt forstå, at mange mennesker er utålmodige med politikerne og har svært ved at finde ud af, hvad der er op og ned i dansk politik i disse uger. Mange oplever, at vi politikere er mere optaget af at retfærdiggøre os selv end af at løse landets problemer. Folk forvirres forståeligt nok af at høre to parter, der begge siger, at de vil det vel for Danmark og for danskerne, men som trods månedlange forhandlinger ikke har kunnet enes om hovedlinjerne for en indsats, der er effektiv over for arbejdsløsheden og gældsstiftelsen.

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne så u-dramatisk og omhyggeligt, som det er muligt, forsøge at besvare tre hovedspørgsmål, som befolkningen stiller til os:

Hvad var det, I ville? Hvorfor lykkedes det ikke i oktober? Og er det muligt at knytte tråden igen?

Det, vi ville, var at overvinde mange års politisk opsplitning, der alt for ofte har betydet, at indsatsen imod de økonomiske skavanker kom for sent, for svagt og direkte forkert. Siksakpolitik fra svage mindretalsregeringer har betydet alt andet end perspektiv og stabilitet i den økonomiske politik.

Derfor er det aldrig lykkedes samtidig, på én og samme tid, at tage fat på de to grundlæggende problemer i dansk økonomi, nemlig arbejdsløsheden og gældsætningen over for udlandet. Derfor er Danmarks balanceproblemer samlet set større end vore nabolandes, og det er endda blevet endnu værre gennem de sidste 3 år, hvor Danmark har haft nulvækst i produktion og stigning i ledighed, mens der er kommet pæn fremgang i de fleste andre industrilande.

Og derfor er det naturligvis meget påtrængende, at der indgås en flerårig aftale om de centrale elementer i en ny dansk økonomisk politik: en økonomisk politik, som omsider gennem styrket konkurrenceevne og øget opsparing kunne skabe en vækst, der var baseret på investering og på eksport.

Socialdemokratiet har opstillet det ambitiøse, men nødvendige mål, at vi i løbet af 5 år skal halvere arbejdsløsheden, samtidig med at vi får et voksende overskud på betalingsbalancen. For at nå det mål må vi bruge en række stærke og indbyrdes sammenhængende virkemidler.

Men disse virkemidler får vi kun lov til at bruge, hvis vi kan mobilisere en stærk folkelig opbakning, og det psykologiske beredskab til dette – til at løfte i flok – vil kun være til stede, når det drejer sig om en politik, der hos det store flertal af danskerne anerkendes som både effektiv og retfærdig. Også derfor må vi forme den nødvendige politik i et samarbejde, der favner bredt her på Christiansborg, og som kan vinde tillid på arbejdsmarkedet, i erhvervslivet og ude i kommunerne.

Det har været Socialdemokratiets holdning i hele forhandlingsforløbet. Det er Socialdemokratiets holdning nu. Det vil være Socialdemokratiets holdning i fremtiden uanset flertalskombinationer og regeringskoalitioner.

Det var også derfor, vi gik direkte til midten af dansk politik, da vi i foråret fremlagde vores bud på en langsigtet økonomisk politik, »Gang i 90'erne«.

Det er jo et udspil, der bryder med alle de borgerlige vrangforestillinger om, hvad der er socialdemokratisk politik. Det er et udspil, hvor der med flammeskrift står, at vi vil skabe bedre vækstbetingelser i erhvervene. Det er dér, der skal sikres den ekstra beskæftigelse, der skal sørge for, at vi kan få flyttet det store antal af dem, der i dag passivt og ufrivilligt modtager overførselsindkomster fra det offent-

[Lykketoft]

lige, over til at være aktive bidragydere i det danske samfund.

Socialdemokratiet giver jo ikke med sit oplæg rundhåndede løfter om større privatforbrug. Vi tager hånd om nogle af dem, der er mest klemte, om småbørnsfamilierne; det lægger vi megen vægt på. Men det store flertal må affinde sig med, at forbruget ikke kan stige.

Vi lægger også op til en benhård udgiftspolitik – i virkeligheden strammere end den, som borgerlige regeringer gennem de sidste 7 år har været i stand til at gennemføre. Og alligevel giver vi praktiske anvisninger på, hvordan man kan skaffe uddannelsespladser til de unge, hvordan vi med efteruddannelse kan få et smidigere arbejdsmarked, hvordan vi kan sætte gang i forskning og erhvervsudvikling, og vi giver svar på, hvordan man kan undgå at tabe valuta og arbejdspladser ved hurtigt og effektivt at tilnærme vore afgiftssatser og vort person- og virksomhedsbeskatningssystem til de strukturer, der hersker i resten af Vesteuropa.

Det sørgelige er, at regeringen ikke valgte at kvittere for Socialdemokratiets midtsøgende udspil, da den lagde sin plan frem i maj. Det var ikke en plan, der bar præg af den daværende finansministers moderate kurs. Der var ingen synlige radikale fingeraftryk.

Derimod var der mange fingeraftryk fra Venstres skatteminister. Der blev foreslået massive beskæftigelsesfjendtlige nedskæringer i den offentlige sektor og kraftige fordyrelser i arbejdsløshedsforsikringen for at finansiere store skattelettelser specielt til de højeste indkomster. Derimod manglede der forslag, der på afgifter og personbeskatning betød en afgørende tilnærmelse til Europa. Og der manglede forslag, der kunne sikre en stærkt stigende pensionsopsparing, en pensionsopsparing, der ellers også i regeringens eget udspil er en grundpille, hvis de løfter, man giver om skattelettelser, overhovedet skal have nogen form for ansvarlighed i forhold til at bedre betalingsbalancen.

Det var på forhånd klart, at regeringen måtte gå langt for igen at nå ind til midten og for at enes med Socialdemokratiet, og selv om der endelig i begyndelsen af oktober efter lang, lang forhandlingstid kom en vis bevægelse i fordelingspolitikken i rigtig retning, fastholdt regeringen fire hovedpositioner, der blokerede for et forlig med Socialdemokratiet.

For det første: Der blev stadig foreslået skattelettelser, der gav de allerhøjeste indkomster i titusindvis af kroner til ekstra privatforbrug, mens næsten alle andre skulle affinde sig med uændret eller faldende disponibel indkomst. Det var ikke noget acceptabelt grundlag for forhandling af indkomstpolitik med arbejdsmarkedets parter.

For det andet ville regeringen ikke spille ud med en rammelovgivning, der kunne sikre en arbejdsmarkedspension til alle, selv om pensionsreformen som sagt er en økonomisk forudsætning også for regeringens egen politik, og selv om det ville være en udstrakt hånd til dansk fagbevægelse.

For det tredje krævede regeringen uden at ville afvente resultatet af de trepartsdrøftelser, man selv havde fået sat i gang, at hele finansieringen af arbejdsløshedsdagpengene blev lagt over på arbejdsmarkedets parter. Det var en skitse, der blev massivt afvist af den samlede fagbevægelse.

For det fjerde insisterede regeringen på store serviceforringelser og beskæftigelsesfjendtlige nedskæringer i amter og kommuner i løbet af de kommende 4 år. Og det gjorde man til trods for meget stærke advarsler fra formændene for de kommunale organisationer og fra hele den kommunale verden.

Man fortsatte med andre ord sin kollisionskurs ikke bare med Socialdemokratiet, men også med to af de andre meget vigtige parter i en social kontrakt, nemlig fagbevægelsen og kommunerne.

Dertil kom den fortsatte mangel på effektive forslag på afgifts- og skattelovgivningen. F.eks. afviste man Socialdemokratiets helt uideologiske forslag om en bruttoafgift, selv om flere ministerier, så vidt vi ved, havde lavet skitser i samme retning; for nu var en teknisk fornuftig løsning nemlig blevet politisk befængt, simpelt hen fordi oppositionen kom først med forslaget.

Den form for politisk smålighed er i stand til at blokere enhver nødvendig nytænkning i det land.

Ingen, der har givet sig tid til at læse de socialdemokratiske forhandlingsudspil, sådan som de er sammenfattet i beslutningsforslagene nr. B 13–16, kan være i tvivl om, at Socialdemokratiet har en fordomsfri og kompromissøgende linje. Vi har skitseret, hvordan man f.eks. kan

[Lykketoff]

komme meget langt med en nedsættelse af skatten af den sidst tjente krone for de allerfleste af dem, der er i arbejde, hvis vi bruger nogle af de samme midler, som den svenske finansminister bruger i sin skattereform, nemlig en konsekvent beskatning af formuegevinster og et opgør med skattefri frynsegoder og med fiduser og huller.

På lidt længere sigt betyder det socialdemokratiske beslutningsforslag faktisk en større nedsættelse af marginalsatserne end regeringens, men finansieringen sker via et bredere skattegrundlag, og man sikrer dermed en langt mere rimelig byrdefordeling end den, der lå i regeringens forslag.

Således har vi på en række punkter vist imødekommethed også over for tankebaner, regeringen har haft.

Jeg hæftede mig i øvrigt også ved, at statsministeren i sin redegørelse i torsdags kvitterede for, hvad han betragtede som imødekommethed i det socialdemokratiske beslutningsforslag. Faktisk nævnte statsministeren kun én eneste direkte indvending mod Socialdemokratiets udspil, nemlig at det ville give for stor en belastning af statens finanser i starten på grund af, at vi iværksatte store afgifts- og takstlettelser for at bane vejen for en opsparing og for en indkomstpøolitik.

Statsministeren burde have lagt mærke til, at også den indvending er imødekømt i beslutningsforslag nr. B 13, hvor afgifts- og takstlettelserne og optrapningen af pensionsreformen sker mere gradvis frem til 1994. Det er med til at understrege, at Socialdemokratiet enigt, målbevidst, konstruktivt har deltaget i disse forhandlinger med regeringen.

Det var ikke os, der lagde pistoler på forhandlingsbordet. Det gjorde derimod statsministeren den 17. oktober ved at insistere på en ramme, der på forhånd var afvist af Socialdemokratiet, af fagbevægelsen og af kommunerne.

Så har der siden været mange mystiske pressehistorier om alle de indrømmelser, nogle fra regeringspartierne mente at de havde givet. Det bærer efter min opfattelse præg af en fantastisk efterrationalisering, måske især hos De Radikale.

Vi hører om indrømmelser, som dele af regeringen muligvis havde tænkt sig at give, men som de ikke havde fået lov til at give – måske ikke fået lov til af Venstre.

For ligesom det var Venstres ultraborgerlige linje, der prægede regeringens mange udspil i forhandlingsforløbet, så var det også Venstres velkendte forhandlingsteknik, hvor man krammer inde med alle vigtige indrømmelser alt for længe, som afgørende bidrag til, at forhandlingerne kuldsejlede i oktober.

Det er blevet sagt både af statsministeren og af økonomiministeren, at forhandlingerne har været en behård kamp om magten. Det var også mit indtryk. Men især en intern magtkamp i KVR-regeringen, en magtkamp, der har lammet handlekraften udadtil og forhindret den løsning, som de fleste danskere beder om.

Nu har statsministeren så lagt sig fast på, at han vil forsøge at lave finanslovsforlig med Fremskridtspartiet, og han taler ligesom den konservative gruppeformand med stor arrogance om, at så kan man måske engang til næste år vende tilbage til Socialdemokratiet.

Her vil jeg så indtrængende, som det er muligt, advare De Konservative. I spiller uhyggelig hasard med mulighederne for at tage tråden til et bredt forlig op, hvis I nu prøver at låse budgettet fast sammen med Fremskridtspartiet. Det er en fundamental fejlbedømmelse at tro, at den form for saksak er vejen til politisk ro og stabilitet i Danmark. Det er tværtimod perspektivløst taburetklæberi, hvor I også fremover må forlade jer på udfaldet af lodtrækningerne i Z-gruppen.

Det vil være en politik, der er forbundet med uoverskuelige omkostninger og desværre ikke kun omkostninger for regeringspartierne; det er selve udsigten til stabilitet og til perspektiv i dansk politik, der så fortoner sig.

Derfor er det så nødvendigt, at De Konservative lægger alle bravaderne fra landsmødet bag sig, at de sætter Venstre stolen for døren, og at de gør det, inden det er for sent, inden hele det danske samfund skal rammes.

Connie Hedegaard (KF):

Det danske velfærdssamfund er truet, sagde hr. Svend Auken. Hvornår har hr. Svend Auken egentlig sagt andet i en debat? Men måske velfærdssamfundet, som vi kender det, er truet af dem, der ikke konsekvent nok tør gå med til de hårde prioriteringer, der skal til, hvis velfærden for de svageste skal sikres, af dem, der af taktiske grunde går fra forhandlinger om, hvordan vi redder dansk økonomi. Men tonen, den lidt

[Connie Hedegaard]

desperate, både hos hr. Svend Auken og hos hr. Lykketoft, tyder måske også på, at man er ved at have fortrudt.

Målet for Det Konservative Folkeparti i denne debat er ikke at tale partierne længere væk fra hinanden, og vi vil også bestræbe os for, at det ikke bliver en debat om finansloven. Og da uenigheden såmænd nok skal få sit i dag, vil jeg gerne begynde med at fremhæve, at der mellem KVR-partierne og Socialdemokratiet synes at være enighed om behovet for skattelettelser – efterhånden også om behovet for lettelser på skatten af den sidst tjente krone – enighed om behovet for øget opsparing og om, at udbredelse af arbejdsmarkedspensioner er ønskelig, enighed om behovet for en dagpengereform, enighed om nødvendigheden af af hensyn til konkurrenceevnen at føre en særdeles stram indkomstpoltik – 1,5 pct. under udlandets lønudvikling har været nævnt fra begge sider – enighed om det påtrængende behov for øget efteruddannelse – 30.000 flere pladser synes at være et fælles mål – enighed om behovet for en håndsrækning til børnefamilierne.

Udgiftspolitikken er man ikke enig om, selv om man måske kunne blive det, hvis først enighed om de førnævnte hovedklumper var en realitet.

Jamen der er jo ikke noget at sige til, at mange mennesker har svært ved at forstå, at man ikke for længst har nået et resultat. Vel er der da forskelle, men de fælles udgangspunkter, da man satte sig til forhandlingsbordet, er nok så interessante.

Måske var det især arbejdsmetoden, der var et problem. Når diskussionen mere handler om, hvem der har puttet hvilket detailsalg igennem hvilke specifikke økonomiske modeller, går det politiske perspektiv jo i hvert fald let tabt.

Det gjorde det ikke, da formændene for KVR-partierne og Socialdemokratiets ungdomsorganisationer satte sig sammen, for her diskuterede man nemlig politik og blev enig. Ikke om småting og petitesser, nej, man nåede faktisk til enighed om en dagpengereform, om en skattereform, om en stram indkomstpoltik og om pensionsspørgsmålet.

Alle, inklusive formanden for Danmarks Socialdemokratiske Ungdom, gik med til en dagpengereform, hvor arbejdsgiverne, arbejdstagerne og staten hver betaler en tredjedel af ud-

gifterne til arbejdsløshedsforsikring. Altså en accept af et langt større forsikringselement.

Alle accepterede fri placeringsret i spørgsmålet om arbejdsmarkedspensioner. Alle gik i spørgsmålet om nedsættelse af marginalsatserne længere end KVR-regeringen i Planen, idet man ikke blot accepterede at sløjfe 6 pct.-skatten, men også gik med på at halvere 12 pct.-skatten. Det er dog immervæk et interessant signal, hvor DSU jo utvivlsomt er på linje med store dele af det socialdemokratiske bagland.

Baggrunden for Planen og for dens efterkommere var ønsket om ikke altid at diskutere dansk politik via løsrevne forslag som delelementer. For en gangs skyld skulle vi prøve at komme med et samlet økonomisk udspil, se vore alvorlige økonomiske problemer i et helhedsperspektiv. Heri lå også en invitation til et bredt samarbejde og ønsket om at give såvel virksomheder som borgere et længere planlægningsperspektiv, end de har været vant til.

Den baggrund skal huskes, også når Socialdemokratiets formand den 24. oktober i Politiken pludselig tager afstand fra tanken om store planer. Socialdemokratiet kunne jo ellers ikke hurtigt nok få sin egen makroplan klar. Så mon ikke ønsket om en langsigtet plan har været fælles for regeringspartierne og Socialdemokratiet?

Tilsvarende var og er erkendelsen af behovet for at gøre noget ved det danske skattesystem fælles gods, og heldigvis tyder beslutningsforslag nr. B 16 fra Socialdemokratiet på, at man her – om end langsomt – bevæger sig i retning af regeringen, når man nu som noget nyt i forhold til »Gang i 90'erne« foreslår en fordobling af bundfradraget for, hvornår 6 pct.-skatterne skal træde i kraft. Så har man altså erkendt, at almindelige indtægter i dagens Danmark udsættes for en for hård progression.

Det Konservative Folkeparti ønsker 6 pct.-skatten fjernet og derudover såvel statskatteprocenten som kommuneskatten sænket. Samtidig er vi positive over for regeringens udspil i Økonomisk Reform om at hæve 3 pct.-fradraget til 5 pct., altså til 6.400 kr. Det batter forholdtvis mest for lavindkomstgrupper og bidrager til at skabe den sociale balance i regeringens udspil.

Den konservative folketingsgruppe håber, at det før eller siden vil lykkes regeringen at få

[Connie Hedegaard]

flertal med skattereformpartierne for markante ændringer og sænkninger i personskatten. Men lykkes det ikke, må regeringen efter vores opfattelse lade principperne for skattesystemet køre videre, men gøre, hvad den kan, for at få sænket statsskatte- og kommuneskatteprocenterne.

Det Konservative Folkeparti ønsker ikke at bryde indgåede aftaler, og det tror vi egentlig heller ikke at Socialdemokratiet gjorde, hvorfor det faktisk undrer os, at man lægger et forslag om en helt ny skattepolitik frem til fri forhandling i Folketinget i form af B 16. Forpligtelsen til at overholde skattereformen må dog gælde alle parter.

Selv om bruttoskatteprincippet kan være interessant, er det svært at få øje på reelle lettelser i marginalskatterne hos Socialdemokratiet. Faktisk vil mennesker med ganske almindelige indtægter komme til at betale 52 pct. mod i dag 51 pct. i skat, altså ifølge »Gang i 90'erne«, for i det nye beslutningsforslag er man nok blevet opmærksom på det forhold, og derfor har man sænket skatteprocenten fra 36 til 35.

Socialdemokratiets højeste marginalskat bliver på 65,5 eller altså nu 64,5 pct. Det er jo ikke just det markante initiativ, der ellers er brug for. Her kunne Socialdemokratiet lære noget af sine svenske kolleger, der foreslår en skattesats for alle indtægter under 200.000 SEK på 30 pct. og så derover en statslig tillægsskat på 25 pct. Altså kan man maksimalt betale 55 pct. i skat ifølge de svenske socialdemokrater.

Erhvervsskatteområdet synes at være det område, hvor der er mest umiddelbar mulighed for enighed. Vi må have selskabsbeskatningen nedbragt betragteligt. Vi synes, at regeringen i Økonomisk Reform har fundet en god form med en selskabsskatteprocent på 40, en konjunkturudligningsfond og så stramninger på fradrags- og afskrivningssiden.

Når Socialdemokratiet nu taler om 30 pct. selskabsskat, lyder det jo forjættende, men såfremt Socialdemokratiet ikke vil være med, må regeringen efter den konservative folketingsgruppes opfattelse gøre, hvad der er muligt, for at finde et flertal med andre partier. En forbedring af virksomhedernes konkurrencevilkår hæster og kan ikke afvente diverse socialdemokratiske luner.

Dertil kommer, at der jo ikke i Socialdemokratiets forslag er reelle erhvervsskattelettelser

samlet set. Det er nødvendigt, at vi hurtigt får signaleret, at der nu bliver bedre vilkår for virksomheder, der ønsker at etablere sig i Danmark. Det er nu og ikke om en 4, 5, 6 år, vi har brug for at vise konkurrencedygtighed.

Vi er altså ikke særlig imponerede af det socialdemokratiske udspil, men for nu at være venlige vil vi da gerne opfatte det som noget positivt, at Socialdemokratiet i beslutningsforslaget er langt mindre konkret end i planen, hvad specifikke tal angår.

Når Socialdemokratiet skulle forklare vælgerne og måske ikke mindst sit eget bagland, hvorfor man forlod forhandlingerne så pludseligt, har man især brugt spørgsmålet om arbejdsmarkedspension som undskyldning, et ømtåligt emne. Det er dog besynderligt, at Socialdemokratiet vil være bekendt i den grad at bruge dette argument, i betragtning af, at hr. Svend Auken så sent som den 12. oktober 1989 skrev i Det Fri Aktuelt: »Vi har hverken stået fast på at få indført bruttoskatten eller en pensionskasseløsning for hele arbejdsmarkedet. . .«.

Jamen har det virkelig været Socialdemokratiets alvorlige mening, at man i denne vigtige sag kunne lægge sig i baghjulet på en borgerlig regering? Hvis man ligefrem forlader forhandlingerne på præcis dette spørgsmål, fordi det er så centralt, ville det så ikke være rimeligt, om parti- og gruppeformanden noget tidligere havde været med til at skabe den opbakning bag spørgsmålet, som Arbejdsmarkedspensionsudvalget, inklusive arbejdstagernes side, skrev var en absolut nødvendig forudsætning?

Det Konservative Folkeparti ønsker gerne udbredelse af private pensionsordninger, og vi synes, det er helt fint, om arbejdsmarkedets parter gør øget opsparing til et centralt spørgsmål i de kommende overenskomstforhandlinger. Bliver man her enig om at bytte eller binde en vis del af lønnen i form af pension, synes vi bestemt, det er positivt. Men lad os så se, hvilken vægt arbejdsmarkedets parter reelt vil lægge på dette spørgsmål, og hvilken vægt Socialdemokratiet reelt vil lægge på det.

Ønsket om en dagpengereform har høj prioritet i den konservative folketingsgruppe. Vi ønsker et større forsikringselement i arbejdsløshedsforsikringen, bl.a. gennem det foreslåede bruttoafgiftsprincip, som vi faktisk også havde forstået at Socialdemokratiet var tilhænger af.

[Connie Hedegaard]

Thorkild Simonsen er det i hvert fald. Ifølge B.T. den 20. oktober 1989 skulle han således i et brev til den socialdemokratiske hovedbestyrelse bl.a. have skrevet, at der næppe mellem Socialdemokratiet og regeringen kan være principiel uenighed om, at arbejdsløsheds- og sygedagpenge bør finansieres over en bruttoskat, således at finansieringen bringes på linje med de øvrige europæiske landes. Vi forstår godt, at Thorkild Simonsen er imødekommende, for det må da være et solidarisk princip, som socialdemokrater kan tilslutte sig, at de, der er i arbejde, er med til at betale til dem, der ikke er det.

Naturligvis bør sådanne store spørgsmål forhandles med arbejdsmarkedets parter, hvad regeringen jo også lægger op til i sin økonomiske reform, men vi synes ærlig talt, at det er lidt hysterisk, når Socialdemokratiet vil forsøge at lave et nummer ud af, at regeringen overhovedet tilkendegiver, hvilke modeller den overvejer. Det er da ikke rimeligt, at regeringen som den eneste part i trepartsforhandlingerne skal være afskåret fra at give sit besyv med. Også her synes Socialdemokratiets kritik noget tyndbenet.

Hvad supplerende dagpenge og hjemsendelsesdagpenge angår, er den konservative folketingsgruppe helt enig i regeringens ønsker om opstramninger. Arbejdet må kunne tilrettelægges bedre på virksomhederne, også i den offentlige sektor, så hjemsendelsesdagpenge undgås; ellers er det rimeligt, at parterne selv påtager sig ansvaret.

Vi bakker også ønsket om at stramme reglerne om supplerende dagpenge op og har da også bemærket, at Socialdemokratiets hr. Kaj Poulsen i B.T. den 20. januar 1989 i hvert fald ikke var afvisende over for tanken.

At hele arbejdsmarkedets solidaritet skulle bryde sammen med en højere grad af forsikringselement, modbevises bl.a. af, at staten hverken i Sverige eller i Holland har noget ansvar for arbejdsløshedsforsikringen. Det er da også rimeligt, at de, der har ansvaret for lønforhøjelser og de konsekvenser, de måtte have for beskæftigelsessituationen, også påtager sig ansvaret for ledighedsudviklingen.

Selv om meldingerne fra Socialdemokratiet om behovet for en dagpengereform har været svingende, er det da altid noget, at ønsket om en dagpengereform nu fremgår af B 15.

Efteruddannelsesområdet synes at være et af de områder, hvor målsætningen er rimelig ens i de forskellige planer: 30.000 flere pladser. Også finansieringen skulle det være muligt at blive enig om. Det er blot synd, at Socialdemokratiet i sit forslag om dette i sig selv meget omfattende område får opremset så mange ting, som åbenbart lige skulle klares inden kommunevalget. Øget efteruddannelse er en af de væsentligste nøgler til, at vi kan få flere i arbejde, og at vi kan undgå flaskehalse, og det må have en utrolig høj prioritet.

Som jeg sagde indledningsvis, er det især på den offentlige udgiftspolitik område, at vi er uenige med Socialdemokratiet. Fra konservativ side synes vi, at det er uhyre vigtigt, at ingen herinde nu foregøgler befolkningen, at der findes lette genveje til skattelettelser. Kun ved øget aktivitet i den private sektor og ved en tilbageholdende offentlig udgiftspolitik giver det mening at tale om skattelettelser. Indtil da kan der højst blive tale om skatteomlægninger.

Men selv det kan det knibe med at få, hvis man ikke er villig til en særdeles stram udgiftspolitik. For selv om Socialdemokratiet i sit beslutningsforslag forjætter med en bruttoafgift og skatteprocent på først 35 pct. og siden kun 30 pct. og oven i købet stiller en væsentlig forhøjelse af det skattefrie bundfradrag i udsigt, er det jo ubestrideligt, at Socialdemokratiets plan samlet set snarere vil øge skattetrykket. I hvert fald skønner Budgetdepartementet, at der er et hul i den socialdemokratiske plan på mindst 12,5 mia. kr., og sandsynligvis er hullet endnu større, hvis man regner på beslutningsforslagene.

Dertil kommer øgede offentlige udgifter på flere milliarder kroner, omkring de 4 mia. kr. Børneydelsen skal hæves, afgiftsletelse på 8,7 mia. kr., ekstraudgifter til børnepasning på en 700-800 mio. kr., 8.000 flere offentligt ansatte, takstreduktioner i den kollektive trafik osv.

Sammenlignet med regeringens økonomiske reform er der en kolossal forskel, idet regeringens reform skønnes stort set at være finanspolitisk neutral. Økonomisk Reform lægger ikke skjul på nødvendigheden af en række stramninger i udgiftspolitikken, hvorfor der også bliver råd til ca. 1/2 mia. kr. mere til børnefamilierne via forbedring af fripladsgrænserne og søskendemoderation. Det Konservative Folkeparti havde gerne set en egentlig reform på det-

[Connie Hedegaard]

te område, men her er tydeligvis et område, hvor regeringen har imødekommet Socialdemokratiet fra Planen til Økonomisk Reform.

I »Gang i 90'erne« taler Socialdemokratiet om nødvendigheden af brugerafgifter på en række områder; trafik nævnes som et eksempel. Men da man jo nu tværtimod foreslår øget statstilskud, ville det være rart, om vi kunne få nogle andre, mere konkrete forslag.

Blandt økonomer diskuteres det, hvorvidt Socialdemokratiets indkomstpolitiske forudsætninger holder. Jeg skal ikke gå nærmere ind i det, blandt andet fordi regeringen og Socialdemokratiet jo i hvert fald er enige om målet, 1,5 pct. lavere lønudvikling end udlandets. Derfor blot en enkelt bemærkning til Socialdemokratiets B 13 om indkomstpolitikken, hvor man i punkt 6 skriver:

»Ekstrajntjenning i virksomhederne skal anvendes til investering, forskning og medarbejderuddannelse, f.eks. gennem etablering af fornyelsespuljer i virksomhederne.«

Trods mange nye toner fornægter Socialdemokratiet sig ikke. Mage til tvangsdirigering af virksomhederne skal man lede længe efter. Hvordan forestiller man sig egentlig et sådant forslag realiseret uden at havne i tilstande, som selv dele af Østblokken nu gør op med?

I sit indlæg før sagde hr. Svend Auken, at de positive kræfter ikke må give op. Det er vi enige i, men hvorfor i alverden besluttede hr. Svend Auken sig så for at forlade forhandlingsbordet? Regner hr. Svend Auken ikke længere Socialdemokratiet til de positive kræfter, de kræfter, der har et naturligt medansvar? I den konservative folketingsgruppe er vi faktisk ærgerlige over, at det ikke lykkedes at nå et resultat, ærgerlige over, at Socialdemokratiet forlod forhandlingerne. Vi synes, det er sølle, at Socialdemokratiet ikke har turdet anerkende den bevægelse, regeringen viste i sine forskellige udspil og i Økonomisk Reform.

Vi synes også, det er ærgerligt, at man ikke anerkendte Økonomisk Reform som grundlag for forhandlinger. Ingen stillede jo Socialdemokratiet over for et ultimatum – trods hr. Svend Aukens og hr. Lykketofts besværgelser. Hvilken interesse skulle regeringen have i det? Enhver kan jo forvise sig om, hvem der faktisk viste imødekommenhed, ved at sammenligne diverse udspil. Det var ikke Socialdemokratiet, der viste vilje til bevægelse og til resultater. Man

tror vel ikke, at man som oppositionsparti bare kan sidde passivt og se til og til sidst få regeringen til at acceptere Socialdemokratiets forslag uden selv at vise bevægelse? Sådant går det ikke.

Det Konservative Folkeparti har stadig et ønske om at fastholde, at store reformer – ikke mindst reformer, der har så stor indflydelse på det danske arbejdsmarked – gennemføres med et så bredt flertal som muligt. Det er trods alt den tradition, der trods besværlige parlamentariske konstellationer har sikret en vis kontinuitet i den danske samfundsudvikling.

Derfor beklager vi, at Socialdemokratiet ikke ville være med. Men da det var Socialdemokratiet, der gik, må vi sige, at det nu må påhvile Socialdemokratiet at komme med konkrete åbninger, før vi kan anbefale regeringen at indbyde til nye forhandlinger. En ørkesløs runde til har hverken vi eller dansk folkestyre godt af.

Så længe disse åbninger ikke kommer, må vi fra konservativ side støtte regeringen i bestræbelserne for at bruge det borgerlige flertal. Selv om vi gerne ser Socialdemokratiet tage medansvar i dansk politik, hverken kan eller vil vi acceptere, at Socialdemokratiet får vetoret i dansk politik.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Nu står vi så dér, hvor Socialdemokratiet siger, at regeringen skal trække de ultimative krav tilbage, og regeringspartierne siger, at Socialdemokratiet må vise en åbning, før der kan ske noget, og hvis begge holder fast på begge dele, sker der jo ingenting.

Det er vi ikke så kede af i SF, for vi mener ikke, at der fra Socialdemokratiets side er grund til at lave noget altomfattende forlig med denne regering. Vi mener, at vi har en regering, som er svag og har vist sig handlingslammet over for problemerne, så det skal ikke genere os, hvis den går nedenunder og hjem.

Når der nu ikke kommer et sådant stort forlig, synes jeg alligevel, det kan være interessant for os at kigge på nogle enkeltelementer i det, der har været diskuteret, for at se, om der kan blive enighed om noget. Fru Connie Hedegaard gjorde en hel del ud af, at der er enighed herinde om, at vi skal have nogle lempelser til børnefamilierne. Det var et positivt signal, synes jeg; det var jeg glad for at høre. Det indgår

[Jes Lunde]

jo også i den økonomiske reform som et af de elementer, der skal mindske det socialt skæve i regeringens udspil. Det er efter vores mening ikke nær nok, det er stadig væk grundlæggende skævt, men jeg synes alligevel, regeringen har et interessant synspunkt på dette område.

Der var jo i den økonomiske reform afsat 500 mio. kr. til nedsættelse af daginstitutionsbetalingen, og det er et forslag, vi ser positivt på. Vi ønskede at gå videre, men vi ser positivt på det, regeringen foreslår. Spørgsmålet er nu, om man skal være negativ og sige, at det bare var sukker, der skulle få den bitre pille til at glide ned, og så glemme forslaget eller man skal vælge at sige: Vi tror, det her er noget, regeringen mener alvorligt. Den erkender, at der er problemer for børnefamilierne, og den vil reelt gerne hjælpe.

Om det sidste skulle være tilfældet, får vi jo en prøve på senere, fordi SF har optaget regeringens forslag som ændringsforslag til finansloven. Vi foreslår de 500 mio. kr. fordelt på den måde – til forhøjelse af fripladsgrænser og til søskendemoderation – som regeringen foreslår. Derfor vil jeg da gerne høre allerede nu, om De Konservative vil stemme for dette forslag.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg hører faktisk til dem, der er helt overbevist om fru Connie Hedegaards gode vilje og ønske om et bredt samarbejde i dansk politik, og jeg har egentlig stor medlidenhed med hende med hensyn til den vanskelige opgave, hun havde her i dag.

Men jeg vil godt sige til fru Connie Hedegaard: Pas på alle dem, der prøver at binde godtroende folk historier på ærmet om, hvem der gik, hvem der var ultimativ, hvem der kom med imødekommer i de forhandlinger! Pas på! Fru Connie Hedegaard ved jo selv – og sagde det også forleden dag i TV 2 – hvor besværlige de dér Venstrefolk er. (*Munterhed*).

Så pas på med alle de dér røverhistorier, og prøv at læse Socialdemokratiets forslag, prøv at regne på Socialdemokratiets forslag! Så vil fru Connie Hedegaard finde ud af, at meget af den kritik, hun har fået med i lommen fra forskellige ministre, er forkert, er misforstået. Der er tale om endda meget store indrømmelser for at nå et fornuftigt resultat.

Jeg vil godt understrege over for fru Connie Hedegaard, at det, der skilte, da regeringen afbrød forhandlingerne, ikke var ét spørgsmål, men fire hovedspørgsmål. Det var en alt for skæv og socialt urimelig fordeling af skattelettelserne, det var store belastninger, man ville påføre kommunerne og dermed beskæftigelsen, det var forslaget om ekstra finansiering fra arbejdsmarkedet af et urimeligt dagpengeforslag, og det var arbejdsmarkedspensionen.

Arbejdsmarkedspensionen er jo, som jeg også sagde i min indledning, lige så meget en grundpille i regeringens samfundsøkonomiske regnestykker, som den er det i Socialdemokratiets. Socialdemokratiet har, både før forhandlingerne startede, og efter at forhandlingerne blev afsluttet, fremlagt sit forslag til arbejdsmarkedspension. Vi har ikke fået noget udspil fra regeringen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Fru Connie Hedegaard konkluderede, at Socialdemokratiet gik fra forhandlingerne, og det er jo noget, man sådan rent objektivt kan konstatere at vi gjorde, eftersom forhandlingerne foregik i Statsministeriet. Da fru Connie Hedegaard ikke var deltager i forhandlingerne, har hun selvfølgelig set, ligesom resten af befolkningen i de sidste 14 dage, hvordan tv har kørt reprise på dem, og man har kunnet konstatere, at vi gik. (*Munterhed*).

Men hvis fru Connie Hedegaard havde siddet i lokalet, ville fru Connie Hedegaard have følt, at det havde været meget, meget uhøfligt, hvis vi var blevet, for med den besked, statsministeren gav os, havde vi som høflige mennesker ikke andet at gøre end at forlade lokalet og konstatere, at statsministeren ikke længere havde ønsket om at forhandle med Socialdemokratiet, og det må man respektere, uanset om man er uforstående over for det.

Fru Connie Hedegaard havde to bemærkninger lige efter hinanden. Fru Connie Hedegaard sagde, at hvis vi tager summen af det socialdemokratiske forslag, øger det skattetrykket, og i næste åndedrag besluttede fru Connie Hedegaard med sig selv, at der manglede mindst 12,5 mia. kr. i, at det hang sammen. Nu må fru Connie Hedegaard vælge. Øger det skattetrykket? For gør det det, må der jo komme flere penge i kassen. Eller er der et hul? Beg-

[Stavad]

ge dele kan ikke være rigtige, fru Connie Hedegaard!

Fru Connie Hedegaard var også inde på, at Thorkild Simonsen havde sagt, at vi jo måtte kunne klare finansieringen af sygedagpenge og arbejdsloshedsdagpenge over en bruttoafgift. Det er vi helt enige med Thorkild Simonsen i. Vi har faktisk den 24. september 1989 på Marienborg givet det som et tilbud til regeringen. Men vi ønsker ikke, at de penge, der dermed frigøres, først og fremmest skal anvendes til at lette de højeste indkomster. Fru Connie Hedegaard, over halvdelen af beløbet bruges alene til at lette i toppen, så folk med store indkomster får lettelser, mens folk med små indkomster får skærpselser.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Da jeg hørte hr. Jes Lunde, var jeg lige ved at tro, at hr. Jes Lunde ville melde sig til nye forhandlinger med regeringen. Sådan gik det ikke helt.

Jeg må sige, at hvordan vi vil stemme til SF's ændringsforslag til finansloven, vil vi meddele på et senere tidspunkt.

Om SF vil være positivt eller negativt over for regeringens politik, er sådan set SF's problem. Det går jeg heller ikke ud fra at jeg forventes at svare på.

Men det, jeg netop sagde, var, at vi har ønsket, at debatten ikke skal handle om delelementer. Den skal ikke handle om, hvorvidt vi vil give noget mere til børnefamilier, om vi vil give noget mere til den ene eller den anden gruppe. Det handler om at prøve at se i en sammenhæng, hvem vi måske kan give noget til, og hvor der så skal tages noget. Jeg synes, at det, der har været problemet i dansk politik i årevis, netop er, at vi har kørt på delelementerne, og vi har alle sammen kunnet blive mere eller mindre enige om de gode og positive ting, men ikke rigtig enige om oprydningsarbejdet. Så før vi melder, hvordan vi stemmer til det ændringsforslag, vil vi kigge på, hvilke kompenserende besparelser SF lader forslaget ledsage af.

Til hr. Lykketofts lidt humoristiske indlæg vil jeg bare gentage, at jeg faktisk synes, at Socialdemokratiet lyder noget desperat.

Hr. Stavad sagde, at jeg var enig med resten af befolkningen i, at det faktisk havde set ud, som om Socialdemokratiet gik. Det er tydelig-

vis et problem for Socialdemokratiet, at resten af befolkningen har fået det indtryk, og det kan man altså ikke rigtig argumentere sig ud af. Det, man blev spurgt om, var jo – og det tror jeg dog alle er enige om – om man kunne acceptere regeringens tredje eller fjerde – hvilket nummer det nu var – udspil som et grundlag for forhandlinger. Det var ikke noget ultimatum.

Må jeg så ikke sige – man skal jo svare kort – til hr. Stavad, der sagde, at jeg sådan havde besluttet med mig selv, at der var et hul i Socialdemokratiets udspil, at det er nu altså med hjælp fra Budgetdepartementet. Det er jo ikke rigtigt, at der er balance i Socialdemokratiets forslag; der vil være et øget behov for øget opkrævning af skatter, hvis Socialdemokratiets plan skal hænge sammen.

Der er ikke balance i den, når der er et finansunderskud på 12,5 mia. kr. Det kan hr. Stavad ikke bortforklare. Vi har papirerne fra PØ-Udvalget, og jeg mener, at hverken hr. Stavad eller Socialdemokratiet på overbevisende måde har tilbagevist de beregninger.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil meget gerne have lov til at vende tilbage til substansen i det, vi snakker om.

Det, som statsministeren bad Socialdemokratiet om at svare på, var, om vi ville kræve besparelser i kommunerne på 10 mia. kr. de næste 4 år. Det svarer til mere, end hr. Svend Auken – der jo altid er moderat – sagde, han sagde nemlig 10 gange det, som kommunerne har sparet i 1990-budgettet. Nej, det er 14–15 gange mere end det, som kommunerne med møje og besvær har sparet på budgettet for 1990.

Og det vil sige, at regeringen sammen med Socialdemokratiet skulle tage æren for, at vi nu får skattelettelser i stor stil, og derefter kunne vi så overlade til vore kommunale folk år efter år at gennemføre nedskæringer gennem fyringer, gennem ringere sygehusbehandling, gennem dårligere hjemmehjælp, gennem alle de ting, som befolkningen lægger vægt på.

Fru Connie Hedegaard, den slags forslag accepterer Socialdemokratiet ikke. Den slags forslag siger Socialdemokratiet nej tak til, ikke fordi vi ikke ønsker en løsning på landets problemer, men fordi vi ikke tror, det bidrager til at løse landets problemer.

Formanden:

Jeg skal, foranlediget af et par indlæg, understrege forretningsordenens bestemmelser om ikke at tale direkte til medlemmerne.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Fru Connie Hedegaard bad om kompenserende besparelsesforslag. Jeg har jo hæftet mig ved, at i den økonomiske reform er der ikke kun noget, der kaldes kompenserende besparelsesforslag, der er sågar også nye indtægtsforslag. Og der er da nogle af dem, som er særdeles interessante – også set med SF's øjne.

Men ellers ville fru Connie Hedegaard jo ikke rigtig ud af busken. Der var endnu ikke noget ønske om at melde, hvordan man stemmer til SF's forslag, og det kan jeg godt forstå, for hvis man skal melde negativt på det, så viser det jo netop, at det her kun er sukker, der skal få den bitre pille til at glide ned. Så er det jo den linje, man er inde på.

For mig at se er det sådan, at man tager nogle klemte familier som gidsler i en forhandlingssituation. Det er det, man gør. Og hvis det at hjælpe børnefamilierne kun var noget, De Konservative gjorde nødtvungent, så kunne man forstå, at de ville tage dem som gidsler, men de vil jo gerne samtidig fremstille det som noget, de gerne vil gøre af ærlig vilje. Og hvis det sidste er tilfældet, så kan jeg ikke se, hvorfor man ikke skulle kunne gennemføre nogle forbedringer på det område, før der er skabt et eller andet stort forlig herinde, som omfatter mange flere ting.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg tør sige til fru Connie Hedegaard, at der er jo forskel i en forhandling på, hvordan bevægelserne bliver, hvis den ene part starter ude i den højre grøft og den anden starter midt på banen.

Socialdemokratiet har i de her forhandlinger kun haft tre hovedsynspunkter, som vi skulle have tilgodeset: Der skulle mange flere folk i arbejde, vi skulle stoppe gældsætningen, og fordelingen skulle være rimelig. Jeg har været villig til at diskutere instrumenter og kombinationer og alle mulige andre ting for at nå de mål.

Når vi sagde nej til statsministerens sidste ultimatum, var det, fordi det i sine virkninger var en udfordring, ikke bare til Socialdemokratiet – det opfyldte ikke de nævnte målsætninger – men også en udfordring til fagbevægelsen og kommunerne, som hr. Stavad gjorde noget ud af.

Så vil jeg godt sige, at alle de forkerte regnestykker om, hvordan Socialdemokratiets politik virker, bygger jo på den afgørende fejltagelse, at man ikke tager med, at en politik, der sætter en virkelig effektiv indsats for beskæftigelsen som det første, er en politik, der bidrager voldsomt og effektivt til at løse resten af de økonomiske problemer, og så er der ingen problemer med statsfinanserne. Når man kan flytte 150.000 mennesker fra den ene til den anden side af brøken i løbet af 5 år ved at sørge for erhvervslivets konkurrencevilkår og ved at lade være at hugge ned på beskæftigelsen i det offentlige, ja så forbedres de offentlige finanser i stedet for at blive forringet, som fru Connie Hedegaard fejlagtigt bliver ved med at sige.

I øvrigt skal jeg sige, at de regnestykker skulle man nu se at få lavet på det rigtige grundlag, på grundlag af det beslutningsforslag, der nu foreligger i Folketinget fra Socialdemokratiets side.

Så en enkelt bemærkning til det med at fremsætte i Folketinget. Jeg kan ikke forestille mig, at det er mere oplæg til forligsbrud at fremsætte et beslutningsforslag end en redegørelse. Statsministerens redegørelse indeholder jo en lang række forslag til revision af skattereformen. Det er klart, det kan parterne gøre, men de må forhandle sig til rette om, hvad der skal ske. Det, som bekymrer os, er, at statsministeren sidder og forhandler direkte brud på skattereformen omkring selskabsbeskatningen med Fremskridtspartiet i disse uger. Det må man ikke.

Formanden:

Fru Connie Hedegaard for en kort bemærkning. Og så håber jeg, vi kan gå til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Hr. Stavad nævner selv vanskelighederne gennem 14 dage med at få præciseret, hvorfor Socialdemokratiet gjorde, som de gjorde, så det gør jeg mig ingen forestillinger om at man kan klare her i dag.

[Connie Hedegaard]

Men jeg vil bare sige, at demagogien fejler jo ikke noget hos hr. Stavad. Der er tale om, om man kunne acceptere Økonomisk Reform som et grundlag for forhandlinger. Hr. Stavad taler, som om Socialdemokratiet er blevet bedt om at acceptere det som det endelige forlig. Det er jo vrøvl.

Til hr. Jes Lunde: Vi synes faktisk ikke, at vi vil stå og uddele alle mulige julegaver, før vi kan se, om vi kan få en sammenhængende finanslov og en sammenhængende økonomisk politik i land. Jeg synes, det er et problem, at en mand som hr. Jes Lunde, der jo ellers er kendt for at prøve at få SF til at fjerne sig lidt fra at være enkeltspartiet par excellence, nu ligesom er lidt på tilbageslag. Nu er det igen enkeltsagerne, der interesserer.

Det er ikke det, der interesserer Det Konservative Folkeparti. Det er ikke det, vi synes vi har brug for. Jeg synes også, det er glædeligt, at hr. Lykketoft og hr. Stavad og andre Socialdemokrater stadig væk siger, at det er ikke det, der er brug for. Der er brug for nogle større, sammenhængende reformer.

Må jeg så sige til hr. Lykketoft, at det med beregningerne kan vi sikkert også få mange tekniske diskussioner ud af. Men et af problemerne er jo, at de økonomiske forudsætninger, som Socialdemokratiet lægger til grund i sine egne beregninger om, hvordan situationen er i dag, altså facts, bestrider Budgetdepartementet også er i orden.

Så blot spørgsmålet om skattelettelser eller nye skattesystemer, som man lægger frem som beslutningsforslag. Der er jo altså forskel på at afgive en redegørelse til Folketinget, som ikke skal til afstemning, som ikke skal vedtages, som er en fremlæggelse af, hvad regeringen synes kunne være en fornuftig fremtidig politik, og så at fremsætte et beslutningsforslag, som man dog alt andet lige må formode at Socialdemokratiet har en eller anden intention om at få nogle partier til at stemme for.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Må jeg først sige til fru Connie Hedegaard, at nu er det at afgive redegørelse til Folketinget jo et privilegium, der er tillagt en regering, det er et rent regeringsinstrument, derfor er det ikke en mulighed, som Socialdemokratiet var i besiddelse af, hvorimod beslutningsforslag er det

typiske oppositionsinstrument. Derefter tror jeg, vi skal holde op med den diskussion.

Måtte jeg endelig gøre diskussionen om forhandlingsbruddet i Statsministeriet færdig. Jeg tror på, at fru Connie Hedegaard tror på, at det forholder sig sådan, at der har været en forholdsvis åben mulighed for at fortsætte disse forhandlinger. Havde fru Connie Hedegaard været til stede i lokalet på samme måde, som jeg var, havde fru Connie Hedegaard vidst, at det ikke var situationen.

Eksempelvis var oplysningen til Socialdemokratiet, at det eneste, der kunne rettes – det tror jeg statsministeren vil bekræfte – var detaljer. En anden oplysning til Socialdemokratiet var, at såfremt man ikke engang kunne spare de 10 mia. kr. på kommunerne, kunne man ingenting. Det tror jeg også statsministeren vil bekræfte.

Jeg er sikker på, at vederhæftigheden i dansk politik er så stor, at statsministeren ikke vil modsige og benægte oplysninger, han har givet. Det nytter ikke, at statsministeren henvender sig til sine sidemænd, for de var ikke til stede. Men jeg er sikker på, at skatteministeren – vi kan sige meget ondt om Venstre, men jeg har i disse forhandlinger i hvert fald ikke oplevet skatteministeren som en person, der har smidt med mudder bagefter; man kan være uenig med skatteministeren – sammen med os andre vil vedstå, at sådan, som det forhandlingssammenbrud foregik, ja, så var der ikke længere ønske om at beholde Socialdemokratiet i lokalet. Og som høflige folk så går vi.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg skal bare for en ordens skyld sige, at SF selvfølgelig er enig i, at det, der er behov for, er sammenhængende reformer. Det er helt klart.

Det er bare vores vurdering, at sådanne sammenhængende reformer ikke kommer i denne regerings tid. Og når de ikke gør det, synes vi ikke, vi kan tillade os at blive ved med at være passive.

Gert Petersen (SF):

Der går et spøgelse igennem Danmark i disse måneder. Det er forbrødringens spøgelse. Det ligner den store forligsdille. Man kan dårligt åbne en avis eller lukke op for flimrekassen derhjemme uden at erfare, at det er for ringe, at

[Gert Petersen]

politikere ikke kan enes, når problemerne er så store, og nu må de trække i arbejdstøjet og finde nogle løsninger. Hvad har vi dem ellers til?

Jeg citerer:

»Befolkningen ønsker at se politikere i arbejdstøjet omkring det bord, hvor tingene kan klares, ikke mindst i en situation, der er så alvorlig som den danske.«

Det læste jeg i Det Fri Aktuelt i går. Det er ikke for at hænge dette blad ud, jeg kunne have citeret næsten alle andre aviser.

Det er en utrolig selvfølelse, mediefolket lægger for dagen, når de sådan er i stand til at forklare os, hvad befolkningen ønsker. Det minder mig såmænd lidt om, hvad SF's stifter, Aksel Larsen, engang sagde, da vi internt diskuterede, hvad der var holdningen i befolkningen. Han fortalte os – lidt overraskende, skal jeg indrømme – at han var Danmarks mest gennemsnitlige mand. Det, han ville sige med denne ikke helt indlysende påstand – ikke helt indlysende for dem, der kendte ham – var, at han kunne føle, hvad den gennemsnitlige dansker mente. Og der er åbenbart talløse redaktører og kommentatorer i fjernsyn og aviser i dag, der har overtaget Aksel Larsens rolle.

Til den ende er intet argument for ringe. Tag f.eks. Gallups tal fra i søndags. Lederskribenterne påberåber sig, at disse tal er beviset for, at befolkningen vil have det store, altomfavnende forlig. Ganske vist fremgår det af undersøgelsen, at 48 pct. af vælgerne ikke tager afstand fra sammenbruddet af forhandlingerne mellem Socialdemokratiet og regeringen. De erklærer deres tilslutning til Socialdemokratiet, SF og de ikkerepræsenterede partier på venstrefløj og markerer dermed, at de ikke tager afstand fra forhandlingssammenbruddet.

Hvis den undersøgelse skal tages alvorligt, så må den vise, at næsten halvdelen af befolkningen bakker op om dette forhandlingssammenbrud, bakker op om, at disse forhandlinger blev bremset.

Hvordan kan man så påstå, at befolkningen vil have forlig for næsten enhver pris?

Sagen er, at masser af borgere i dette land med rette er mindre optaget af, om politikere sidder omkring samme bord, og om bordet er firkantet eller rundt, og om politikere er i arbejdstøj eller hverdagstøj, eller hvad de nu har på, og meget mere optaget af, hvad politikere finder ud af, når de forhandler.

Mange i vort land er nærmest bange for, hvad politikere kan finde ud af i den store forbrødring, som ellers bliver efterlyst. Bliver det nye nedskæringer, der giver tusinder af flere arbejdsløse, længere ventelister, brugerbetaling på det sociale område og sundhedsområdet, endnu højere medicinpriser, forringet hjemmehjælp for de ældre og højere takster på daginstitutioner og den offentlige trafik?

Tror man virkelig, at forlig med sådanne konsekvenser ville vække begejstring, bare fordi politikere, som det hedder, trækker i arbejdstøjet og bliver enige? Jamen det er det forlig, regeringen lægger op til.

Må jeg minde om, at den himmelflugt for medicinpriserne, som i dag bringer gamle og socialt svagt stillede mennesker til fortvivlelse, når de kommer hen på apotekerne, er resultatet af, at regeringspartierne, Centrum-Demokraterne, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet trak i arbejdstøjet og klarede tingene, som Det Fri Aktuelt skrev.

På visse punkter er statsministerens sidste plan modificeret i forhold til de tidligere planer. Fordelingen af skattelettelserne er ikke så groft uretfærdig som i de tidligere planer. Nu er den kun uretfærdig.

Men samtidig er 13. oktober-udspillet ledsaget af mystik. I de ledsagende tabeller loves der skattelettelser til alle, mest til de velaflagte, men også lidt til de lavtlønnede. Alle skal være glade. Til gengæld rejser dette projekt, dette løfte, nogle spørgsmål:

Hvordan kan det passe, når de øgede skatteudgifter modsvares af lige så mange øgede skatte- og afgiftsindtægter? Det fremgår af oversigten: 36 mia. kr. ud af statskassen og 36 mia. kr. ind i statskassen. Jo, det klarer man gennem besparelser, dvs. nedskæringer, som bare er holdt uden for denne oversigt, der balancerer på de 36 mia. kr., bl.a. besparelser på førtidspension, strammere regler for supplerende dagpenge, besparelser på sygedagpenge, fastfrysning af statstilskud til boligformål og besparelser på SU. Det er en del af den pris, store grupper må betale for de så højt besungne skattelettelser – en del af den, for mere følger.

Således skal kommunerne bidrage til glæderne ved at sænke skatten med 2 pct. over fire år. Det er selvfølgelig regnet med, det er regnet ind i oversigterne over de skattelettelser, vi skal glæde os over.

[Gert Petersen]

Men lettelsen koster faktisk 8 mia. kr., og dem må kommunerne skaffe gennem øget eller ny brugerbetaling, forringet service, afskedigelser, personaleindskrænkninger osv., og det er så ikke med i nogen regnskabsoversigt.

På den måde bliver der så råd til skattelettelser til alle, men de dårligst stillede skal nok komme af med pengene igen og mere til som følge af brugerbetaling, højere takster, forringet service. Bevares, nogle vil utvivlsomt få skattelettelser.

Men så kommer vi til det næste problem. Forbruget må ikke stige, siger statsministeren. Hvordan klarer han det, når en hel del alligevel får skattelettelser? Jo, det gør han gennem en såkaldt pensionsreform. Hvordan den skal gennemføres, er en hemmelighed. Den omtales kun med ti linjer. Ti linjer er alt, hvad der står om den i et bilag til aller-ellersidst i det papir, som regeringen har udsendt.

Der fremgår ikke meget af disse ti linjer, men dog så meget, at pensionsindbetalingerne skal være så store, at de allerfleste må opleve et real-lønsfald – altså en forringet disponibel indtægt, samtidig med at man taler om skattelettelser, og at nu skal det være lettere at være dansker igen osv.

Dette reallønsfald er endda større, end det umiddelbart ser ud til, for ingen – selv ikke i regeringen – kan da tro på regeringens heroiske forudsætning om, at prisstigningerne vil blive holdt nede på 2,2 pct. årligt. I øjeblikket ligger de på 4,6–5 pct. årligt, men altså: Man lover, at i 1991, 1992, 1993 skal de ned på 2,2 pct. årligt.

Det tror vi ikke på, og i det hele taget er disse ti linjer, der skrives om pensionsreformen, at lægge gift for pensionsreformen. Regeringen anskuer den kun som et forbrugsbegrænsende instrument, ikke et ord om strukturændringer, demokratisering eller solidaritet i alderdommen. Jeg må indtrængende advare imod enhver aftale om pensionsreform med denne regering.

Oven i det hele kommer så den påtænkte dagpengereform. Her skal udgifterne gøres til genstand for en slags offentlig privatisering. Midlerne skal stadig kradses hjem af staten, men i form af et særligt sikringsbidrag, som skal gøre systemet selvfinansierende. Arbejdsløsheden skal være statsbudgettet uvedkommende. Der skal ikke mere ydes noget offentligt tilskud, som finansieres af alle skatteydere, til dagpengene, og regering og Folketing kan så

overlade til det, man kalder arbejdsmarkedets parter, at klare arbejdsløsheden. Den skal ikke være samfundets sag mere, men arbejdsmarkedets. Det ville have været rystende, hvis et stort arbejderparti og regeringen havde kunnet enes om den slags.

Man har sagt, at det afgørende ikke er, hvem man enes med, men hvad man enes om, og det er vel principielt rigtigt, men så er det altså også afgørende, hvad enigheden går ud på. Enighed i sig selv er ikke så meget værd. Spørgsmålet er enighed om hvad, og enighed om bare en delvis accept af den politik, regeringen har lagt frem, ville være en katastrofe for hundredtusinder af dårligt stillede i dette land.

Det ville også være en katastrofe for landets økonomi. Derfor har Socialistisk Folkeparti konsekvent sagt kategorisk nej til denne politik, og derfor glæder vi os over, at Socialdemokratiet sagde nej til statsministerens ultimatum, og jeg går ud fra, at dette nej vil blive fastholdt.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal kommentere de enkelte forslag fra Socialdemokratiet og regeringen, men før jeg gør det, vil jeg gerne komme med en enkelt bemærkning.

Dette handler om bæredygtig udvikling. Da vi for nogen tid siden behandlede regeringens redegørelse om Brundtland-rapporten, var en af konklusionerne netop, at hensyn til naturgrundlaget, til en bæredygtig udvikling skulle indbygges på alle politikområder. Det var regeringens formulering, og den vandt bred tilslutning.

Derfor er det ejendommeligt, at vi i dag kan behandle to sæt forslag, der angiveligt hver for sig sigter mod at løse landets samlede problemer – uden at hensynet til en bæredygtig udvikling på nogen måde er indbygget i dem. Som om man bare kunne rette økonomien op og fremme produktion og beskæftigelse uden overhovedet at gøre sig overvejelser om, hvorvidt den udvikling, der lægges op til, er bæredygtig eller ej.

I visse såkaldt ledende politikeres øjne er hensynet til naturgrundlaget stadig væk noget, der ordnes bagefter af mere høje ordførere. Længere er vi altså ikke nået.

Det skal tilføjes, at den tredje af forårets store økonomiske planer – SF's rødgrønne skatte-reform – netop havde hensynet til en bæredygtig udvikling indarbejdet i sig.

[Rahbæk Møller]

Jeg skal herefter vende mig mod de enkelte forslag. Jeg vil tage udgangspunkt i Socialdemokratiets som de mest gennemarbejdede.

I beslutningsforslag nr. B 13 foreslår Socialdemokratiet en forhandlet indkomspolitik som led i en social kontrakt. Rammen er overordentlig stram, idet der sigtes mod en omkostningsudvikling på 3 pct. årligt. Da de 2 pct. tilsyneladende forudsættes beslægtet af pensionsreformen, bliver der mindre end 1 pct. tilbage til nominelle lønstigninger og andre forbedringer.

Denne stramme ramme får ikke SF til at tage afstand fra forslaget. Vi har for længst fremsat forslag om social kontrakt, der bl.a. indebærer den samfundsmæssigt mest gunstige omkostningsudvikling. Vores betingelse har blot været, at den del, der angik lønnen, skulle vedtages af fagbevægelsen på demokratisk vis, dvs. ved urafstemninger. Jeg læser beslutningsforslag nr. B 13 sådan, at det også er Socialdemokratiets opfattelse.

Vi er også sikre på, at lønarbejderne er villige til at medvirke, hvis de vel at mærke er sikre på, at helheden er socialt afbalanceret.

På mange punkter har Socialdemokratiet bestræbt sig på en sådan balance, og vi er da også enige i de fleste af forslagets formuleringer, f.eks. vedrørende lettelse af børnefamiliernes vilkår og vedrørende boligudgifterne. Dem vil jeg derfor ikke gentage. Men jeg vil knytte et par bemærkninger til nogle af punkterne, der er rigeligt svage eller direkte mangelfulde.

Der står således, at alle indkomsttyper skal være omfattet. Nu er det ikke alle indkomsttyper, som samfundet har styr på. Men endnu mere fundamentalt: det kan jo ikke gælde virksomhedernes indtægter. Formålet med en dæmpet omkostningsudvikling er jo netop at styrke virksomhedernes indtægtsmuligheder. Så bliver deres ejere rigere, end de ellers ville være blevet, medmindre det øgede overskud deles med de ansatte i form af indførelse af økonomisk demokrati. Men det står der ikke noget om i forslaget.

I punkt 6 omtales en interessant nyskabelse, nemlig fornyelsespuljer i virksomhederne for at sikre, at ekstrajobbet anvendes til investering, forskning og uddannelse. Men der står intet om, hvem der skal sikre dette. Jeg håber ikke, det er statsmagten, repræsenteret f.eks. ved Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der skal det. Så

tæt kontrol med de enkelte virksomheders dispositioner kan statsmagten ikke føre på fornøftig vis. Det har de østeuropæiske lande til fulde bevist. Det må derfor være de ansatte, der skal have øget indflydelse i form af arbejdspladsdemokrati. Det står der heller ikke et ord om.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige SF's støtte til hovedsigtet med forslaget.

Regeringen har også en indkomstpølitisk ramme – den samme som Socialdemokratiets. Men hvor Socialdemokratiet dog har bestræbt sig på at udarbejde betingelser, så rammen faktisk har en chance for at blive overholdt, står det helt hen i tågen, hvad der skal ske i regeringens plan.

Regeringen tror åbenbart, at det er nok at sige stram indkomstpølitik og køre rammen i en modelberegning, og så sker det også nok.

Hvad i alverden skulle få lønarbejdere til at holde sig fra at stille lønkrav, når de ser virksomhedens ejer skifte sin bil ud med en flottere, fordi han tjener mere på grund af indkomstpølitikken og oven i købet får en stor skattelettelse fra regeringen? Og hvad skulle afholde ham fra at give en lønforhøjelse, så han kan fastholde en god og stabil arbejdskraft? Han har råd til det. Svaret blæser i vinden.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 14, forslaget om en pensionsreform, er det mest overraskende, at Socialdemokratiet overhovedet ikke gør sig overvejelser om at bruge den stærkt øgede kollektive opsparing til at fremme dels en bæredygtig udvikling og dels øget lønarbejderindflydelse, jf. ovenstående. Det er især overraskende, fordi Socialdemokratiet i debatten lægger så stor vægt på de samfundsøkonomiske virkninger af en pensionsreform og underbetoner det, der burde være det egentlige formål, nemlig at sikre folk en ordentlig pension.

Når det drejer sig om selve pensionsreformens udformning, er der til gengæld stort sammenfald mellem SF's og Socialdemokratiets synspunkter. Bl.a. noterer jeg med tilfredshed, at Socialdemokratiet nu også foreslår risikoudligning mellem de forskellige ordninger med hensyn til dødelighed og invaliditet.

Men på to punkter er der uoverensstemmelser. Bistandsmodtagerne glimrer ved deres fravær. De skal selvfølgelig også med. Det samme må i øvrigt gælde selverhvervende i den udstrækning, det er teknisk muligt.

[Rahbæk Møller]

Desuden er en udvidet ATP-ordning helt forsvundet. Den var ellers med i LO's oprindelige forslag. Må jeg foreslå Socialdemokratiet at studere SF's forslag om en udvidet ATP-ordning med procentuel indbetaling og ens udbetaling. Det vil i høj grad bidrage til at sikre solidariteten i en pensionsreform.

Sammenfattende må jeg konstatere, at der nu er så stort sammenfald mellem SF's og Socialdemokratiets tanker om en pensionsreform, at det forekommer helt realistisk at udarbejde et fælles forslag.

Regeringen har også indarbejdet virkningerne af en pensionsreform i sin økonomiske politik. Men det fremgår overhovedet ikke, hvordan den agter at gennemføre en pensionsreform. Igen venter den som mr. Micawber i Pickwick-klubben på, at noget vil vise sig. Regeringen burde enten forklare, hvordan den agter at gennemføre forudsætningerne for sin politik, eller også burde den oplyse, hvordan udviklingen vil være, hvis forudsætningerne ikke opfyldes. Alt andet kan kun betegnes som groft uhæderligt.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 15, er SF enig i langt det meste. Flere uddannelsespladser, langt mere efteruddannelse, tryghedsreform, mere forskning og en dynamisk erhvervs politik er fælles gods mellem vore to partier.

I forbindelse med erhvervs politikken noterer jeg med tilfredshed, at miljøteknologi dukker op. Jeg vil minde om, at samme filosofi kan anvendes om arbejdsmiljøteknologi, energiteknologi og meget andet. En bæredygtig udvikling indebærer mange komponenter.

I modsætning hertil har regeringen intet at sige om de fleste punkter bortset fra uddannelsen, hvor det nu også langt om længe er gået op for den, at der er behov for en indsats. Danmark ville have været et bedre land at leve i, hvis det havde stået den klart i de forløbne syv år.

Vi er enige i behovet for en stram styring, hvad angår de offentlige udgifter. Vi vender ikke tilbage til 1970'ernes udgiftsstigninger. Men når Socialdemokratiet lægger op til en endnu strammere styring af de offentlige driftsudgifter end den, den borgerlige regering har gennemført i de forløbne syv år, tvivler vi på det realistiske heri. Det er vanskeligt at se, hvordan f.eks. øget indsats på uddannelsesområdet,

som alle nu erkender er nødvendigt, kan rummes inden for så stram en ramme.

Tilsyneladende føler Socialdemokratiet sig presset af regeringens agitation om nedskæring af den offentlige sektor og senere skattelettelser. Der er måske grund til at minde om, at det er en myte, at Danmark har specielt høje offentlige udgifter. En lang række europæiske lande – herunder en række EF-lande – har faktisk større offentlige udgifter end Danmark, på trods af at en væsentlig del af vort offentlige servicebehov skyldes højere kvindebeskæftigelse og dermed øget behov for pasning af børn, syge og gamle.

Dertil kommer en større miljøindsats. Med andre ord har vi udgifter nu, som alle lande efterhånden vil få.

SF vil gerne være med til en bedre styring af den offentlige sektor, gennemført bl.a. ved hjælp af decentralisering, selvforvaltning og brugerstyring, men vi ønsker ikke at tilslutte os en målsætning om, at vores offentlige service skal gøres ringere end i de lande, vi sædvanligvis sammenligner os med.

Endelig skal jeg kort kommentere beslutningsforslag nr. B 16 om skatteomlægninger. På indkomstskattesiden er der ikke store divergencer mellem vore to partier. Vi har på nogle punkter valgt forskellige tekniske løsninger. Desuden har Socialdemokratiet en lidt dårligere fordelingsprofil, fordi man respekterer skatteforliget. Det er selvfølgelig beklageligt, men målsætningen for vore to partier er indlysende den samme, nemlig at flytte vægten væk fra et overbelastet indkomstskattesystem under bevarelse af en social rimelighed i byrdefordelingen.

På afgiftssiden er der til gengæld stor forskel mellem SF's og Socialdemokratiets forslag. Der er ikke meget Brundtland i de omlægninger, Socialdemokratiet foreslår.

Tilsyneladende har partiet slet ikke opdaget, at netop afgiftssystemet er et vigtigt styringsmiddel, når det drejer sig om at fremme en bæredygtig udvikling. Her er regeringen faktisk lidt bedre med, f.eks. hvad angår vandafgiften og vægtafgiften.

Selv om man sluttede på en negativ tone, er der grund til at fremhæve, at den debat, der nu har kørt i over et halvt år, i hovedtrækkene viser to linjer: en S-SF-linje, der bygger på social ansvarlighed, ansvarlighed over for samfunds-

[Rahbæk Møller]

økonomien, og, hvis SF får indflydelse nok, ansvarlighed over for naturgrundlaget, og en borgerlig linje, der bygger på en blanding af ønsketænkning og to fru Thatcherske løsninger.

Nu mangler vi så blot at få S til også at interessere sig mere for en bæredygtig udvikling og for en demokratisering af beslutningsprocessen.

Ivar Hansen (V):

Jeg vil gerne takke statsministeren og regeringen for redegørelsen, der blev fremlagt i Folketinget i sidste uge. Jeg synes, det er en redegørelse, der på udmærket måde sammenfatter de hovedsynspunkter, som regeringen lægger til grund for sin økonomiske plan, som vi skal have igennem Folketinget.

Jeg håber også, at debatten i dag kan være med til at give en afklaring, som statsministeren i øvrigt også gav udtryk for ved forelæggelsen i sidste uge, en afklaring, der betyder, at vi kommer videre, for det haster jo.

Når man imidlertid hører, hvad de socialdemokratiske ordførere siger her fra Folketingets talerstol, må jeg desværre erkende, at det ikke just er udtryk for et bidrag til afklaring. Men jeg synes, det haster, også fordi man, når man i denne tid kommer rundt i landet, ikke kan undgå at mærke en meget udbredt undren, ærgrelse og pessimisme over, at det tilsyneladende er så svært for de politiske partier i Folketinget at blive enige om de overordnede opgavers løsning, men det forudsætter jo, at viljen er til stede. Hvis ikke viljen er til stede alle steder, må vi selvfølgelig erkende, at det er svært at nå resultater, selv om de opgaver og de udfordringer, vi står over for, er forholdsvis overkommelige at definere.

Men det haster, og derfor skal vi også i den allernærmeste fremtid have truffet beslutninger. Vi er nu nået det punkt, hvor diskussionerne må afsluttes, og hvor vi skrider til handling på en række væsentlige økonomiske områder.

En anden ting, jeg gerne vil sige til indledning, er – og det har allerede været en del debatteret indtil nu – at Socialdemokraterne på det seneste har søgt at skabe den myte, at regeringen stillede dem over for ultimative krav i forbindelse med de forhandlinger, der foregik over en periode af en måneds tid eller mere.

Men sandheden er jo – og det får vi sikkert bekræftet senere i dag – at statsministeren på et

tidspunkt, jeg tror efter 15 møder, naturligt måtte spørge Socialdemokraterne, om man ville acceptere regeringens plan som fortsat forhandlingsgrundlag, men det er da ikke et ultimatum. Socialdemokraterne må således have haft andre grunde til at forlade forhandlingerne. Socialdemokratiet må have forfulgt andre mål.

Det søger man at bortforklare i dag, men jeg har en stærk mistanke om, at Socialdemokratiet på dette tidspunkt i forhandlingerne traf den beslutning, at nu ville man med alle til rådighed stående midler forsøge at forhindre regeringen i at komme videre med sin politik, måske endda som en sidste gevinst opnå et folketingsvalg.

Hvis det var tilfældet, vil jeg sige her i dag: Hvorfor ikke sige det rent ud – det er da et reelt synspunkt og en reel argumentation – i stedet for denne kæde af bortforklaringer og efterrationaliseringer?

Jeg synes også, det virker ejendommeligt i dag at høre Socialdemokratiets formand, hr. Svend Auken – og hr. Lykketoft fulgte det op – foretage en gennemgang af regeringens økonomiske plan, en tale, som, synes jeg selv, med god vilje i meget stor udstrækning var udtryk for en nedrakning af regeringens politik, en underkendelse af regeringens vilje til at formidle et samarbejde og meget stærke antydninger om, at regeringens økonomiske politik var virningsløs, skæv og asocial i sit indhold. Derpå fulgte en lang forgyldning af egne synspunkter og af egne planer.

Jeg vil godt sige, at det ikke er en ukendt måde at argumentere på politisk at sige til modparten: Alt er jo muligt, og vi er selv ufejlbarlige, vi står simpelt hen med den mest optimale politik.

Men jeg synes nok, jeg må sige til de socialdemokratiske ordførere i dag, at det er ikke en fremstilling og en attitude, der indbyder til nye forhandlinger. Det er ikke en attitude, der gør, at vi hos os kan få lidt mere tro på, at det brede samarbejde i Folketinget kan lykkes.

Det er ikke længe siden, hr. Svend Auken i en artikel – jeg tror, det var i Jyllands-Posten – skrev: »Der kan ikke ske noget i dansk politik, før denne regering kommer væk.« Derudover har vi i dag hørt en stærk advarsel til regeringen: Socialdemokratiet må stærkt fraråde, at regeringen forhandler eksempelvis med Fremskridtspartiet.

[Ivar Hansen]

Jamen hvad er det for noget, hr. Svend Auken? Det må da være en regerings soleklare ret og pligt, at hvis ikke man kan komme igennem med sin politik med det brede flertal, så må man søge det smallere flertal. Det kan der da ikke være noget odiøst eller forkert i.

Mystikken og forvirringen når ukendte højder, når hr. Svend Auken efter denne svada, som han igen i dag kom med til regeringen, siger: Smid dog Fremskridtspartiet ud, vi kommer gerne tilbage, vi kan begynde i morgen. Så er det, at jeg – som formentlig mange andre – må spørge mig selv: Hvor er vi egentlig henne? Jeg synes, Socialdemokratiets synspunkter skifter meget stærkt. Hvad vil partiet egentlig? Det er tilsyneladende ikke så let at være socialdemokrat. Meldingerne er meget forskellige. Der er stor forskel på meldingerne her fra Christiansborg og så de meldinger, der kommer fra de kommunale socialdemokrater og for den sags skyld også fra dele af fagbevægelsen.

Jeg vil gerne fra Venstres folketingsgruppe sige: Nu forhandler regeringen primært om finansloven for 1990 med tilknyttede muligheder for at lempe især erhvervsbeskatningen, og vi er meget tilfredse med, at statsministeren har tilkendegivet, at en lempelse af erhvervsbeskatningen meget gerne skulle være klar fra 1. januar 1990. Det er vores forventning og forhåbning, at disse partier finder sammen om et resultat, der også er samfundsøkonomisk forvarligt, for det er klart, det hører med.

Hr. Svend Auken udmaler det danske samfund som en fattiggård, men jeg var glad for, at hr. Svend Auken i hvert fald har fået øje på – ligesom vi andre i øvrigt også har – at vi kan glæde os over en meget betydelig vækst i erhvervenes produktion og eksport.

Jeg synes, at det er et forhold, der sammen med udsigterne til et frit marked i EF om få år giver store forhåbninger til fremtiden, men det forudsætter så sandelig, at vi i Folketinget har det fornødne mod og fremsyn til at få truffet hurtige beslutninger, der kan stimulere den optimisme, der tilsyneladende er stærkt gryende i erhvervslivet netop nu, og det er klart, at vi har muligheder for at træffe en række beslutninger i så henseende.

Nu skal jeg ikke gå i detaljer vedrørende regeringens økonomiske plan, den havde vi jo lejlighed til at diskutere meget indgående for en månedens tid siden i forbindelse med åbningsdebatten, men jeg vil kort resumere:

Jeg har allerede nævnt erhvervsbeskatningen, som skal sænkes markant. Det ville være et virkelig godt signal til dansk erhvervsliv og ville kunne fremme eksport og beskæftigelse yderligere. Derfor kan en aftale herom ikke indgås hurtigt nok. Det er min faste overbevisning, at mange ude i danske virksomheder for øjeblikket spejder intenst efter et signal fra Christiansborg i så henseende, og at mange investeringer, som kunne fremme også beskæftigelsen, afventer, at disse signaler kommer.

For det andet: Toppen skal klippes af skatten for den sidst tjente krone. De høje marginalskatter i Danmark skal sænkes, så det bedre kan betale sig at arbejde og producere her.

Jeg ved godt, Socialdemokraterne siger, at det kun er millionærerne, regeringen har i tankerne. Jeg synes ikke, man kan sige, at det kun er millionærerne, vi har i tankerne, når regeringen foreslår at fjerne 6 pct.-skatten. O.k., nu har regeringen afstået fra at klippe de 4 pct. af 12 pct.-skatten. Det er dog udtryk for imødekomenhed, så lad os dog så komme i gang med at forhandle disse ting yderligere.

Vi må også tilpasse de mest grænsehandelsfølsomme afgifter. Det er et kæmpeproblem først og fremmest i store dele af Jylland. Det er jeg selvfølgelig godt klar over, men det spænd, der er i afgifterne mellem på den ene side Danmark og på den anden side Vesttyskland først og fremmest, er et kæmpeproblem, som vi skal have gjort noget konkret ved. Derfor er vi glade for, at det er en af de ting, der ligger i regeringens oplæg.

Men vi ved jo godt, at hvis vi skal klare disse ting, er der nogle behårde forudsætninger, der må være i orden, og det er en finansieringsplan. Derfor er jeg glad for, at statsministeren så kraftigt og stærkt understregede dette forhold. Vi kan selvfølgelig ikke uden videre bevilge skattelettelser. Forudsætningen er, at et flertal kan blive enig om besparelser, om at indføre nogle flere brugerbetalingsordninger og/eller fjerne en række af de endnu eksisterende fradrag.

Det er altså det, der er lagt op til i regeringens plan. Jeg mener, at det på det område skulle være muligt at mødes. Derudover vil vi arbejde intenst med forslag, der kan øge den private opsparing markant i det danske samfund.

Selvfølgelig er der et klart behov for det, og det er også en del af regeringens økonomiske

[Ivar Hansen]

plan at skabe forudsætninger for, at det kan ske.

Et andet væsentligt punkt i regeringens økonomiske reformprogram er en smidiggørelse af arbejdsmarkedet og indførelse af en dagpenge-reform, der skal give parterne på arbejdsmarkedet et langt større eget ansvar for udviklingen i arbejdsløsheden.

Selv om Socialdemokraterne har svært ved at erkende det, tror jeg, at man i stille stunder vil erkende, at her er et problem, som vi skal have taget fat på at løse, og det er vores forhåbning, at regeringen kan komme nogle skridt videre snarest, eventuelt i forbindelse med kommende trepartsforhandlinger.

Hvis jeg skal summere op, vil jeg sige, at det mest centrale, man kan sige om regeringens økonomiske reform, er for det første, at vi skal sikre, at den private sektor kan vokse markant, for det andet, at vi må standse den offentlige sektors vækst, og for det tredje, at vi skal fjerne flest mulige barrierer, der forhindrer en omstilling i vort samfund til øget produktion og eksport.

Jeg synes, det ville være stærkt beklageligt, hvis et flertal i Folketinget ikke kan enes om at løse de meget klart definerede opgaver.

Jeg ved godt, at der gemmer sig en række ubehagelige beslutninger under disse opgaver. Det ved jeg udmærket godt, men hvis vi viger tilbage fra at tage fat om disse ting, vil der komme til at hvile et centnertungt ansvar på dette Folketing.

Jeg er derfor vældig glad for, at statsministeren siger: Vi vil ikke opgive, vi vil fortsætte, vi vil tage en tårn igen og igen, for vi skal igennem Folketinget med løsninger på disse områder, og det kan ikke ske hurtigt nok.

Jeg vil gerne gøre nogle enkelte bemærkninger til de beslutningsforslag, Socialdemokratiet har fremsat, og først til nr. B 13, en indkomstpolitisk rammeaftale, der sikrer en fortsat konkurrenceevneforbedring.

Det synes jeg er en god tilkendegivelse, det vil jeg gerne sige, og det vil jeg gerne kvittere for. Jeg mener, det er en tilkendegivelse, som vi kun kan være enige i, og som vi forhåbentlig kan stå sammen om. Der bliver ikke så forfærdelig meget at forhandle løn om i de kommende år, det kan vi vist godt være enige om, og det bliver vanskeligt. Det forudsætter en god dialog og en tillidsfuld dialog mellem regeringen

og arbejdsmarkedets parter. Det er vi helt klar på.

Men jeg mener ikke, opgaven er umulig, især ikke, hvis vi får gennemført en smidiggørelse af arbejdsmarkedet, så vi kommer væk fra tendenserne til flaskehalse og til det ulykkelige paradoks, hvor der på den ene side er mange arbejdsløse og på den anden side samtidig er en betydelig mangel på arbejdskraft med de tendenser, det i øvrigt giver til lønglidning.

Jeg mener heller ikke, opgaven er umulig, hvis det lykkes for os at få gennemført en sænkning af indkomstskatten, som er langt at foretrække frem for en lønforhøjelse. Vi har diskuteret dette forhold mange gange tidligere her i Folketinget, og det har været svært at skaffe ørenlyd og anerkendelse for det helt indlysende rigtige synspunkt. Det er min opfattelse, at det bliver lettere at skaffe anerkendelse netop for synspunktet om, at skattelettelser på indkomstskatteområdet er klart at foretrække for lønmodtagerne frem for en lønforhøjelse.

Men så kommer alle forslagene fra Socialdemokratiet om restriktioner. Socialdemokratiet er jo et parti, der elsker restriktioner, og sådanne er også med i forslaget over for erhvervslivet, øget priskontrol og investeringstvung. Ja, sådan må jeg tyde det. Jeg har meget svært ved at forstå, hvordan noget sådant skal administreres i praksis, men det må vi jo tale sammen om i Det Politisk-Økonomiske Udvalg.

For os er den slags forslag uantagelige og i øvrigt unødvendige i en situation, hvor konkurrencen øges år for år. Al erfaring viser i øvrigt, at hvis investeringsklimaet er i orden i erhvervslivet, kommer investeringerne helt af sig selv.

Så er der forslaget om en pensionsreform. Den sag havde vi lejlighed til at debattere ret indgående i forbindelse med åbningsdebatten, så jeg vil næsten tro, at synspunkterne står klart ridset op på det punkt. Derfor skal jeg blot her konstatere, i øvrigt med tilfredshed, at regeringen er imod en ensartet tvungen ordning. Det er vi som bekendt også i Venstres folketingsgruppe, men under alle omstændigheder er det et kardinalpunkt for os, at der sikres en afgørende indflydelse på opsparingens placering til den enkelte danske lønmodtager. I øvrigt er vi af den opfattelse, at hele det projekt starter med, at arbejdsmarkedets parter træffer nogle beslutninger og dermed tager ansvaret for projekter af den art.

[Ivar Hansen]

Så er der beslutningsforslag nr. B 15, et forsknings-, erhvervs- og arbejdsmarkedsprogram. Jeg synes, der er en række interessante elementer i det beslutningsforslag. Det vil jeg gerne sige. Jeg ved, at der allerede har været forhandlinger om en lang række af disse spørgsmål, og jeg tror, vi vil kunne enes på en række områder her. Men igen til slut må Socialdemokratiet også erkende i sit beslutningsforslag, at alt dette alt andet lige vil være et element, der yderligere øger de offentlige udgifter.

Så er jeg i øvrigt på samme måde som fru Connie Hedegaard, hvad angår beslutningsforslag nr. B 16, af den opfattelse, at vi ikke vil kunne støtte et forslag om indførelse af bruttoskat, som Socialdemokratiet foreslår. Det er ret beset en teknisk omlægning, for de samlede marginalskatteprocenter falder jo i virkeligheden meget lidt. Det er i øvrigt – lad mig så slutte med at sige det – en grundlæggende mangel på sammenhæng i Socialdemokraternes forslag, at det er utrolig svært for partiet at lægge bånd på sin indgroede lyst til at fremsætte forslag om nye udgifter, at fremsætte nye udgiftskrævende forslag om nye aktiviteter i den offentlige sektor. Det siges også klart i Socialdemokratiets plan, at den offentlige sektor skal vokse. Det synes jeg er et ærligt og regulært standpunkt. Så kan vi se, hvad tingene handler om, men når så Socialdemokratiet i samme åndedrag, som man erkender, at de offentlige udgifter skal vokse også i de kommende år, taler længe og inderligt om skattelettelse og sænkning af trækprocenter, og hvad ved jeg, både for erhvervslivet og for den personlige beskatnings vedkommende, klinger det hult, hr. Lykketoft. En sådan politik med en sådan mangel på økonomisk indbyrdes sammenhæng må det efter min opfattelse være meget svært at fæste lid til.

Jeg vil derfor sige som min opfattelse, at hvis Socialdemokratiet igen skal få mulighed for at kunne tage et medansvar i dansk politik i de kommende år, er blandt andet den første forudsætning, at Socialdemokratiet accepterer, at de offentlige udgifters vækst må stoppes endeligt. Det andet er, at Socialdemokratiet må acceptere nødvendigheden af, at der skabes forudsætning for, at den private sektor øges kraftigt og grundlæggende.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hr. Ivar Hansen tænker inden for et stagnationssamfund som det, den borgerlige regering nu har administreret nogle år. Det er derfor, hr. Ivar Hansen ikke kan forstå den sammenhæng, der viser, at man godt kan have en vis vækst i de offentlige udgifter, samtidig med at de offentlige udgifters tryk falder, samtidig med at skat- ternes og afgifternes tryk falder, simpelt hen fordi man får gang i aktiviteten, i beskæftigelsen og en stigning i de private indkomster. Det er jo det, der er opgaven. Det er da ikke opgaven at sidde og fordele en skrumpende kage og en stigende arbejdsløshed, som jo uundgåeligt fører til, at de offentlige udgifter bliver ved med at stige. Derfor er det så afgørende, at vi får vendt den udvikling, og så kan vi godt få plads til inden for et faldende udgiftstryk og et faldende skattestryk at løse opgaver vedrørende efteruddannelse, forskning osv., som hr. Ivar Hansen jo også, forstod jeg, i sin holdning til beslutningsforslag nr. B 15 var enig i skal løses.

Så vil jeg endvidere sige til hr. Ivar Hansen, at nu skal man give sig til at analysere og regne på de socialdemokratiske beslutningsforslag, så vi kan få sådan en påstand om, at det, som jo også er en teknisk omlægning i nr. B 16, ikke indebærer et fald i marginalskatteprocenterne. Sandheden er, at i kraft af udvidelsen af skattegrundlaget er Socialdemokratiet i stand til at foreslå, at vi i løbet af en årrække kan få en større nedsættelse i marginalskatteprocenterne både i toppen og fra de fleste mellemindkomster end det, der ligger i regeringens egne forslag. De marginalskatteprocenter, vi skal operere med i dag, ligger mellem 49 og 68 procent typisk. Når Socialdemokratiets forslag er fuldt gennemført, vil de ligge mellem 44 og 60. Efter regeringens forslag vil de ligge mellem 46 og 59. Jeg kan ikke se den store forskel. Jeg kan se den store forskel i finansieringen og dermed den sociale byrdefordeling, men ikke i målsætningen om, at vi skal have en lavere beskatning af den sidst tjent krone.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg vil godt bede hr. Ivar Hansen om at afsløre lidt mere af, hvad der egentlig er Venstres tanker om pensionsreformen. Det er en af de ting, som har spillet en stor rolle i debatten. Hr. Ivar Hansen sagde en hel del om, hvad Venstre ikke ville, men det eneste, jeg fik fat i rent positivt, var, at Venstre mente, at det skulle starte

[Rahbæk Møller]

med arbejdsmarkedets parter, og det vil formentlig sige ved overenskomstforhandlingerne i 1991.

Nu kan det ske, at der kommer aftaler om pensionsreformer under disse forhandlinger, men det kan meget vel ske, at det kun bliver for nogle områder og ikke for andre. Hvad vil Venstre så gøre?

Sagen er jo, at regeringen, som vist også Venstre stadig væk er medlem af, har indregnet konsekvenserne af, at der kommer en pensionsreform for hele arbejdsmarkedet. Hvordan vil Venstre sikre det? Eller alternativt: Vil Venstre tage skridt til, at konsekvenserne af regeringens politik bliver udregnet under forudsætninger af, at der ikke kommer pensionsreform eller subsidiært kommer det på nogle meget begrænsede dele af arbejdsmarkedet?

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er to ting, jeg synes man kan konstatere efter den tale, hr. Ivar Hansen holdt her. Den ene er – og det er så tydeligt, at selv B.T., som jo er hoforganet for Venstre i øjeblikket, må kunne forstå det – at der ikke er tale om direkte skattelettelser for almindelige mennesker. Der er kun tale om skatteomlægninger, og det er noget ganske andet end skattelettelser. For ellers er der ingen mening i at sige, at forbruget ikke må stige på nogen som helst måde. Jeg synes, at selv Jyllands-Posten og B.T. efterhånden må begynde at skrive, at der ikke er tale om skattelettelser for ganske almindelige mennesker. Det er det ene.

Det andet, der kalder mig herop, er, at jeg synes lidt, at vi er ved at være derhenne, hvor man vel egentlig kan sige, at det er på kanten, på kanten af grundloven. Man skal »twiste« den meget for at få det til at passe med, at man uden at tage hensyn til, hvad der står i vores forfatning, kan pålægge arbejdsmarkedets parter alene at tage ansvaret for arbejdsløsheden i landet. Jeg skal ikke undlade at sige, at jeg godt ved, man »twister« grundloven, men jeg vil godt tildele mig at læse op – med forlov af formanden – hvad der står i § 75 i den danske grundlov. Der står:

»Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for at arbejde på vilkår, der betrykker hans tilværelse. Den, der ikke kan ernære sig eller si-

ne, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige . . .«

Så behøver jeg vist ikke at citere videre.

Man kan så sige: Nå ja, men hvis de ikke vil være i en a-kasse og finde sig i, at arbejdsgiveren ikke vil give dem lov til, at de kan få noget mere i arbejdsløshedsunderstøttelse, kan de jo gå på bistandshjælp. Det er det, man siger, når man »twister« det, der faktisk står i grundloven. Det synes jeg bestemt skal nævnes, når man hører, at det nu kun er det private erhvervsliv og arbejdstagerne, altså lønmodtagerne, der skal sørge for sig selv, når ikke de kan få et berettiget stykke arbejde.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hr. Ivar Hansen har vist været i gang med det, som skatteministeren forleden i Information betegnede som et studie i kriminologi. Hr. Ivar Hansen har i hvert fald set nogle forskelle i meldingerne fra socialdemokratiske kommunalpolitikere og folketingsgruppen.

Til det vil jeg gerne sige til hr. Ivar Hansen, at der er fuldstændig enighed om bl.a. at afvise de kommunale nedskæringer, som er et væsentligt bidrag til at finansiere skattelettelserne.

Jeg vil godt spørge hr. Ivar Hansen: Er der et ønske om, er der et krav om, er der en forståelse for hos Venstres kommunale og amtskommunale politikere, at man skal i gang med at skære ned på sygehusene, at man skal i gang med at spare på hjemmehjælpen, at man ikke længere kan give et ordentligt tilbud om børnepasning? Er det dét, Venstres folk siger? Det er ikke det, jeg hører dem sige i den kommunale valgkamp i hvert fald. Derfor synes jeg da, at det vil være interessant at høre hr. Ivar Hansen, om han har tjekket disse ting af med sine kommunalpolitikere. Det tror jeg da ville være interessant i den videre kommunale valgkamp.

Så også en bemærkning til hr. Ivar Hansens kritik af, at den socialdemokratiske bruttoafgift er en teknisk omlægning. Måtte jeg sige til hr. Ivar Hansen, at hvis han har et ønske om, at den danske selskabsvirksomhedsskat fremover skal ligge i den laveste tredjedel, hvad procenten angår, så er det en teknisk nødvendighed. Derfor er det forslag til omlægning af selskabs- og virksomhedsskatterne, som regeringen foreslår, totalt utilstrækkeligt og opfylder ikke engang regeringens egne krav til de omlægninger,

[Stavad]

der skal ske. Man vil fortsat ligge i den øverste tredjedel, og man vil ikke magte at få lavet de omstillinger. Selv om man ligger i den øverste tredjedel med regeringens forslag, lukker man op for nye skattefiduser, de fiduser, vi var enige om at lukke for i fællesskab, dengang vi lavede skattereformen.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg vil sige til hr. Lykketoft, at man kan anlægge forskellige betragtninger om, hvor forskellige redskaber fører hen. Jeg tænker på de forslag, der ligger i Socialdemokratiets forslag. Hr. Lykketoft har den opfattelse, at hvis vi gennemfører Socialdemokratiets politik, vil dansk erhvervsliv blomstre ud over alle grænser, og så vil der oven i købet blive råd til med lavere trækprocenter at finansiere en fortsat voksende offentlig sektor. Det er vel sagt med jævne og korte ord det, det handler om.

Jeg vil gerne sige til hr. Lykketoft, at jeg ikke deler den opfattelse. Socialdemokratiet har i deres plan en stribe udgiftskrævende forslag i milliardstørrelsen, men dem skal vi nok få dissekeret nærmere, og jeg synes, det kniber vældig meget, når vi kommer til de forslag, der skal finansiere alle de mange nye udgifter i den offentlige sektor.

Det er altså en forskellig vurdering. Jeg tror ikke på, at der bliver ressourcer nok til den private sektors vækst i de kommende år, hvis Socialdemokraternes mange, mange forslag om yderligere vækst i den offentlige sektor skal have lov til at blive gennemført.

Så vil jeg sige til spørgsmålet vedrørende pension, at det er arbejdsmarkedets parter, der skal administrere denne ordning, stå bag den, tage medansvar for den. Derfor mener jeg også, at det er vigtigt, at hele dette spørgsmål starter dér, at LO eksempelvis står frem offentligt og siger, at nu vil vi i fremtiden satse på pension til vore medlemmer i stedet for at måle vor succes på lønforhøjelser.

Den helt grundlæggende erkendelse tror jeg det er vigtigt at parterne på arbejdsmarkedet selv foretager.

Så skal jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, at arbejdsløshedsunderstøttelsen i dag er en forsikringsordning. Vi mener, det kunne være nyttigt at udbygge dette forsikringselement, sådan at der i højere grad blev en interesse i en udgifts-

politik, som sikrede, at konkurrenceevnen ikke svigtede, og at arbejdsløsheden dermed steg, sådan at forstå, at hvis arbejdsløsheden stiger, stiger forsikringspræmien også. Falder arbejdsløsheden på grund af en fornuftig og afdæmpet indkomstpøolitik, falder også bidragene til forsikringen. Det er grundideen i det, og det synes jeg alt taget i betragtning er en fornuftig ting.

Til slut til hr. Stavad. Der er intet nyt under solen. Det er den samme debat, vi fører i dag, som vi har ført mange gange tidligere her i Folketinget. Hver gang vi kommer til en offentlig besparelse, afviser Socialdemokratiet fnysende, at den kan finde sted. Den bliver afvist med ord som asocial nedskæring, og hvad ved jeg.

Så længe det er tonen, hr. Stavad, kommer vi aldrig videre. Er det da virkelig nødvendigt at være så fastlåst i gamle dogmer og tænkemåder, at man slet ikke kan acceptere en ny idé med hensyn til omlægning af de offentlige udgifter?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

En af de største fordomme, der findes i dette Folketing, er hr. Ivar Hansens opfattelse af, hvad Socialdemokratiet mener. Jeg tror, at læsning ville give store fremskridt. Hvis hr. Ivar Hansen i stedet for at holde den tale, han har holdt i alle de år, han har været i Folketinget, om, hvad Socialdemokratiet nok mener, ville give sig tid til at beskæftige sig seriøst med de meldinger, vi kommer med, ville hr. Ivar Hansen vide, at det ikke er en socialdemokratisk målsætning, at de offentlige udgifter skal stige.

Vi har bare sagt, at der er en række opgaver, som også regeringen siger skal løses, med efteruddannelse, med uddannelsespladser til unge mennesker, der mangler praktikpladser, der mangler adgang til de videregående uddannelser. Det er temaer, som har været forhandlet, og hvor der har været enighed om målsætninger og om, at det kræver ressourcer.

Vi ved, at der ude i kommunerne er lange ventelister for børn, der skal passes, for at deres forældre kan komme ud på arbejdsmarkedet. Vi ved, at der er et stigende antal ældre mennesker, meget gamle mennesker, der kræver pleje. Vi ved, at det kræver en behård prioritering væk fra de områder, hvor antallet af klienter er faldende, over til de områder, hvor det er stigende, hvis det skal lykkes bare at holde de offentlige udgifter nogenlunde i ro.

[Lykketoft]

Det vil vi godt medvirke til, men vi vil ikke være med til at påføre danske amtskommuner og kommuner besparelser, der er mere end 10 gange så store som dem, de med megen møje og besvær har arbejdet med i budgetterne for 1990, hvad der har givet store problemer, ubehagelige beskæringer i serviceniveauet, også i de Venstrestyrede kommuner.

Jeg synes, hr. Ivar Hansen skulle forholde sig lidt mere til realiteterne. Det synes jeg også hr. Ivar Hansen skulle gøre, når han taler om, at han er bange for, at den offentlige sektor i den størrelse, vi kender den nu, vil forhindre erhvervslivet i at få ressourcer. Jamen herre du milde gud, der er 300.000 mennesker, der ikke kan få lov til at arbejde. Der er alt for mange ledige ressourcer i dette samfund. Hr. Ivar Hansens synspunkt giver i virkeligheden kun mening, hvis det, hr. Ivar Hansen mener, er, at det er lettere at omskole en børnehavepædagog, der ikke får job, fordi vi nedlægger en stilling, til metalindustrien, end det er tage fat på nogle af de 300.000, der står og venter i forvejen.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det var et rimeligt klart svar, jeg fik fra hr. Ivar Hansen: Det er ikke denne forsamlings ansvarsområde, det er alene arbejdsmarkedets parter.

Så mangler jeg blot at spørge hr. Ivar Hansen, om han vil forene sig med mig i en opfordring til regeringens økonomer om at fremlægge konsekvenserne af regeringens politik under forudsætning af, at der ikke kommer en pensionsreform, eller at der kun kommer en pensionsreform for en begrænset del af arbejdsmarkedet. Det er jo logiske konsekvenser af det, som hr. Ivar Hansen sagde.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg noterede mig, at hr. Ivar Hansen ikke svarede på nogen af mine spørgsmål, men jeg synes nok, at der ligger et vist svar i, at hr. Ivar Hansen trods alt ikke turde stille sig her på tallerstolen og påstå, at Venstres kommunalpolitikere mente, at de kunne spare 12-14 gange så meget i de kommende 4 år, som man har været tvunget til i budgetlægningen for 1990, og hvor-

af også mange Venstrestyrede kommuner har måtte konstatere, at de ikke kunne nedsætte skatteprocenten overhovedet.

Jeg må endnu en gang konstatere, at hr. Ivar Hansen ikke har turdet tolke folk, der er i det nære samfund. Hr. Ivar Hansen tør kun holde festtaler om det nære samfund. Hr. Ivar Hansen har tilsyneladende ikke megen kontakt med, hvordan virkeligheden er i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Hr. Lykketoft siger, at vi har, jeg tror, der blev nævnt tallet 300.000 arbejdsløse, og det er et stort tal. Når det bliver brugt på den måde, hr. Lykketoft gør det, får man let det indtryk, at det er en bestemt gruppe på 300.000 mennesker eller 270.000, det er den størrelsesorden, der aldrig har arbejdet. Det er heldigvis ikke tilfældet, og jeg er fast overbevist om, at vi ville kunne få tallet reduceret væsentligt, hvis vi gennemførte noget af den smidighed på arbejdsmarkedet, som regeringen lægger op til.

Jeg er i øvrigt også overbevist om, at vi kunne få fjernet en anden stor del af den arbejdsløshed, hvis man især i fagbevægelsen forholdt sig betydelig mere positivt til begrebet deltidsarbejde, men det er jo nærmest et skældsord.

Men kan hr. Lykketoft og jeg så alligevel ikke være enige om, at den eneste sådan rigtig effektive måde at få flere folk i arbejde på er, hvis erhvervslivet ansætter nogle flere folk? Her mener jeg, at der er den sammenhæng i tingene, at hvis afgiften på arbejdskraft – det vil altså sige den tårnhoje personbeskatning – skal have lov til at fortsætte på det niveau, den har i dag, bliver det uhyre vanskeligt at få den arbejdsløshedstal bragt væsentligt ned. Det er derfor, jeg siger, at det ikke nytter noget, at Socialdemokraterne fremturer i deres gamle politik, som spillede fallit i begyndelsen af 1980'erne, at de offentlige udgifter blot skal øges.

Så vil jeg sige til hr. Stavad, at jeg sandelig ikke løber fra noget. Det er min faste overbevisning, at også de mange Venstrestyrede kommuner ville kunne reducere udgifterne mere, end de gør, hvis vi gav kommunerne nogle flere muligheder i retning af at gøre tingene på deres egen måde, muligheder for at ændre standarder og normer på en lang række områder, sådan at kommunerne fik mere fri hænder. Men der har desværre i lange perioder her i Folketinget væ-

[Ivar Hansen]

ret et solidt flertal, der ikke kunne udstå den tanke, at kommunerne fik en ret til at være forskellige, som jo ret beset er grundtanken i det kommunale selvstyre.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Man kan høre, der er kommunevalg om kort tid. Vi kan høre på hr. Stavad og hr. Lykketoft, hvordan de nu pludselig skal passe på kommunerne. Man kan også høre, at man kan bruge pengene på mange måder. Hr. Lykketoft kan pludselig få overskud i kommunerne, så man kan udvide forbruget ganske betydeligt. Det kan jo også være grundlaget for det, regeringen foreslår.

Når hr. Stavad siger, at det koster 10–12 gange så meget besvær som det, man har haft i år, er det jo ikke rigtigt. For regeringens plan lægger op til en forøgelse, og den forøgelse udgør i hvert fald mindst 0,25 pct. af de 0,5 procent, som skal spares om året. Det vil sige, det er noget med 0,25 pct., man skal spare om året i 4 år. Jeg vil gerne tro, at det er svært i socialdemokratiske kommuner at gøre det, for de har jo aldrig lært at spare, men i borgerlige kommuner kan man gøre det, og det er bl.a. det, et kommunevalg drejer sig om, nemlig at vælge de rigtige til at lede og styre kommunerne, så man kan få den lille besparelse på plads, det i realiteten drejer sig om.

Det er jeg sikker på der er stor forståelse for også ude i befolkningen, som er klar over, at dette her hverken går ud over de syge eller hjemmehjælperne eller alt det, hr. Stavad hiver frem. Der er mange andre områder, man let kan finde den kvarte procent på, og det er det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg må have lov til at gøre hr. Grove og andre opmærksom på, det ikke rigtig giver mening at tale om, at der skal spares en kvart procent om året i fire år – det er et kvart procentpoint. Hr. Grove nikker, men hr. Grove ved, at det er noget helt andet. For at spare 2 pct. på fire år lyder så nemt, men det er jo altså noget i retning af 7–8 pct. af de samlede amts- og kommuneskatter. Så sig det dog, hr. Grove, hvis det er det, der menes. Derved kommer debatten dog lidt mere realistisk på plads.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hvis jeg husker rigtigt, skulle kommunerne efter den aftale, der blev indgået i år, spare 0,2 pct. Og uanset, om det har været socialdemokratisk ledede, Venstre-ledede eller – der er ikke så mange – konservativt ledede kommuner, vil hr. Grove kunne se, at problemerne har været de samme, at det ikke er sådan, at konservativt ledede eller Venstre-ledede kommuner har vist et helt andet sparemønster end socialdemokratisk ledede kommuner.

Endvidere siger hr. Grove, at det kun er en kvart procent, fordi den anden kvarte klarer sig selv. Det underer mig lidt, for ifølge planen – altså den oprindelige, Danmarkshistoriens største – skulle kommunerne spare det samme, som man skal efter det, der kom frem sidst, altså det, der har fået betegnelsen »bogen«. Jeg forstår ikke rigtig, hvordan det kan være, at kommunerne pludselig kan få forøret en besparelse, som kommunerne ikke fik for et halvt år siden. Det må hr. Grove med sin indsigt kunne forklare mig. Det er det ene.

Endelig siger hr. Grove, at man sagtens kan spare det dér, uden at det går ud over nogen. Må jeg ikke i al beskedenhed bede hr. Grove nævne nogle enkelte eksempler, bare nogle enkelte eksempler på, hvor der kan spares, uden at der er nogle mennesker, der bliver berørt af det? Det synes jeg da kunne være interessant at høre, og jeg er sikker på, at de kommunale folk rundt omkring vil lytte med interesse til rådgivning fra hr. Grove om, hvordan man sparer, uden at nogen opdager det. Jeg synes egentlig, det er forkert, at man ikke har givet den rådgivning allerede, så de kunne have gjort det allerede i de nu færdiggjorte budgetter. Men der kan jo stadig væk ske ændringer i budgetterne, hvis hr. Grove har ideerne til, hvordan man sparer, uden at nogen mærker det.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er endnu et par stykker, der har bedt om korte bemærkninger, og de vil få dem. Men jeg vil gerne derefter lægge op til, at vi slutter de korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Ivar Hansen spurgte, om ikke vi kunne

[Jes Lunde]

blive enige om her i Folketinget, at det eneste, man kunne gøre ved arbejdsløsheden, var at sænke omkostningerne for erhvervslivet. Nej, det kan vi faktisk ikke blive enige om. For den politik at sænke omkostninger har Venstre jo nu i 6-7 år i træk været med til at gennemføre i regeringen, uden at problemerne er blevet løst. Derfor ville det da være halssløs gerning af os andre så at erklære den politik for den rigtige. Tværtimod må man sige, at der mangler meget i erhvervspolitikken. Der mangler en vilje til at være mere effektiv herindefra end bare at se generelt på det.

I øvrigt mener vi, at hr. Ivar Hansen til gengæld burde rokke sig lidt i spørgsmålet om, hvad vi benytter arbejdsløsheden til. Når der er 270.000-300.000 mennesker arbejdsløse, hvorfor så ikke bruge den tid, den enorme ledige ressource, der er i vores land, til at kvalificere arbejdskraften, til at skabe flere uddannelsespladser?

Det er jo sådan med erhvervspolitikken, at den virker over lang sigt. Hvis man nogen sinde kan blive enige om nogen initiativer herinde, er det noget, der skal løbes i gang. Det tager et stykke tid, inden de virker. Man kan ikke få store virkninger på arbejdsløsheden på kort sigt. Men det kan vi faktisk få ved at sætte flere folk i uddannelse. Og derfor forstår jeg ikke, hvorfor regeringen blokerer over for det, hvorfor man skærer ned på arbejdsmarkedsuddannelserne og ikke vil være med til at give folk mulighed for at kvalificere sig. De skal med djævlens vold og magt, havde jeg nær sagt, stå ledige og ikke foretage sig noget. Men det synes vi ud fra enhver betragtning er en urimelig anvendelse af ressourcerne i vort samfund og en nedladende behandling af medmennesker.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Det var godt, det dér med »djævlens vold og magt« kun var noget, der var ved at blive sagt.

Hr. Grove for en kort bemærkning, og det bliver så nok den sidste i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Det er rigtigt, at det er et kvart procentpoint, ingen tvivl om det, og det vil sige 4-5 pct. Og når der er muligheder for at få de andre væk, er det, fordi Planen giver muligheder for en øgning i skattegrundlaget, som regeringen ikke

har inddraget; dermed får man en større mulighed. Derudover vil jeg da gerne give hr. Stavad ret i, at det ikke er let at gennemføre besparelser – især ikke op til et kommunalvalg. Det ved vi alle sammen. Vi ved også, hvor svært det er at få gennemført besparelser her i Folketinget. Men mulighederne er der, hvis man vil være med til det, og det er de også ude i kommunerne, når man gennemgår det. Det vil også vise sig, at det kan lade sig gøre, ligesom det har vist sig, at de fleste kommuner har gennemført det, der blev aftalt med dem sidste gang. Det kan de også gøre en gang til.

Pia Kjærsgaard (FP):

Den redegørelse, statsministeren fremlagde for Folketingets partier, bar overskriften »Opgaven, der skal løses«. Hvis statsministeren nu havde skrevet »Opgaven skal løses«, havde der måske været lidt mere tro på, at regeringen ønskede en løsning på de alvorlige problemer, som 7 års borgerlig ledelse har bragt landet ud i.

De undrende borgere i dette land må da være ganske forvirrede over de mange uafklarede forslag og planer, som regeringen har lagt frem til drøftelse, uden at der indtil nu er opnået ét eneste resultat. 15 runder med Socialdemokratiet efterlod både regeringen og Socialdemokratiet med røde øren. Det synes jeg også debatten her i dag har bevist. Det er sandkasselegen, hvor man forsøger at give hinanden skylden for, hvem det var, der gik fra forhandlingerne.

Regeringen måtte indse, at Socialdemokratiet ikke var et seriøst arbejdende forhandlingsparti og måtte – meget nødtvungent, men regeringen gjorde det dog – rette henvendelse til Fremskridtspartiet for at høre vores betingelser for at tage nogle runder med regeringen.

Denne gang var det så finansloven, man ville have Fremskridtspartiet til at deltage i, fordi man ville have tid til at sunde sig oven på kampen med Socialdemokratiet.

Fremskridtspartiet accepterede naturligvis både tid og sted og mødte op med 3 velforberedte folk, der mødte en lidt tøvende og lidt vævende regering, der endnu ikke rigtig havde lagt taktik over for de tre Fremskridtsfolk. For at vinde tid og komme til kræfter udleverede man i første omgang et stykke papir og syntes vel, det var utrolig flot.

[Pia Kjærsgaard]

Det var ikke nye ideer, man kom med, og selv om der var lettelser til erhvervslivet, så gav det ikke grund til speciel begejstring hos Fremskridtspartiets folk.

Enhver i dette land, der har fulgt med i det politiske arbejde, vil nemlig vide, at det var Fremskridtspartiet, der stemte imod, da de andre partier i sin tid stemte for en hævelse af selskabsskatten. Derfor vil det i dag naturligvis være lige så indlysende, at vi også vil stemme ja til at få denne skat sænket. Det er såmænd ikke noget, regeringen behøver at forhandle med Fremskridtspartiet om. Det er noget, vi bare stemmer for.

Fremskridtspartiet savnede naturligvis noget mere effektivt, så der skete en række offentlige besparelser, så befolkningen langt om længe kunne regne med at få de skattelettelser, som borgerlige partier under statsministerens ledelse nu i 7 år – i 7 år – har lovet. Men nej. Regeringen havde ingen tanker om at sænke skatterne i deres regnestykke. Man havde ingen tanker om at spare på de offentlige udgifter. Man ville blot omrokere, lave omlægninger, så der blev balance på budgettet for 1990.

Det var det samme, regeringen sagde sidste år, men hvor det nu viser sig, at der bliver regnet 15–20 mia. kr. galt, idet regnskabet for 1989 har et underskud af størrelsen 15–20 mia. kr.

En del skuffet måtte Fremskridtspartiet forlade ringen efter første omgang, men man havde dog haft en fin indledende runde og så optimistisk frem til næste runde, hvor Fremskridtspartiet kunne aflevere nogle reelle besparelser.

I pausen var der jo den sædvanlige uro og debat om, hvorvidt Socialdemokratiet skulle have en ny chance, og et enkelt regeringsparti fastholdt, at det måtte blive en revanchematch. Men det blev ved truslen, og Fremskridtspartiets forhandlere mødtes med regeringen til en ny runde, hvor man serverede en række besparelsesforslag og et ønske, der tilsyneladende sendte et par af regeringspartierne i gulvet.

De var hurtigt oppe igen og mente, at der da var noget at se og noget at regne på, men med forskellig taktik forsøgte man at få Fremskridtspartiets hold diskvalificeret. Det lykkedes ikke, og man måtte i ringen til en ny runde, trods det at man var blevet rystet over Fremskridtspartiets forslag, som man egentlig var lidt sur over at man ikke selv var kommet med.

Jamen, hvad skete der dog? Jo, Fremskridtspartiet foreslog, at alle i dette land skulle slippe for at betale staten de 10 mia. kr. i afgift, som staten har i indtægt på boligopvarmning. 10 mia. kr. eller nogle meget få procent på det samlede statsbudget var, hvad Fremskridtspartiet ønskede at få regeringen til at spare. 10 mia. kr., der ville give hver enkelt dansker den økonomiske lettelse, som regeringen i 7 år har lovet, men aldrig holdt.

Det er faktisk en ret beskedent besparelse for at stemme for en finanslov, hvor der er udgifter på 228,5 mia. kr., og naturligvis burde vores forslag være modtaget med kyshånd af enhver borgerlig regering. Men det skete ikke.

Det ville være en god ting, når man siger, man gerne vil gennemføre skatte- og afgiftslettelser i dette land, at give dem til hver enkelt borger. Regeringen ønsker ikke at lette i personbeskatningen, men netop en afgiftslettelse på varmebeskatningen ville betyde, at alle børnefamilier, pensionister, studerende – alle og enhver – ville kunne mærke, at man nu var blevet lettet en lille bitte smule i sin hverdag med hensyn til det enorme skattetryk, som hver eneste borger er udsat for. Det er faktisk urimeligt, at vi i et land med vores klima skal betale den afgift for at få lov at varme vores stuer op.

Naturligvis skal der også spares andre steder for at få sådan en afgiftslempelse indført. Men det var Fremskridtspartiet faktisk også indstillet på. Og selvfølgelig ønskede vi reelle besparelser og ikke de omlægninger, som regeringen altid blot foretager.

For at gøre det så lempeligt som muligt foreslog vi en fastfrysning af ulandsbistanden på 1988-niveau. Det var der overhovedet ikke nogen danskere der nogen sinde ville opdage. Men vi ville da spare en lille milliard kroner på den konto og fortsat yde en meget flot økonomisk indsats over for ulandene.

Vi ville spare 10 pct. – sølle 10 pct. – på kulturkontoen. Og det ville give 200 mio. kr. til hjælp til afvikling af boligvarmeafgiften.

En udnyttelse af afgang i den offentlige sektor – altså den naturlige afgang og ikke fyringer – ville bidrage med 3,5 mia. kr. Og ingen offentligt ansatte kunne føle sig forfulgt.

Nogle privatiseringsforslag gav en anden milliard i besparelser. Og sådan blev der fremlagt rimelige besparelseskra, der ville føre Danmark et skridt væk fra den afgrund, vi nu har set ned i i mindst 7 år.

[Pia Kjørsgaard]

Ingen i dette land skal med rette kunne angribe Fremskridtspartiet for ikke at have handlet seriøst og med det mål at sikre en finanslov med vores stemmer. Fremskridtspartiet har ønsket af al magt at imødekomme ønsker fra regeringen, hvis den ville vise sig lige så imødekommende. Og vi håber selvfølgelig, at regeringen har samme ønsker til en ikkesocialistisk løsning, som Fremskridtspartiet har.

Det skal også nævnes, at vi var så fleksible, vi var faktisk så kreative, at vi i vort oplæg over for regeringen nævnte et punkt B, hvor vi gerne ville gå ind i andre lettelser over for den danske borger, hvis det havde den samme positive virkning som lettelsen af boligopvarmningsafgiften.

Jeg tror ikke rigtig, regeringen er positiv over for forslaget om en lettelse af boligopvarmningsafgiften, men så var der andre områder, hvor regeringen kunne blive enig med Fremskridtspartiet. Vi vil være meget fleksible, og vi er også meget kreative. Når nu regeringen ikke selv er så kreativ, vil vi gerne være det og komme med forslag både til besparelser og til afgifts- eller skattelettelser.

Det, vi ønsker for at stemme for næste års finanslov – og det må regeringen endnu en gang notere sig – er, at Danmarks befolkning bliver lettet på den ene eller den anden måde i skatetrykket for 1990. Og regeringen må notere sig, at sådan bliver det. De får ikke vores stemmer til finanslovsforslaget, medmindre vi får indflydelse i form af skattelettelser på næste års finanslov.

Vi har stillet en række overkommelige besparelsesforslag, der ikke er ultimative, men som giver rammen for det, vi ønsker. Man må jo ikke glemme, at 7 år med en borgerlig regering ikke har bragt orden i vores økonomi; ikke mindst fordi man så tit har ladet sig styre af forlig med Socialdemokratiet.

Netop de tidligere forlig om skat er en af de bortforklaringer, man bruger for ikke at lave større forlig med Fremskridtspartiet. Skattereformforliget blev indgået for to valg siden. To valg har siden ændret også Folketingets sammensætning. Men alligevel fastholder borgerlige regeringspartier, at man ikke kan ændre forliget indgået for flere år og valgperioder siden. Det er det, jeg vil kalde fup og fidus og en utrolig dårlig undskyldning.

Regeringen har jo et problem med at holde sammen på de tre partier, der udgør den, og det giver sig indimellem udslag i mange mærkværdigheder fra regeringens side. Et af dem er, at man ikke benytter sig af den nytænkning, Fremskridtspartiet fremlægger, eller i det mindste kommer med nogle seriøse modspil, som der kan forhandles om, så der kan blive et ikkesocialistisk flertal for finansloven. Fremskridtspartiet ønsker modspil og saglige udspil, så vi ikke kun mødes af kritik baseret på 15 års traditionelle afvisninger af alt, hvad vi fremlægger.

Vores kritikere er lullet for meget i søvn, hvilket tydeligt fremgår af den kritik, som også dele af Venstre er kommet med – skuffende – kritik fra Venstre, før man overhovedet har læst et eneste bogstav af, hvad vi foreslog. Det var en skandaløst usaglig kritik, Venstres finanspolitiske ordfører fremførte. Heldigvis er der mere besindige medlemmer i Venstre, der forstår, hvad der står på spil for befolkningen, så Fremskridtspartiet ser naturligvis bort fra denne hændelse.

Vi ønsker at bringe en finanslov i hus og forventer naturligvis at få noget for denne ydelse. Men Fremskridtspartiet er altså ikke enig med regeringen, når den udelukkende går efter at finansiere ændringer i skatter og afgifter med nye skatter og afgifter. Det er kort og godt en række omposteringer, gammel vin på nye flasker, men smagen er den samme: den er dårlig.

Hvorfor er det ikke muligt at få denne regering til at forstå, at den offentlige sektor er alt for stor, og at det offentlige bruger alt, alt for mange penge? Det er ikke borgerne, der skal holde for, hver gang regeringen finder på nye ting; det er det offentlige forbrug, der skal nedskæres, så der kan gennemføres skattelettelser, uden at der indføres nye skatter og afgifter. Det er et helt forståeligt tiltag, men endnu er det ikke lykkedes nogen at få regeringens partier til rigtig at indse, at det er det rigtige, der skal gøres. I hvert fald har man ikke vist ret mange resultater i den retning.

Tvang er jo desværre også et af de midler, regeringen bruger over for borgerne. Man har lavet en tvungen opsparing, og nu pønser man på – der er vist ikke rigtig nogen, der kan finde ud af, hvad det egentlig er, man pønser på – men mon ikke man pønser på at følge Socialdemokratiet og skabe en ny tvungen pensionsopsparing?

[Pia Kjærsgaard]

Tvang er af det onde og et svaghedstegn fra regeringen.

Regeringens økonomiske reform eller rettere omrokeringsplan indeholder også nye vandafgifter – penge, man vil kræve ind, bl.a. fordi man skal holde prestigeprojekter som Storebæltsbroen, naturgas og lignende milliardprojekter i gang.

Er denne debat nu sat i gang af regeringen for at få en vurdering af denne omposteringsreform, eller er den iscenesat for at få alle de argumenter, man overhovedet kan få fra Socialdemokratiet? Det fremgår alt for tydeligt af referatet fra statsministerens tale, s. 9, hvor der står: »For at kunne genoptage forhandlingerne under en eller anden form er det naturligvis vigtigt, at det bliver klart, hvorfor Socialdemokratiet ikke kunne acceptere forslaget som forhandlingsgrundlag.«

I Fremskridtspartiet synes vi, der stadig væk er for meget råb til Socialdemokratiet – et råb om at komme tilbage, så man kan føre socialdemokratisk politik som hidtil, et råb om at redde regeringen fra at indgå en aftale med Fremskridtspartiet, hvori der indgår offentlige besparelser, når det gælder økonomisk reform. Det kan næsten ikke siges tydeligere.

Alligevel håber Fremskridtspartiet, at der blandt regeringspartierne er medlemmer nok til, at der kan presses på, så der bliver ført en ikkesocialistisk politik til gavn for erhvervsliv og befolkning – en politik, hvor man sætter den danske skatteydere højt i forståelse af, at det er helt urimeligt med en gigantisk offentlig sektor.

Indrømmet, det kræver mod at gennemføre sådanne foranstaltninger, men det er altså nødvendigt, så nogle af de flere hundrede tusinde kan komme i arbejde og vi kan få gang i afviklingen af vores gæld til udlandet – den gæld, som forøges hvert år, hvor der laves alt for dårlige forlig med socialdemokratiske fodaftryk.

Fremskridtspartiet er blandt de partier, der gerne ser en mere langsigtet aftale i gang med regeringen, og det vil kunne lade sig gøre med lidt imødekommenhed fra regeringens side.

Der er jo tale om en mindretalsregering – det erkender vi i Fremskridtspartiet – som skal have andre til at hjælpe med at skaffe et flertal. Derfor håber vi inderligt på regeringens forståelse for Fremskridtspartiets beskedne ønsker, så der kan føres en ikkesocialistisk politik.

Fremskridtspartiet finder det selvfølgelig utilfredsstillende, hvis vi medvirker til finanspolitiske stramninger og regeringen straks efter tillader yderligere offentlige udgifter i enighed med andre partier.

Men lad os nu prøve, om vi ikke kan få en finanslov i hus ved hjælp af det ikkesocialistiske flertal. Lad os prøve, om vi ikke kan få en finanslov i hus, hvor vi får lettet dagligdagen og skatten for den danske befolkning. Lad os prøve, om vi ikke kan få en finanslov i hus, hvor vi gennemfører de offentlige besparelser, som skal til, hvis vi skal have lettet skatte- og afgiftstrykket, men det kræver altså et modspil, det kræver lidt initiativ fra regeringens side. Det kræver, at man seriøst samarbejder om at forhandle med Fremskridtspartiet. Derfor stiler Fremskridtspartiet – det er det, vi allerhelst vil – efter at få en flerårig aftale med regeringen, så Danmark kan bringes godt ind i EF's indre marked, men lad det komme an på en prøve, lad os se, om vi kan få finansloven i hus – det vil Fremskridtspartiet fortsat arbejde seriøst på.

Marianne Jelved (RV):

Regeringen har nu i nogle måneder forhandlet med Socialdemokratiet om reformer. Der er lavet adskillige udspil og forslag, og det sidste – den økonomiske reform – blev forelagt Socialdemokratiet fredag den 13. oktober 1989. Men hvad skete der? Forhandlingerne blev afbrudt tirsdag den 17. oktober. Regeringen havde ifølge de socialdemokratiske forhandlere stillet et ultimatum. Dette er ikke korrekt.

Torsdag den 2. november gav statsministeren i Folketinget en redegørelse om regeringens forslag til økonomisk reform. Den økonomiske reform er nu engang regeringens grundlag for de videre forhandlinger, og der er ikke tale om noget ultimatum.

Det er vanskeligt, tror jeg nok, for de fleste – både inden for og uden for Christiansborg – at forstå, hvad der foregår, og alt imens farer udviklingen forbi og uden om Danmark, og den danske befolkning lades i stikken.

I Sverige ser det ud, som om Socialdemokratiet har forhandlet sig frem til en skattereform med Folkepartiet. Den forventes offentliggjort i løbet af i dag, og den betyder, så vidt vi erfarer, at marginalsatserne sænkes væsentligt. I 1991 vil den svenske skattereforms konsekvenser være en sænkning på 15 pct. for indkomster på

[Marianne Jøved]

50.000 kr. og en sænkning på 31 pct. for indkomster på 300.000 kr. Det samme – altså en sænkning af marginalsatserne – er sket i andre lande i Europa, og det er nu engang sådan, at Danmark i fremtiden med den stigende internationalisering, vi er en del af, skal klare sig i konkurrence med andre lande; vi skal bl.a. konkurrere på skattestruktur, på omkostningsudvikling, på et smidigt og dygtigt arbejdsmarked, på uddannelsesniveau og den slags ting, og det er der faktisk enighed om.

Der er også enighed om, at arbejdsløsheden og underskuddet på betalingsbalancen skal bekæmpes effektivt, samtidig med at vi fastholder velfærdssamfundets kvaliteter. Der er ligeledes enighed om de principielle midler: en stram indkomstpolitik, der holder lønudviklingen 1,5 pct. under udlandets, en stram offentlig udgiftspolitik, en forøgelse af opsparingen, en skattereform, der tilpasser det danske skattesystem til den igangværende internationalisering, en massiv uddannelsesindsats, ikke mindst på arbejdsmarkedet, og en reform af dagpengesystemet. Alt sammen for at kunne forbedre konkurrenceevnen og styrke eksporterhvervenes muligheder.

Regeringen er kommet Socialdemokratiet i møde. Det gælder f.eks. med hensyn til kravet om udgiftsstramninger. Her har regeringen faktisk slækket betragteligt på sine oprindelige krav. Det gælder endvidere skattestrukturen, og det gælder indførelse af procentvis sikringsbidrag, der faktisk minder om Socialdemokratiets forslag om bruttoskat. Det gælder endelig 3 pct.s fradraget for lønmodtagere, der nu er hævet til 5 pct., og det gælder det faktum, at regeringen har frafaldet sit krav om at fjerne fradrag for faglige kontingenter og om at fjerne kørselsfradrag. Fordelingsprofilen er retfærdig, og lavindkomstfamilierne med børn får størst fordel af ændringerne.

Det er heller ikke så meget det, der har været diskussion om i den sidste tid. Det har der derimod været om arbejdsmarkedspensionen og en dagpengereform.

Det Radikale Venstre finder det nødvendigt at gennemføre en dagpengereform – sammenhængen mellem lønomkostninger og arbejdsløshed skal gøres synlig.

Ifølge Information »Fri ord« den 21. oktober 1989 afleverede Socialdemokratiet på Marienborg-mødet den 23. september 1989 et papir, hvori der bl.a. står:

»Det kan være en psykologisk-pædagogisk fordel at opdele bruttoafgiften i et antal formålsbestemte »cigarkasser«, hvoraf én kan være afløsningen af den nuværende statsfinansiering af arbejdsløshedsforsikring og arbejdsmarkedspolitik.«

Det er faktisk principielt det, regeringen foreslår, og ideen er hentet fra ingen anden end socialdemokraten og formanden for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Christen Sørensen, der som sin sidste gerning som overvismand beskrev denne model i Det Økonomiske Råds junirapport 1988. Jeg skal gerne indrømme, at Det Radikale Venstre blev meget fascineret af det, Christen Sørensen skrev.

Dernæst har der været megen vrede over, at forhandlingerne om dagpengereformen ikke blev overladt til trepartsforhandlingerne, og at statsfinansieringen af dagpenge skulle ophøre over nogle år. Men i et ledsagepapir til den økonomiske reform den 13. oktober 1989 gjorde statsministeren klart rede for, at:

»Hvordan principperne skal udformes, så de fungerer på arbejdsmarkedet, skal undersøges og forhandles med parterne på arbejdsmarkedet. I disse forhandlinger må det vise sig, hvordan medlemskontingent, grundydelse og tillægssikring kan udformes på den bedst mulige måde. Hvis det politisk kan aftales, at det fælles sikringsbidrag for alle udgør 3 pct. af lønnen, kan der i trepartsforhandlingerne findes en kombination af grundydelse og tillægssydelse, som giver samme dækning som i dag, og der kan findes en kombination af medlemskontingent og tillægspremie, som ikke bliver højere end det nuværende medlemskontingent.«

I samme papir står der:

»Regeringens principielle udgangspunkt er, at arbejdsmarkedets parter skal overtage det økonomiske ansvar for finansiering af udgifterne til dagpenge.«

Ordet »principielle« betyder, at det er udgangspunkt for forhandlingerne.

Regeringens forslag er blevet betegnet som usolidarisk, men det er det ikke, og det skal ikke være det. Er det usolidarisk, at de højestlønnede og de med lav ledighedsrisiko kommer til at betale mere, end de gør i dag, samtidig med at arbejdsmarkedets parter, lønmodtagere såvel som arbejdsgivere, gradvis får et incitament til også at tage hensyn til beskæftigelsen, når de forhandler løn, fordi omkostningerne til ar-

[Marianne Jelved]

bejdsløshedsdagpenge fremover i højere grad skal bæres af parterne selv?

Endvidere har det været sagt, at de enkelte a-kasser med særlig stor ledighedsrisiko kommer til at betale det hele selv.

Den model behøver man nu altså ikke at vente. Vi forudsætter, at man fra arbejdsmarkedets parter side selvfølgelig kan lave en solidarisk ordning, hvor der er en sammenhæng mellem kasserne, en udligningsordning f.eks. Men ikke engang det vigtige område nåede man at drøfte, endsigse forhandle.

Og så pensioner. Opsparingen skal øges, siger vi alle sammen, også den private. I den økonomiske reform er det forudsætningen for det hele, at der indføres arbejdsmarkedspension for alle. Det skal forhandles ved overenskomstforhandlingerne i 1991.

Så langt tror jeg også der er enighed, men hvor har det dog føjet med mange ord. Jeg skal undlade at citere fra diverse aviser og papirer i denne omgang, men nøjes med nogle ganske få citater for at illustrere problematikken. Og jeg bruger selvfølgelig det grundlag, som bl.a. mit parti forhandler på baggrund af, Økonomisk Reform, side 1:

»Det vil sætte konkurrenceevnen under pres i de kommende år, at stigningen i lønomkostningerne skal holdes nede, samtidig med at arbejdsmarkedets parter skal udrede sociale bidrag til finansiering af uddannelser og dagpenge m.v., og det forudsættes, at parterne aftaler pensionsordninger.«

I Økonomisk Reform, side 2, står der:

»Det forudsættes, at bidragene til sociale ordninger fra næste overenskomstperiode øger lønomkostningerne med 1-1½ pct. om året. Herved ydes der et afgørende bidrag til finansiering af en større uddannelsesindsats på arbejdsmarkedet. Der bliver mulighed for udbredelse af arbejdsmarkedspensioner, og der kan gennemføres en finansieringsreform af dagpengesystemet.«

Dette skal ses i hele reformens sammenhæng og dermed også en reduktion af indkomstskatterne. Og der har været to problemer. Pensionsopsparingen skal være en integreret del af lønfastsættelsen. Det er faktisk temmelig vigtigt, og derfor skal pensionerne aftales i forbindelse med overenskomsterne i 1991. Derfor har regeringen – og nu citerer jeg fra statsministerens redegørelse af 2. november 1989: »... klart til-

kendegivet, at den ikke kan medvirke til, at arbejdsmarkedet ved lovgivning pålægges at indbetale obligatoriske pensionsbidrag til nye pensionskasser, men regeringen er parat til at finde løsninger, som tilskynder til, at den form for arbejdsmarkedspensioner, som vi allerede kender på en tredjedel af arbejdsmarkedet, efterhånden udbredes til hele arbejdsmarkedet.«

Det andet problem har været spørgsmålet om frivilligheden med hensyn til, hvor pensionsopsparingen skal finde sted. Hr. Nyrup Rasmussen har til Information sagt: »Vi respekterer altid indgåede aftaler på arbejdsmarkedet, så hvis nogle fagforeninger bliver enige med deres modstående arbejdsgiverpartnere, om, at de pålagte sociale bidrag til pension i stedet skal anbringes i en bank, kan og vil ingen blande sig i det.«

Vi er i Det Radikale Venstre faktisk meget enige i de ting, jeg har citeret her, og hvem i alverden kan pludselig have noget imod, at to tredjedele af arbejdsmarkedet, der ikke har pensionsordninger, skal have det ved næste overenskomstforhandling?

Vi skal have løst disse problemer, og vi må finde en anden form for forhandlinger, som statsministeren sagde det den 2. november i sin redegørelse, og langt de fleste mennesker i dette land ved, at disse problemer skal løses i et bredt samarbejde, dvs. mellem regeringen, Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti. Det kræver vilje, det kræver mod, og jeg tror også, det kræver pres og forventninger uden for Christiansborg.

Det er lidt flovt, og det er lidt uforklarligt og uforståeligt for mange mennesker, at der skal være så megen uro om så vigtige spørgsmål, og når jeg har lyttet til debatten i dag, så tvivler jeg på, at ret mange er blevet ret meget klogere. Det er faktisk temmelig indviklet, det meste af det, der bliver sagt.

Regeringen er kommet Socialdemokratiet i møde. Nu siger Socialdemokratiets forretningsudvalg, at Socialdemokratiet gerne vil forhandle igen – vel at mærke hvis regeringen trækker sit ultimative krav tilbage, som det hedder.

Statsministeren har sagt det, og jeg vil gentage det: Der er ikke noget ultimativt krav at trække tilbage. Der er givet et tilbud, og det kan der fortsat forhandles om, og vi må selvfølgelig overveje, under hvilken form de afbrudte forhandlinger kan genoptages.

[Marianne Jelved]

Jeg skal kort sige om Socialdemokratiets fire beslutningsforslag, at sammenholder man dem med S-planen, så er der sket ændringer, og jeg vil godt anerkende, at Socialdemokratiet har bevæget sig. Der er også visse dele, som vi ikke er glade for i Det Radikale Venstre, og specielt er det konsekvenserne for finanspolitikken, som bekymrer os temmelig meget, men sådan nogle ting må jo kunne afklares under et udvalgsarbejde, og vi vil hvert fald medvirke til en positiv udvalgsbehandling.

Så har de kommunale besparelser været meget fremme i debatten i dag, og jeg vil godt minde om følgende kendsgerninger: Der er de to sidste år indgået aftaler mellem kommunerne og regeringen, som KL's forhandlere selv kalder frivillige. Det er aftalt ganske frivilligt og endda på kommunernes foranledning, at kommunerne og regeringen skal forhandle om en 4-årig aftale om udgifts- og indtægtspolitikken, og det er det, der er lagt op til i regeringens plan, også i den økonomiske reform, og det er derfor, der ikke er nogen specificering af, hvordan man når netop til de tal.

Nu er vi så nået til den fase af forhandlingerne, hvor parternes forslag drøftes her i salen. Det er forståeligt, at der er et stigende pres udefra, for at der kan skabes langsigtede og holdbare løsninger for Danmarks skyld. Jeg forstår derfor godt de socialdemokratiske borgmestre, DA's formands udtalelser i Børsen den 25. oktober 1989, og jeg forstår udmærket de fire formænd for de politiske ungdomsorganisationer, der søndag gav et bud på en løsning.

Jeg mener oprigtigt talt ikke, at en analyse af forhandlingsuenigheden kan føre til andet, end at der er enighed om mange ting, og at afstanden er til at overvinde. Det afgørende er, med Olof Palmes ord, at ville.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne anerkende den klarhed, hvormed fru Marianne Jelved forsøgte at lægge op til nye forhandlinger med Socialdemokratiet. Det var jo en klarhed, der adskilte sig, synes jeg nok, fra den måde, Venstres og Konservatives ordførere udtrykte sig på i deres indlæg.

Men jeg er nødt til, når også fru Marianne Jelved prøver at tage socialdemokratiske borgmestre til indtægt for – sådan må man forstå det – noget andet end det, den socialdemokratiske

gruppe herinde har ment, at understrege så stærkt, som det overhovedet kan lade sig gøre, at der er ingen socialdemokratiske borgmestre, der har været uenige i, at de krav, der ligger i regeringens seneste udspil om kommunale nedskæringer i årene fra 1991 til 1994, er fuldstændig uacceptable. Det er sagt af Kommunernes Landsforenings formand, det er sagt af Amtsrådsforeningens formand så sent som i dag i Politiken, hvor Per Kaalund redegør for de problemer, der er.

Hvis det, regeringen var kommet med, var et forslag til uden forhåndsbetingelser at forhandle med kommunerne, ja, så var der jo ikke noget, som vi kunne blive uenige om. Men det, regeringen er kommet med, er en forhåndsramme for nedskæringer, som er langt større end det, hr. Grove havde regnet sig frem til, fordi der også er mange, mange hundrede millioner kroner i supplerende nedskæringer på folkeskolen gemt i regeringens oplæg, der er et skatte loft, som kommunerne skal betale gennem besparelser, osv. Derfor er det punkt i statsministerens seneste udspil helt uacceptabelt.

Men hvis det, man ville gøre, var at forhandle frit med kommunerne, som man plejer, og hvis det, man ville gøre, var at give kommunerne adgang til omsætte en eventuel konjunkturgevinst i lavere skatteprocenter uden forhåndsbindinger, så var det da et interessant udspil. Det er bare ikke det, der på noget tidspunkt er blevet afsendt fra regeringen til Socialdemokratiet. Det er noget helt, helt andet.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil gerne sige, at følgende blev jeg temmelig inspireret af i fru Marianne Jelveds tale: Økonomer har gjort meget godt, men du godeste, hvor har de også gjort tingene udviklede! Så man skal altså ikke, kun fordi en økonom, hvor vis han end måtte være, siger det, tro på, at det er det eneste saliggørende forslag, der kommer fra vismændene.

Jeg ved godt, at de vise mænd i sin tid blev nedsat som gruppe på forslag af Det Radikale Venstre, men jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at dagpengeloven er lavet af Socialdemokratiet og SF, og det var en god lov, lige indtil man begyndte med det makværk, man har lavet siden 1982, med den ene ændring efter den anden, så det er blevet et komplet

[Lilli Gyldenkilde]

uforståeligt system at have med at gøre. Derfor trænger det til at blive kigget på. Det er jeg enig i.

Men man skal ikke komme og sige, at fordi en vismand finder på, at nu skal lønmodtagere som sådan være eneansvarlige ud fra en betragtning om, at hvis de bare får ansvaret for dagpengene, så skal de nok holde tilbage i lønnen, og så hjælper det hele, så skal vi nok få flere i arbejde. Det er jo det, regeringens plan bygger på: at få 15 mia. kr. ud af statsbudgettet. Tror man virkelig, efter at de indgåede overenskomster her ved sidste overenskomstforhandling faktisk gav et reallønsfald for lønmodtagerne, på den model, man lægger op til her, som ikke kan undgå at betyde nedskæringer for de folk, der er på dagpenge, ikke mindst for de mange kvinder, som er pisket til at tage deltidsarbejde, fordi de ikke kan få fuldtidsarbejde, men har brug for en fuldtidsløn? De mister 150 kroner om dagen, fru Marianne Jelved. Hvor når er det egentlig blevet radikal politik?

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil på samme måde som hr. Lykketoft gerne kvittere for både den tone og, tror jeg, ånd, som fru Marianne Jelveds indlæg var afleveret i. Jeg synes, der er en markant forskel i forhold til det, vi har hørt fra de to foregående regeringspartiordførere.

Fru Marianne Jelved sagde, at der er intet ultimativt krav at trække tilbage. Fru Marianne Jelved må i hvert fald forstå, at med den måde, som vi oplevede forhandlingernes sammenbrud på i Statsministeriet, var der ingen tvivl for os om, at vi blev stillet over for et ultimatum, og derfor føler vi meget stærkt, at der er et ultimatum at trække tilbage.

Måtte jeg for ligesom at få afklaret den diskussion stille fru Marianne Jelved et spørgsmål? Når fru Marianne Jelved siger, at der ikke er noget ultimatum, betyder det så, at der er fri forhandling i forhold til den kommunale økonomi, og at man ikke har bundet sig på forhånd i forhold til dagpengeområdet?

I øvrigt vil jeg godt her rette en misforståelse i det, fru Marianne Jelved sagde.

Fru Marianne Jelved sagde, at det er rimeligt, at de med lav ledighedsrisiko og høj indkomst kommer til at betale et større bidrag end i dag. Det er omvendt, fru Marianne Jelved, for

den del, som den nye afgift skal dække, dækkes i dag af en proportionalsskat hele vejen op og med et bundfradrag, hvorimod det, der sker i det nye system, er, at man erstatter det provenu, man får, ved i stedet for at fjerne 6 pct.s-skatten, der først og fremmest rammer i toppen, og den proportionale beskatning. Hvis vi tager en indkomst på 500.000 kr. med 150.000 kr. i fradrag, så får man en besparelse på 13.000 kr. Hvis vi tager en indkomst på 175.000 kr. med 50.000 kr. i fradrag, så får man en merudgift på ca. 3.000 kr. Derfor er der tale om en misforståelse.

Jeg tror, der er mange misforståelser, der vil være god grund til at vi sætter os ned og beskæftiger os lidt med i fællesskab.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Arne Melchior har ordet . . . ja, hvis fru Marianne Jelved gerne vil have en kort bemærkning, så får hun den.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Undskyld min uopmærksomhed et øjeblik. Til hr. Lykketoft vil jeg sige ganske kort, at jeg faktisk har stor tillid til, at kommunerne og regeringen kan nå et resultat. Jeg synes på en måde, at det er uacceptabelt, hvis man skal binde regeringen op på forhånd og dermed give en vetoret over for kommunerne i denne her sammenhæng. Sådan bærer man sig normalt ikke ad, det vil jeg advare imod.

Til fru Lilli Gyldenkilde: Jeg er principielt enig i betragtningerne om økonomer og eksperter og den slags ting. Men i det her tilfælde får et politisk parti en idé. Jeg skal gerne vedkende mig, at jeg så bruger det, man kan kalde autoritetsprincippet, ved at støtte mig til en kapacitet som Christen Sørensen, men vi har faktisk fået ideen derfra, og vi syntes, ideen var god, og det synes vi fortsat. Jeg tror, at der er en sammenhæng mellem lønudvikling og konkurrenceevne og arbejdsløshed, og den sammenhæng vil jeg gerne have anskueliggjort og synliggjort også i den måde, vi strukturerer vores dagpenge-system på. Det er ét af de politiske mål.

Så kan man selvfølgelig lave mange forskellige modeller. Og det skal så være mit svar til hr. Stavad vedrørende spørgsmålet om dagpenge og de højstlønnende og lavestlønnede, som hr. Stavad anskueliggjorde heroppefra. Jamen jeg kan jo ikke stå og forhandle de tal fra Folke-

[Marianne Jelved]

tingets talerstol. Det er oplagt, at det skal kortlægges og forhandles, og det er jo derfor, det er nødvendigt, at arbejdsmarkedets parter bliver inddraget, er med til at sørge for, at de politiske mål nås.

I de politiske mål ligger altså, at det skal være solidarisk, og at det skal omfatte også dem, der er uden ledighedsrisiko, og som i virkeligheden også er dem, der er højestlønnede og derfor ofte er dem, der lægger lønniveauet. Altså det er jo den tankegang. Og så lad os dog drøfte det og se, om man kan finde en løsning.

Omkring det ultimative krav eller ej så synes jeg, vi bliver nødt til at konstatere, at vi jo ikke kan blive stående i den diskussion. Altså på et eller andet tidspunkt må vi jo flytte os fra det og så komme videre. Jeg har hørt statsministerens redegørelse i torsdags, og det har hr. Stavad og Socialdemokratiet og alle de andre også. Da var der jo en invitation til at komme i gang med forhandlingerne igen, og det er sådan set det, jeg støtter statsministeren i.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Ja, jeg tror, at fru Lilli Gyldenkilde vil erkende den cadeau, der ligger i, at jeg giver hende ret i bemærkningerne om økonomer og problemerne med uden videre at tage for pålydende, hvad økonomer siger om dagpengesystemet og andre ting. Jeg tror også, fru Lilli Gyldenkilde ved, at jeg deler hendes opfattelse af omkostningerne ved arbejdsløshed og af problemerne ved at lade de svageste i stikken. Den har vi tilfælles.

Derfor synes jeg også, at fru Lilli Gyldenkilde skal overveje én gang til udtalelsen om, at det er det, at man fjerner 15 mia. kr. fra statsbudgettet, det drejer sig om. Statsbudgettet er jo ikke en kasse, som man bare har til rådighed. Statsbudgettet og skatterne er tilvejebragt af befolkningen gennem skatteindbetalinger, og derfor er det interessante: Hvem er det, der betaler til dagpengesystemet? Ja, det er jo ikke bare dem, der får glæde af det. Det er i høj grad også en hel masse mennesker, som ikke har glæde af det, og det er i et vist omfang sikkert også rimeligt, men der er dog en grænse, der må sættes på det punkt.

Derimod er det yderst urimeligt, at folk, der er på arbejdsmarkedet, men har høj indkomst og lav ledighedsrisiko, betaler meget lidt til det.

Vi ved, at der er 800.000 på arbejdsmarkedet, som ikke er forsikrede. Noget af det, de nye overvejelser omkring dagpengereformen netop skulle sikre, var, at de nu kommer til at være med på rimelige vilkår, at de ikke bare kan hælde deres hoved til, at skulle det gå galt for dem, så er der et bistandssystem, som nok skal redde dem, og så kan de i øvrigt køre på frihjul. Det synes jeg er en solidarisk betragtning, som skal med ind i overvejelserne.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg var glad for den måde, fru Marianne Jelved formulerede holdningen til kommunerne på. Det er den måde, den bør formuleres på, men det var ikke den måde, statsministeren formulerede regeringens politik på over for den socialdemokratiske forhandlingsdelegation. Det var et krav om, at Socialdemokratiet skulle forpligte sig til at deltage i en øvelse, som skulle føre til, at der blev skåret så meget, så kommunerne kunne nedsætte skatteprocenterne med to point over de kommende fire år. Derfor var det uacceptabelt for Socialdemokratiet herinde, for Socialdemokraterne ude i kommunerne og – er jeg overbevist om – langt de fleste kommunale grupper i alle partier, også regeringspartierne.

Med hensyn til dagpengene er det hovedspørgsmål, som jeg egentlig har til fru Marianne Jelved: Hvorfor kunne man dog ikke overlade det til arbejdsmarkedets parter i de trepartsdrøftelser, man selv havde fået indkaldt, at drøfte de her ting først, før der skulle laves politiske konklusioner? Og hvorfor kunne man dog ikke med hensyn til arbejdsmarkedspension få et udspil fra regeringen, som både fagbevægelsen og Socialdemokratiet var interesseret i at kende, hvorimod vi altså fik et på dagpengeområdet, som man egentlig godt kunne have ventet med at komme med?

Så vil jeg godt sige til fru Marianne Jelved to ting om bruttoskatten. Det, der er den afgørende pointe – og det var fortsættelsen på det citat, fru Marianne Jelved afbrød, fra beslutningsforslag nr. B 16 – er, hvordan man bruger de penge, man får ind. Bruger man dem til at lette i bunden, bruger man dem til at lette den proportionale skat? Eller gør man som regeringen i realiteten det, at man letter i toppen af indkomstfordelingen for de penge? Så bliver det jo ikke

[Lykketoft]

en bedre byrdefordeling, der kommer ud af det. Det er lige præcis det, der er indvendingen imod regeringens forslag.

Og så er jeg nødt til at sige om den svenske skattereformdiskussion, at fru Marianne Jelved overser, at man i Sverige har meget højere arbejdsgiverafgifter. Hvis man regner den effektive belastning af en arbejdstime ud, efter at den svenske skattereform, der nu forhandles, er gennemført, så bliver laveste skat 52 pct. og højeste 66 pct. I Socialdemokratiets udspil herinde opererer vi med en laveste skatteprocent på 49, faldende til 44 over nogle år, og en højeste på 65, faldende til 61. Så vi er forud for svenskerne, hvis man regner rigtigt, tager det hele med.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Ja, det er jo svært at være rødspætte. Det må også en gang imellem være svært at være radikal. Jeg noterede mig selvfølgelig også de synspunkter, som fru Marianne Jelved kom med her fra Folketingets talerstol. Jeg har besluttet mig til overhovedet ikke at tage mig af det og stadig væk regne med, at regeringen er interesseret i at få en finanslov igennem med Fremskridtspartiet, selv om jeg nok synes, at fru Marianne Jelveds toner var lidt anderledes, men jeg har som sagt besluttet mig til at ignorere det.

Men det, jeg egentlig vil sige, er, at hele den dagpengereform, som fru Marianne Jelved nu selv lægger op til at man er så forhippet på at få igennem med Socialdemokratiet, er da et af de områder, hvor jeg også ser en meget stor mulighed for, at Det Radikale Venstre og Fremskridtspartiet kunne mødes.

De synspunkter, som hr. Jørgen Estrup fremlagde heroppefra, synes jeg var yderst fornuftige, og jeg kan ikke forstå, at man gider slås med Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet, når man kan få Fremskridtspartiet med på nogenlunde de samme synspunkter. Lad os da starte på at få gang i den debat, også i nogle forhandlinger. Det ville jeg synes var sundt fornuft.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, der kan naturligvis ikke lyde advarsler kraftige nok mod det sidste indlæg. Det ville være en ren katastrofe, hvis man gav sig til at

lave dagpengereformlov med Fremskridtspartiet, for dér kender vi godt synspunkterne. Jeg har jo i en del år efterhånden siddet med bl.a. hr. Glistrup fra Fremskridtspartiet i Arbejdsmarkedsudvalget. Så lad os håbe, at det aldrig sker.

Til fru Marianne Jelved og også til hr. Jørgen Estrup vil jeg godt sige, at der skete lige pludselig det, at jeg syntes, der var noget ved at være her – det er ellers længe siden – fordi jeg havde på fornemmelsen, at nu er der nogle argumenter, der dog gør indtryk. Og det er jo altid en glæde, når man kommer i den situation, at man kan konstatere det, for det sker ikke så tit. Jeg skal hilse og sige, at jeg også fik nogle argumenter tilbage, som gjorde indtryk.

Men må jeg ikke sige, at ud af alt det her kommer trods alt – og nu er jeg færdig med rosen – at man sidder og drøfter, hvordan de højt-lønnede kan komme til at bidrage noget mere til det her a-kassesystem, til et forsikringsssystem, samtidig med at man sidder og drøfter, at de skal have nedsat deres skatter, for de betaler for store skatter. Sandheden er jo, at det, de ikke betaler i forsikringsbidrag, betaler de i forhøjede skatter, fordi der er skattefinansiering inde i dagpengesystemet i dag. Så igen må jeg sige: Det er en omlægning, der er tumpet, man er i gang med at lave.

Jeg vil da anbefale både fru Marianne Jelved og hvem der ellers er interesseret, at gennemlæse det forslag, som er blevet offentliggjort i sidste uge. Jeg ved ikke, hvor det er kommet fra, men i hvert fald er det kommet frem, og det er dateret den 21. august 1989. Der vil man se udgangspunktet for, hvad det er, man vil med det her, og det er tumpet, det, man vil gøre. Det kommer ikke til at fungere, og hvis ikke man i hvert fald snakker med de mennesker, som skal sidde og administrere det, dem, der har med de her ting at gøre, nemlig A-kassernes Samvirke, så får man aldrig nogen sinde systemet til at fungere, hverken det nuværende for den sagskyld eller det kommende, hvis man skulle være så uheldig, at det kom til at ligne noget af det, der er fremlagt.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Marianne Jelved har ordet, og meget tyder på, at det er den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelled (RV):

Til hr. Lykketoft om de kommunale besparelser: Der skal ikke herske nogen tvivl om, at jeg og Det Radikale Venstres folketingsgruppe tror, at det kan lade sig gøre at opnå de besparelser, som ligger i den økonomiske reform. Og jeg kan ikke forstå, at man på forhånd vil afskære sig fra muligheden for at vurdere det i samarbejde med kommunerne. Det er det, jeg ikke forstår, og jeg synes, man skal overveje, om det nu er klogt.

Vedrørende dagpengereformen spørger hr. Lykketoft, hvorfor man ikke lader det blive ved trepartsforhandlingerne. Det er min opfattelse, at det er nødvendigt med nogle politiske målsætninger og signaler som rammer for de trepartsforhandlinger. Det ser jeg ikke nogen grund til ikke fortsat at mene.

Jeg skal ikke blande mig i, hvilke udspil og papirer osv. der har været, og hvad der er sagt under forhandlingerne med regeringen om pensionsudspil. Det har jeg ingen mulighed for at gå ind i, så det holder jeg mig fra.

Den svenske skattereform skal jeg heller ikke gå ind og diskutere. Det, der interesserede mig, var marginalsattesænkningen, fordi det bl.a. er det, der har været diskussion om herhjemme, og jeg synes, det er interessant, det, der sker i Sverige og i øvrigt i andre lande.

Jeg skal tilslutte mig fru Pia Kjærsgaards bemærkninger om at overhøre, hvad Det Radikale Venstre siger. Det gælder så tilsvarende i denne her omgang til Fremskridtspartiet. Vi kan jo være enige om så mange ting, når det kommer til stykket.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige: Vi er interesseret i omlægninger, forenklinger og synlighed og sammenhæng imellem de ting, som jeg har sagt tidligere. Og når nu der skal handles, er der jo ingen grund til, at vi står her på Folketingets talerstol og låser hinanden fast. Vores målsætninger i Det Radikale Venstre er klare på det område.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

For den, der ikke har været med til det berømte møde den 17. oktober 1989 eller siddet som en flue på væggen og kunnet se, hvem der gik, og hvem der blev siddende, og hvem der

sagde: Gå nu – og hvem der sagde: Nu går vi – kan det være lidt svært at finde ud af det, fordi meldingerne fra regeringen og regeringspartierne er så ufatteligt forskellige. Det må have noget at gøre med forholdet mellem regeringspartierne.

Nu får jeg at vide her flere gange fra talerstolen af den radikale ordfører, at dette med den kommunale skattenedsættelse og tilsvarende besparelser i kommunerne bare var sådan noget, man ville snakke om, og selvfølgelig var det da noget, man skulle finde ud af sammen med kommunerne. Sådan har jeg forstået det fra fru Marianne Jelleds side.

Her står jeg med regeringens udspil – det er jo det, vi andre har måttet holde os til – med regeringens plan for en økonomisk reform. Det er det, som er blevet forelagt Socialdemokratiet, det er det, som vi andre har kunnet læse at regeringen vil. Om den vil det ultimativt eller ej, kan jeg selvfølgelig ikke tage stilling til, for jeg har ikke været der.

Men det, regeringen har foreslået, er: »Kommunernes økonomi. For kommunerne gennemføres følgende generelle initiativer«. Så står der: »Det nærmere indhold aftales mellem regeringen og de kommunale parter.« Dér er forligspartierne herinde slet ikke med. Dette »nærmere indhold« er udfyldningen. Den overordnede sætning er: »For kommunerne gennemføres følgende generelle initiativer«, og det er så, at deres udskrivningsprocent skal sænkes over fire år med 4 gange 0,5 procentpoint, og længere nede står der, at det skal finansieres delvis ved en øget produktivitet i kommunerne og delvis ved besparelser.

Det er, hvad regeringen har spillet ud med. Så hjælper det da ikke, at fru Marianne Jelled nu kommer og fortæller, at regeringen bare spillede ud med noget med, at nu skulle vi snakke med kommunerne. Det er et klart forslag, der ligger her. Hvis Socialdemokratiet havde sagt ja til det, så var der aftalt denne 2 pct.s skattelettelse med tilsvarende besparelser, dvs. nedskæring i kommunerne. Færdigt arbejde! Og så havde regeringen sat sig hen og diskuteret de nærmere enkeltheder med kommunerne. Det er noget helt andet end det, fru Marianne Jelled her siger.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelled (RV):

[Marlanne Jelved]

Hr. Gert Petersen har fuldkommen ret. Det, der bliver citeret fra Økonomisk Reform, er regeringens udspil, også til kommunerne. Det er udgangspunktet for forhandlingerne. Sådan er det.

Arne Melchior (CD):

Debatten i dag kommer ikke til at flytte bjerge. Det kan vi også roligt overlade til stærkere kræfter og højere magter. Værre er, at den ikke flytter nogen kommaer, hverken i nogen forligstekst eller i nogen talkolonner.

Jeg har da stor respekt for demokratiets udfoldelser. Demokrati er samtale, demokrati tager tid, og den tid skal vi give os. Ikke nogen beklagelse fra CD's side over dette. Men vi har altså diskuteret disse planer her i huset den 1. juni i år og for en måned siden, den 5. oktober. Og forhandlingerne i dag kan ikke aftvinge CD nogen særlig interesse.

Ikke at vi ikke gerne vil medvirke – det tror jeg nok vi har vist dag for dag og uge for uge i de nu snart seks måneder, disse forhandlinger har stået på – men vi tror som sagt ikke, at der vindes noget. Man forsøger sig med markeringer, men jeg frygter, at markeringerne nemt bliver til blokeringer, og så er det ikke heldigt for den løsning, vi dog snart må se.

Jeg skal derfor helt undlade at vifte med CD's mærkesager i dag. Vi har adskillige af dem. Vi har været til 17–18 møder hos regeringen, og som andre har vi efter møderne med regeringen stået foran glasdøren. Vi har i artikler og udtalelser og redegørelser oplyst offentligheden, og der skyldes ikke noget i den retning hverken fra vor side eller fra regeringens side eller fra andre partiers side.

Nu må skridtene tages bort fra blokering og markering og frem til et resultat. Jeg skal derfor slutte denne dagens korteste ordførertale – det er en spådom – med at give to velmente råd:

1) Lad være med at slå hinanden i hovedet med længst forladede planer.

2) Lad os holde op med at foregøgle hinanden eller befolkningen noget om julegaver eller skattelettelser, der basker, eller forbrugsudvidelser eller noget i den retning. Lad os hellere – før om, hvem der skal have, og hvor meget nogle skal have – koncentrere os om at vide, hvad vi har at yde. Så skal vi nok nemt blive enige om, hvilke formål og hvilke grupper der skal tilgodeses.

Alle planer hidtil har startet med, hvad vi kan gøre af godt, og så kom regningen bagefter, og den var der altså ikke dækning for; og derfor blev alle julegaverne og alle skattelettelserne ikke til noget.

I denne ånd vil jeg med stor forventning imødesæ statsministerens svartale her i dag. Den har forhåbentlig et indhold, der kunne medføre, at de to partier, om hvem jeg foreløbig ved, at de har forberedt dagsordener, når dagens tredje akt går over talerstolen her i aftenens løb, måske kan pakke disse dagsordener væk. For de vil heller ikke flytte kommaer.

Kofod-Svendsen (KRF):

Fra Kristeligt Folkepartis side har vi ikke følt noget som helst behov for endnu en debat om de økonomiske planer. Det, vi derimod mener der er et stort behov for, er, at man virkelig finder sammen ved forhandlingsbordet.

Jeg tror, der er en ganske bred enighed herinde om at analysere, hvad der er af problemer. Når jeg læser Økonomisk Reform af 12. oktober, statsministerens redegørelse af 1. november og de fire beslutningsforslag, vi har fra Socialdemokratiet, kan jeg konstatere, at der i analysen er ganske store sammenfald. Man er enig om, at alfa og omega er, at vi får styrket vores konkurrenceevne. Det går jo igen. Det siges med forskellige ord, men at vores konkurrenceevne i en årrække har været for svag, er der enighed om.

Der er også enighed om – sådan læser jeg det – at der er brug for nogle betydelige strukturændringer i vort samfund. Det kan heller ikke undre, for enhver, der har analyseret disse spørgsmål – jeg kunne nævne forskellige rapporter fra vismænd og andre kyndige folk – er jo kommet frem til det samme.

Vi er med fuld fart på vej ind i det indre marked, og der er brug for nogle afgørende strukturændringer i det danske samfund, for at vi kan komme ud af den klemme, vi er i, med den alt for store arbejdsløshed og den alt for store udlandsgæld. Nogle strukturændringer er nødvendige, sådan at eksporterhvervene kan få bedre vilkår, så vi kan sælge noget mere.

Der er også brug for en dagpengereform. Det fornemmer jeg også at der er enighed om.

Der er også enighed om, at den private opsparing må fremmes, og om, at der må ske nogle ændringer på erhvervsskatteområdet.

[Kofod-Svendsen]

Jeg synes også, jeg fornemmer en stigende erkendelse af, at man må kombinere løntilbageholdenhed med skattelettelser. Vi kan ikke bare sætte lønnen op og sætte skatten op. Derfor må vi prøve, om vi ikke kan gå den modsatte vej.

Dér har vi fra Kristeligt Folkepartis side flere gange understreget betydningen af at kombinere løntilbageholdenhed med momsned sættelse. Det er der andre der vurderer anderledes, konstaterer vi, men vi tror, at skal man kombinere løntilbageholdenhed med skattelettelser, må det være skattelettelser, som alle får en ligelig del i. Ellers er vi bange for, at den indkomstpolitiske målsætning ikke holder.

Der er også en enighed i det, regeringen har spillet ud med, og det, Socialdemokratiet har spillet ud med, med hensyn til, at børnefamilierne er i en vanskelig økonomisk situation. Det, jeg savner begge steder – også i regeringens udspil – er, at man ikke alene går institutionsvejen, når man vil gøre det bedre for børnefamilierne, dvs. en påskønnelse eller en erkendelse af, at der er familier, som ønsker i højere grad selv at varetage pasningen af egne børn og derfor får bedre mulighed for det, bedre tid til det, bedre økonomiske muligheder for at arbejde mindre, mens børnene er små. Den erkendelse mangler jeg både i regeringens og i Socialdemokratiets udspil.

Når man på en række vigtige punkter erkender, hvor problemet ligger, synes jeg, det er skuffende at måtte konstatere, at regeringen og Socialdemokratiet har holdt vistnok 15 møder, uden at man er kommet frem til bæredygtige løsninger. For skal vi på lang sigt have styrket konkurrenceevnen, tror jeg, at det er afgørende med et meget bredt samarbejde i Folketinget, fulgt op af et samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter, så vi netop får den langsigtede politik.

Dér skal mit spørgsmål til både regeringen og Socialdemokratiet være: Er man parat til at lave løsninger, som virkelig er de nødvendige løsninger, nu når det indre marked nærmer sig og vi samtidig skal have bugt med de store strukturproblemer, vi står over for? Er man parat til det eller ikke? Det er det spørgsmål, som vi er nogle, der stadig er interesseret i at få et svar på.

Med hensyn til, hvad der var årsag til, at man skiltes, at forhandlingerne brød sammen, har jeg det som visse andre. Jeg har ikke overværet

forhandlingerne og kan ikke gå ind i en analyse af, hvem der har mest skyld, og hvem der har mindst skyld. Jeg tror heller ikke, det er særlig frugtbart at blive ved at vende tilbage til det, der skete. Det afgørende er, om man er parat til at se fremad og sige: Nu er det altså ikke spørgsmålet om, hvad vi sagde på det og det tidspunkt, men om at erkende, hvad der skal gøres, og så vise vilje til at træffe de beslutninger, som landet har brug for. Det er det, vi fra Kristeligt Folkepartis side vil appellere til.

Vi mener ikke, der er brug for dagsordener nu. Der er ikke brug for en lang række debatter her i folketingssalen. Men der er brug for en langsigtet politik, som også må betyde, at man er parat til at lægge tingene sådan til rette, at den private, eksporterende sektor kommer til at vokse, og at man virkelig går realistisk ind og siger: Her er det løntilbageholdenhed og skattelettelser, der skal kombineres.

Så et par bemærkninger til Socialdemokratiets beslutningsforslag.

Jeg har også med interesse læst beslutningsforslag nr. B 13, hvor man siger:

»En indkomstpolitisk rammeaftale om omkostningsstigninger, der sikrer fortsat konkurrenceevneforbedring i en årrække, er et helt afgørende element i en samlet indsats ...«

Ja. Det, det handler om, er at sikre denne aftale, sådan at lønudviklingen i Danmark kommer til at ligge væsentligt under udlandets.

Jeg tror også, det er rigtigt, som Socialdemokratiet formulerer det i beslutningsforslag nr. B 15, at vi skal have en aktiv indsats for uddannelse og forskning osv. Hvis vi skal undgå flaskehalsproblemer, når konkurrenceevnen forhåbentlig bliver forbedret, må vi virkelig udanne og videreudanne, så vi kan tage den øgede konkurrence op på den bedst mulige måde.

Når det gælder beslutningsforslag nr. B 14, mener vi fra Kristeligt Folkepartis side, at der bestemt er brug for øget opsparring; men her er det rigtignok et spørgsmål om, hvordan man nærmere formulerer det. Jeg kan kun gentage, hvad jeg har sagt før: Den tidligere socialdemokratiske socialminister Bent Rold Andersen har efter min mening sagt nogle rigtige og væsentlige ting om en arbejdsmarkedspension, og jeg synes, man fra Socialdemokratiets side, når man formulerer disse spørgsmål, burde lytte mere til Bent Rold Andersen og gerne i sin for-

[Kofod-Svendsen]

mulering tage bestik af nogle af de indvendinger, han er kommet med over for den meget – hvad skal vi sige? – firkantede løsning.

Så er der forslag nr. B 16 om en bruttoafgift. Jeg vil her først sige, at jeg anerkender, at der er sket en opblødning i Socialdemokratiets forslag i forhold til »Gang i 90'erne«. Jeg kan også godt se nogle positive intentioner; omvendt synes jeg stadig væk, der er en række kritiske spørgsmål at stille. Men det kan vi jo arbejde med under udvalgsarbejdet.

Min konkluderende appel skal være, at nu må regeringen og Socialdemokratiet, hvis man er villig til at løse problemerne, altså finde ud af noget, der virkelig holder, og så må vi andre vide, om det er det, man satser på, eller man ikke er parat til virkelig at blive enig om en langsigtet politik. Det ville være rart at vide, om viljen er til stede, eller om den ikke er det. Det er for mig at se det spørgsmål, som både regeringen og Socialdemokratiet skylder os andre svar på.

Vil man medvirke i fællesskab og bøje sig mod det, der er brug for, de ting, jeg har prøvet på at skitsere her, den analyse, som jeg tror man er enige om? Er man parat til at yde en indsats, eller vil vi yderligere skulle have debatter, som ikke løser landets problemer?

Statsministeren (Poul Schlüter):

I min redegørelse til Folketinget i sidste uge gennemgik jeg forhandlingsforløbet mellem regeringen og Socialdemokratiet. I den økonomiske reform, som regeringen lagde frem den 13. oktober, har regeringen på en række områder ændret sine forslag for at bane vejen for Socialdemokratiets deltagelse – som vi gerne ønskede – i et bredt forlig.

Men Socialdemokratiet, synes jeg, har ikke bevæget sig meget i forhold til det, der blev kaldt »Gang i 90'erne«, og regeringen beklager dybt, at Socialdemokratiet end ikke kunne acceptere reformen, altså vort fjerde oplæg, som grundlag for videre forhandlinger.

Men vi giver ikke op. Vi opgiver ikke håbet om at nå en bred enighed om de strukturreformer, der jo trænger sig på. Den danske økonomi er i bedring, og konjunkturerne peger nu opad, så vi står ikke over for akutte problemer, der kræver hasteindgreb.

På den anden side er det vigtigt, at vi ikke tøver for længe. Mange virksomheder er netop nu i færd med at beslutte, hvor de agter at slå sig

ned, når det indre marked kommer, og hvis vi ikke i tide tør tage de nødvendige beslutninger, kan vi risikere – for at sige det sådan – at rykke ned fra 1. til 2. division blandt de europæiske lande.

Lad os derfor snarere end at grave grøfter styrke samarbejdet mellem Folketingets partier. Lad os lægge op til en åben debat om såvel regeringens reform som om Socialdemokratiets fire beslutningsforslag. Lad os prøve at gøre det uden alt for megen negativ polemik.

Beslutningsforslagene er i forhold til »Gang i 90'erne« ikke særlig konkrete på en række områder, men det tager jeg som udtryk for forligsvilje og for, at vi stadig kan snakke om tingene.

Jeg har især hæftet mig ved én ting: forslaget om en væsentlig forhøjelse af bundgrænsen for 6 pct.-skatten. Vi mener, at denne skat skal helt væk. Men jeg ser da her hos Socialdemokratiet en gryende erkendelse af, at de høje, effektive marginalsatser i Danmark er et problem.

Om lidt vil jeg gennemgå regeringens holdning til hvert af de fire beslutningsforslag, men først vil jeg sige noget om den generelle økonomiske politik i Socialdemokratiets forslag.

For det, der virkelig skiller regeringen og Socialdemokratiet, det, der måske er det mest markante i forskellen, er nok ikke så meget holdningen f.eks. til behovet for opbygning af pensioner eller for at føre indkomspolitik eller det grundsynspunkt, at den private opsparing skal øges. Formen for udbredelsen af pensioner er vi jo, naturligvis, ikke ganske enige om endnu. Det, der skiller mest, er finanspolitikken, og her synes vi ikke at Socialdemokratiet har tænkt sig grundigt nok om.

Finanspolitikken i de stillede forslag, det vil altså sige ændringerne i skatter og afgifter på den ene side og ændringerne i de offentlige udgifter på den anden side, kan klartest beskrives ved en opdeling i tre hovedområder.

For det første er der jo afgifter, takster, gebyrer osv. Her foreslår regeringen omlægninger inden for en given ramme, men Socialdemokratiet foreslår lempelser for i alt 12,5 mia. kr.

For det andet er der de øvrige statslige skatter samt statslige udgifter. Her er regeringens forslag udtryk for status quo eller en ganske lille lempelse, måske en ganske lille lempelse i kraft af, at et stigende antal modtagere af overførselsindkomster bevirker stigende udgifter. Endvidere gives der visse mindre lempelser i

[Statsministeren]

erhvervsskatten. Socialdemokratiet foreslår derimod stigende udgifter: i 1993 godt 3 mia. kr. mere end nu.

Så er der for det tredje kommunerne. Regeringen foreslår en reduktion af kommuneskatterne med 2 pct. eller for at være præcis – det har jo været drøftet meget her i dag – 2 procentpoint og kommunale besparelser. Socialdemokratiet foreslår ikke skatteændringer, men derimod kommunale udgiftsforhøjelser.

Hvis jeg så skal gøre samlet status, når jeg til det resultat, at Socialdemokratiet på det statslige område slækker finanspolitikken gradvis, ikke så meget til at begynde med, men meget betydeligt i det længere løb, således at lempelsen i 1993 er på i al fald 16 mia. kr.

Heroverfor står, at regeringens forslag med hensyn til statens finanspolitik stort set er neutrale, og derfor er jeg nødt til at sige klart i dag, og det er et bidrag til den rent saglige debat: Der er ikke råd til at uddele finanspolitiske gaver i den vældige størrelsesorden, som disse socialdemokratiske planer lægger op til. Det mener vi ikke Danmarks økonomi for tiden kan tåle.

Så ved jeg godt, at Socialdemokratiet siger – det må ikke glemmes – at denne lempelse modsvares af en stigende pensionsopsparing og af indkomstpolitikken. Men det mener vi ikke holder.

Regeringen har samme målsætning om en stigende pensionsopsparing og om lave lønstigninger som Socialdemokratiet; men vi mener, at hvis vi samtidig med en stigende privat opsparing slækker finanspolitikken med et to-cifret milliardbeløb, er vi lige vidt. Og det er et to-cifret milliardbeløb. Det nærmer sig over den 5-års-periode, vi taler om, 1990–1994, nogle kæmpetal, i al fald 80 mia. kr., måske endda mere.

Her ligger det store problem i forbindelse med at etablere enighed om selve den økonomiske politik.

Lad mig dernæst sige noget om forslag nr. B 13, altså forslaget om indkomstpolitikken. Egentlig er den principiele enighed på dette område ganske stor. For at sikre vækst i produktion og beskæftigelse, så vi for alvor kan få bragt arbejdsløsheden ned – det er jo det, vi ønsker – er det af afgørende betydning, at lønstigningerne bliver meget lave i de næste år. Det tror jeg de fleste i Folketinget kan samles om.

Jeg tror også, at der er stor forståelse for det nu hos arbejdsmarkedets parter, og regeringen er ligesom Socialdemokratiet indstillet på at virke for dette i en dialog og i et samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Som en konkret rettesnor regner vi med, at lønstigningerne skal ligge 1,5 pct. under stigningstakten i udlandet, lønstigninger, som for øjeblikket i EMS-landene udgør ca. 4,5 pct. Så er det lige for, at der herefter kun bliver ca. 3 pct. tilbage til danske lønstigninger eller omkostningsstigninger.

Det er en ganske snæver ramme, og det kræver en betydelig indsats at nå det mål. Men hvis det lykkes, har vi også nået meget, nemlig at få tilvejebragt forudsætningerne for en varig og holdbar nedsættelse af arbejdsløsheden. Og det vil have lykkelige konsekvenser socialpolitisk og naturligvis også fordelingspolitisk.

Vi er ikke enige om alle detaljerne endnu. F.eks. nævnes det, at ekstraintjtjeningen i erhvervene bl.a. skal anvendes til øgede investeringer. Sådan siger Socialdemokratiet. Men vi mener, at det *kan* man, og det *skal* man, ikke lovgive om. Til gengæld viser alle erfaringer, at øgede investeringer helt af sig selv følger, når overskuddet er tilstrækkeligt. Derfor mener vi ikke, det er nødvendigt eller ønskeligt eller muligt med lovgivning om dansk erhvervslivs investeringer. Det er næsten ikke til at skrive lovparagraffer om.

Vi er heller ikke enige om, at det er nødvendigt med priskontrol og indkomstovervågning. Realiteten er den, at ingen af delene effektivt kan praktiseres. Her tror vi det bedste middel er en kraftig, fri konkurrence.

Endelig må jeg sige, at vi er skeptiske over for, om indkomstpolitikken nu også kan bære alle de byrder, Socialdemokratiet vil lægge på den. Vi tror ikke rigtig derpå, medmindre vi – og nu kommer vi så til noget, der har med struktur at gøre – gennemfører arbejdsmarkedsreformer, laver om på noget tilvint for at få noget bedre, som har mere positive virkninger. Det kommer jeg til om et øjeblik. Men jeg vil altså gentage: Hovedsigtet tror jeg vi er enige om, og vi er villige til en positiv udvalgsbehandling af forslaget om indkomstpolitik.

Jeg skal nu vende mig til Socialdemokratiets beslutningsforslag nr. B 14 om en pensionsreform, og jeg vil gerne præcisere, hvad der her er og hele tiden har været regeringens holdning.

[Statsministeren]

Regeringen ser meget gerne, at den, skal vi kalde det mangfoldighed af pensionsordninger, vi kender i dag på det offentlige arbejdsmarked f.eks., udbredes til hele arbejdsmarkedet. Jeg tror, det både er sundt og rigtigt, at så mange som muligt har en pensionsordning i forbindelse med deres ansættelsesforhold. Det spørgsmål, der har været diskuteret, i virkeligheden igennem mange år, er, om arbejdsmarkedspensioner skulle være obligatoriske. Og hvad vil det sige? Det er vigtigt, at man gør sig det fuldstændig klart. Det vil sige, om det ved lov skulle pålægges arbejdsgiverne at indbetale pensionsbidrag til pensionskasser, hvis opbygning også var bestemt i lovgivningen. Dette var jo tilfældet f.eks. i fagbevægelsens forslag fra 1985, som siden også blev Socialdemokratiets forslag.

Lad mig sige det klart: Regeringen har hele tiden været imod en sådan tvungen ordning. Det er vi stadig, og det vil aldrig komme på tale, at regeringen indgår aftale om – som jeg definerede det før – en tvungen arbejdsmarkedspension. Det har fagbevægelsen og Socialdemokratiet også vidst hele tiden. Ja, forslaget om en sådan obligatorisk arbejdsmarkedspension er vel i virkeligheden også nærmest forladt af fagbevægelsen og af Socialdemokratiet, for det skete jo egentlig i forbindelse med sidste års trepartsforhandlinger. Jeg kan i øvrigt konstatere, at Socialdemokratiets beslutningsforslag i vid udstrækning bygger på de analyser, som i fællesskab blev udarbejdet i trepartsforhandlingerne.

Regeringen er hele tiden gået ind for, at arbejdsmarkedets parter selv på et frivilligt grundlag aftaler nye pensionsordninger, ganske som det er sket med de ordninger, vi kender i dag; og vi har mange forskellige slags af dem.

Regeringen har også sagt – så sent som i min redegørelse i torsdags – at vi er parat til at bane vejen for en stigende pensionsopsparing såvel gennem kollektive aftaler som gennem individuelle ordninger. Det spørgsmål har vi hele tiden været parat til at drøfte med Socialdemokratiet.

I Socialdemokratiets plan »Gang i 90'erne« blev det foreslået, at alle lønmodtagere skulle indbetale 3 pct. af lønnen til Lønmodtagernes Dyrtdidsfond, og dette bidrag kunne så senere overføres til frivilligt aftalte arbejdsmarkedspensioner. Vi har meddelt Socialdemokratiet i forhandlingerne, at vi var imod dette forslag, og

Socialdemokratiets beslutningsforslag, som vi nu kender det, kan måske tolkes derhen, at dette forslag ikke længere er aktuelt. Nu foreslår Socialdemokratiet i al fald, at der for lønmodtagerne indføres et lovpligtigt egetbidrag på mindst 1 pct. i 1991, 2 pct. i 1992 og 3 pct. i 1993 og fremefter. Det er jo ikke uinteressant at konstatere.

I det beslutningsforslag, B 15, som omhandler arbejdsmarkeds-, uddannelses- og forskningspolitikken, når Socialdemokratiet vidt omkring. Beslutningsforslaget er præget af en række tanker, som regeringen kan tilslutte sig, og enkelte, som vi er imod og må være imod. Kernen i forslaget er et forsøg på at beskrive den omprioritering af de offentlige midler, som må gennemføres, hvis vi skal leve op til kravene i et nyt Europa. Her er der vid enighed mellem Socialdemokratiet og regeringen, og der er også flere af Socialdemokratiets tilkendegivelser om, hvor pengene skal komme fra, som vi kan hilse med tilfredshed.

Arbejdsmarkedspolitikken er en krumtap i beslutningsforslaget og regeringens forslag til økonomisk reform. Dette område vil jeg derfor ofre et par specielle bemærkninger.

Vi er helt enige om, at en styrkelse af dele af uddannelsessystemet er en meget vigtig nøgle til løsningen af vort ledighedsproblem. Vi har allerede i september 1989 indgået aftale med Socialdemokratiet om en løsning af lære- og praktikpladsproblemet. Vi ønsker at gå videre i retning af en styrkelse af efter- og videreuddannelsessystemet. Her gælder det, som også påpeget i beslutningsforslaget, om at effektivisere udnyttelsen af de ressourcer, der findes. Vi er også villige til at drøfte, om der kan hentes midler til dette område fra andre dele af budgettet.

Øget uddannelse alene løser imidlertid ikke ledighedsproblemet. Vi mener også, der må ske ændringer i nogle af de spilleregler, som har medvirket til at fastlåse vort arbejdsmarked. Regeringen har længe erkendt, at en del af problemet ligger i vort arbejdsløshedsforsikringsystem. Det er derfor, vi har lagt op til en dagpengereform, senest i det forslag, vi fremsatte den 13. oktober 1989, og som ikke mindst i den radikale ordførers indlæg i dag blev skildret og forklaret, så det kunne forstås.

Socialdemokratiet erkender nu omsider – så meget opfattede jeg – at der må gøres noget her. I betragtning af den heftighed, hvormed vore

[Statsministeren]

tanker i den retning tidligere er blevet afvist, er det med tilfredshed, jeg noterer, at der vel nu er bevægelse. Hensigten med regeringsforslaget til en dagpengereform er for alvor at gøre nedbringelsen af ledigheden til et samfundsansliggende, som mennesker oplever som noget vedkommende, en fælles opgave, som alle arbejdsgivere og alle arbejdstagere tvinges til at forholde sig mere konkret til, end de har nødig i dag.

En første forudsætning for, at det kan lykkes, er, at alle parter, også de grupper af lønmodtagere, som aldrig selv for alvor trues af ledighed, inddrages direkte i finansieringen af dagpengeudgifterne, ikke blot gennem den anonyme indkomstskat, hvor det drukner, men på en gennemskuelig og direkte følelig måde. Til det formål har regeringen foreslået, at alle lønmodtagere og selvstændige betaler et såkaldt sikringsbidrag. Dette bidrag vil komme til at stige, hvis ledigheden stiger, og det kan sættes ned, når vi får ledigheden bragt ned.

Dernæst har vi sagt, at nu må alle gode kræfter også forenes om at bekæmpe utilsigtet brug eller misbrug af dagpengesystemet. Vi må forhindre, at systemet belastes af dagpengeudbetalinger i situationer, hvor det godt kunne have været forhindret, blot man havde sørget for en bedre planlægning i virksomhederne. Derfor har vi foreslået begrænsninger af de supplerende dagpenge og indgreb mod den såkaldte hjemsendelsesledighed. Her trænger vi til systemændringer.

Jeg har opfattet det sådan, at Socialdemokratiet nu viser forståelse for, at der er nogle problemer her, som må løses, og det tror jeg også fagbevægelsen gør; så burde vi også kunne blive enige om fremgangsmåden, selv om det vil kræve sin tid.

Den tredje hovedidé bag vort dagpengereformforslag er opdelingen af den nuværende dagpengeydelse i en grundydelse, som er ens for alle, og dertil en supplerende tillægsydelse. Vi forestiller os ikke, at hver enkelt a-kasse på egen hånd skal finansiere alle sine udgifter til tillægsydelser, hvad enten ledigheden er stor eller lille. Vi forestiller os tværtimod, at der etableres udligningsordninger eller en form for solidaritet på anden måde på dette felt, men der er behov for, at lønmodtagerne selv får mulighed for at bestemme standard og forvaltning af deres dagpengeforsikring.

Hvis det bliver muligt, kan vi også gøre os håb om, at alle grupper, ikke blot de aller mest ledighedstruede som i dag, bakker op om systemet og dets forvaltning og om bekæmpelsen af ledigheden. Socialdemokratiet afviser i sit beslutningsforslag fuldstændig denne tankegang. Det synes jeg er trist, for jeg synes, det afspejler en misforstået solidaritet.

Skal vi have de 270.000 ledige – og det er jo ikke de samme hele året igennem – i arbejde, må vi ændre systemerne. Hvis vi lader være med det, fortsætter vi blot med den passive dagpengeudbetaling, og det er netop den, Socialdemokratiet med stor ret angriber for ikke at løse problemerne godt nok.

Også dette beslutningsforslag vil vi selvfølgelig gerne diskutere, men de fleste af forslagens elementer var det vel egentlig mere praktisk at vi søgte at få afklaret gennem forhandlinger – trepartsforhandlinger, eller hvordan det skal organiseres – med arbejdsmarkedets parter.

Så kommer jeg til B 16, der handler om omlægninger af skatte- og afgiftssystemet. Også her er der da en række punkter, hvor der mellem regeringens og Socialdemokratiets holdninger er fælles træk. Vi er enige om at gøre skattegrundlaget bredere ved at fjerne nogle fradrag, sætte loft over dem eller reducere værdien af fradragene. Vi er forhåbentlig også på vej til at være enige om, at der for mange mennesker er en for høj effektiv marginalskat af ekstra indkomst. Ved effektiv marginalskat tænker jeg på summen af arbejdsmarkedsbidrag og indkomstskat under hensyntagen til regulering af sociale ydelser. Vi ser det da som et lille skridt i den rigtige retning, at Socialdemokratiet nu overvejer en væsentlig forhøjelse af bundfradraget for 6 pct.-skatten. Endelig er der for det tredje grundlæggende enighed om, at beskatningen af kapitalindkomst skal ned.

Der er selvfølgelig klare forskelle. Regeringen ønsker en reel og mærkbar reduktion af de samlede indkomstskatter i endnu højere grad og ikke mindst en reduktion af de effektive marginalskatter. Sammenfattende har man jo lov at sige, at det er rigtigt, at Socialdemokratiets forslag ikke reducerer de samlede indkomstskatter, og de reducerer langt fra marginalskatterne tilstrækkeligt. Her er der afstand imellem os.

Regeringen kan ikke støtte forslaget om bruttoskat i den udformning, der her er lagt frem

[Statsministeren]

med beslutningsforslaget. Vi mener, at Socialdemokratiet ikke opnår andet med en sådan omlægning end en teknisk sænkning af de formelle trækprocenter på den enkeltes selvangivelse. Det kan se kønt ud, men det er jo lidt af et bedrag, for de samlede marginalskatteprocenter falder praktisk talt ikke.

Det afgørende må være, at vi ikke har væsentlig højere effektive marginalskatteprocenter end i de vigtigste konkurrerende lande. Det mener vi sikres af regeringens reform, men ikke af Socialdemokratiets forslag.

Et afgørende problem ved bruttobeskatningen er i øvrigt det forslag til en overgangsordning for kapitalindkomst, både positiv og negativ, der følger med. Det er selvfølgelig klart, at en pludselig indførelse – hvis vi altså fik den – af en så høj bruttoskat som foreslået af Socialdemokratiet medfører store ændringer for den enkelte, som kræver overgangsordning, men vi synes, at forslaget om at gange skatteværdien af eksisterende fastforrentede lån med halvanden ikke rigtig holder vand. Vi mener, at den vil kunne omgås i alt for mange tilfælde og i andre tilfælde ramme tilfældigt, og den vil også være svær at administrere. Den vil forvride prisdannelsen på ejendomsmarkedet, og den vil endelig i den foreslåede udformning først have udtømt sine konsekvenser om ca. 30 år.

I »Økonomisk Reform« har regeringen fastholdt skattereformens princip om, at skatten af kapitalindkomst følger laveste personskattesats. Da denne sænkes med 5,5 procentpoint, er der altså i regeringens forslag indeholdt en lavere beskatning af både kapitalindtægter og kapitaludgifter, men vi synes, det sker på en afbalanceret måde, så bl.a. boligejernes økonomi kan sikres uden besværlige overgangsordninger.

Endelig har regeringen i stedet for en bruttoskat peget på øremærkede sikringsbidrag, betalt af arbejdsgivere og lønmodtagere, til formål, der har klar tilknytning netop til arbejdsmarkedet. En sådan omlægning mener vi at der vil være mere perspektiv i. Men der er da også, kan man sige, i en vis forstand lighedspunkter mellem bruttoskatten og sikringsbidragene.

Socialdemokratiet vil lempe afgifterne med 8-9 mia. kr. Det er jo langt mere end i regeringens forslag, men jeg tror egentlig slet ikke, at vi er så uenige om behovet for afgiftslettelser. Vi vil blot sikre, at vi skaffer pengene andetstedsfra samtidig.

På erhvervsområdet er der en række klare lighedspunkter. Selskabsskatten foreslår vi og også Socialdemokratiet skal ned, og en række fradrag fjernes eller reduceres. Forskellen er – for der er en forskel – at regeringen ønsker at lempe skatten for selskaberne f.eks., ikke mindst i industrien, for at give disse et skub fremad, så eksporten og beskæftigelsen kan vokse.

Nu har jeg gennemgået væsentlige træk i alle fire beslutningsforslag på forholdsvis kort tid, og jeg vil gerne prøve at sammenfatte regeringens syn på de fire forslag.

Der er slet ikke så lidt fælles gods i regeringens og Socialdemokratiets forslag. Det er vel også grunden til, at mange kan have haft svært ved at forstå, hvorfor forhandlingerne så ikke kunne fortsætte og føre til et resultat netop nu.

Det samlede samfundsøkonomiske billede afhænger jo ikke kun af finanspolitikken, der, som jeg nævnte tidligere, altså er en stor anstødssten i S-planen for os, det afhænger også af indkomspolitikken og af pensionsopsparingen. På disse områder har regeringen og Socialdemokratiet som sagt de samme mål, selv om metoderne unægtelig er forskellige.

Så når Socialdemokratiet mener, at de på trods af den kraftige finanspolitiske lempelse alligevel om få år skulle kunne opnå ligevægt eller overskud på betalingsbalancen, må det jo på en eller anden måde især skyldes, at Socialdemokratiet regner med, at betalingsbalanceproblemet uden noget indgreb i de næste år løser sig selv. Det er meget elskværdigt, men det er nok – endog efter min målestok – for optimistisk.

Vi mener, at denne vurdering ikke er realistisk. Underskuddet på betalingsbalancen i Danmark er i høj grad et strukturelt underskud. Kun ved at gøre den private eksportsektor større kan vi vende underskuddet til et overskud. Derfor er det nødvendigt at sænke skattesatserne for såvel virksomheders som personers indkomst. Lavere skatter vil forbedre konkurrenceevnen, øge investeringerne og således forbedre beskæftigelsen. Det er den vej, vi skal.

For at sikre en forbedring af betalingsbalancen må væksten i den private sektor ledsages af en stram offentlig udgiftspolitik og større privat opsparing, herunder tilskyndelse til større pensionsopsparing.

[Statsministeren]

Vi har i Danmark tradition for at kunne blive enige om de store linjer, når det var nødvendigt. Jeg regner med, at vi, når vi har fået finansloven for 1990 på plads, kan finde et bredt flertal for den nødvendige politik. Og jeg håber – for det jo også forudsætningen – at Folketingets partier vil medvirke dertil.

Under debatten tidligere i dag har der været en langstrakt og overordentlig polemisk drøftelse af, hvorfor og hvordan forhandlingerne nåede til en afbrydelse forleden. Jeg vil ikke gå så dybt ind i det. Jeg synes ikke, man i dag skal tale sig væk fra hinanden, tværtimod. Og jeg vil godt have sagt fra denne talerstol, hvordan det gik til. Det gik således til, at på et vist tidspunkt under det møde, som i denne omgang blev det sidste, stillede jeg – og jeg synes, det var naturligt – følgende ordrette spørgsmål:

»Kan Socialdemokratiet acceptere regeringens oplæg af 13. oktober 1989 som grundlag for de fortsatte forhandlinger?«

Sådan lød spørgsmålet ordret.

I betragtning af, at regeringen nu havde konstrueret sit fjerde modeloplæg, syntes vi, det var et naturligt spørgsmål. Men efter en tænkepause svarede Socialdemokratiets forhandlere nej. Det måtte vi så tage til efterretning. Man kan godt få det indtryk, at det piner og plager og nager Socialdemokratiet, at man svarede nej, men det gjorde man.

I det hele taget vil jeg sige, når disse forhandlinger er noget vanskelige at få til at udkrystallisere sig i beslutninger, hænger det jo nok sammen med, at vi om kort tid skal stemme om finansloven, og det er jo nok ikke så let at forhandle, når der ligger en revolver på forhandlingsbordet, som altså kan bruges. Jeg tænker på truslen om mod sædvane at ville eller kunne stemme imod finansloven.

De politiske ungdomsorganisationers formænd – de samme fire, svarende til moderpartierne, som har forhandlet i Statsministeriet og på Marienborg så længe – traf sammen for nylig, og det lykkedes for dem – og det synes jeg man må beundre dem for – at nå frem til enighed, en meget utraditionel enighed på en række områder. Flot! Og jeg var enig i meget af det. Men hvorfor lykkedes det? Jeg tror ikke mindst det lykkedes, fordi den ene af dem i modsætning til sine ældre partifæller ikke ved den lejlighed havde mulighed for at true med, at han hellere ville fremkalde et valg, for det lå ikke i

hans hænder. Her i Folketinget er vilkårene anderledes, det må vi bøje os for, og det gør vi fortsat.

Jeg vil godt også sige i dag, som jeg allerede sagde i min erklæring den 23. oktober 1989, at regeringen selvsagt vil indkalde Socialdemokratiet til drøftelser om finansloven. Det vil jeg gerne gentage her, som jeg sagde det allerede den 23. oktober 1989. Det har jo sin forklaring i, at der foreligger en række forlig mellem regeringen og Socialdemokratiet; også Socialdemokratiet har aktier i finansloven, og det vil vi respektere. Det gælder bl.a. den faste forbindelse over Storebælt, det gælder Statens Uddannelsesstøtte, og det gælder forslag til en ny reguleringsordning for overførselindkomsterne. Her stemte vi jo sammen for en dagsorden i denne sal før sommerferien. Der er nogle udestående problemer, som vi skal have klarlagt, og finansministeren vil snarest indbyde Socialdemokratiet til drøftelser herom.

Må jeg sige til sidst, at vi kan diskutere vidt og bredt, hvordan vi skal ændre vores skattestruktur, men vi kommer ikke uden om at ændre den, for den danske skattestruktur er nu enestående, og den er isoleret, når vi sammenligner vore vilkår med de omgivende landes.

Om få minutter, kl. 17.00, har jeg forstået, vil finansminister Feldt i Sverige offentliggøre den skatteaftale, det svenske Socialdemokrati har indgået med den svenske rigsdags flertal. Jeg ved godt, at de svenske forudsætninger på mange måder er anderledes end vore ved arbejdsgiverafgifter og meget andet, men alligevel springer det mig i øjnene, hvis Dagens Nyheters referat her til morgen er korrekt, at det, man gør i Sverige, er, at man i 1990 sænker skatten for indkomst under 75.000 s.kr. med 2 procentenheder, og samtidig sænker man den del af indkomsten, som ligger ud over 75.000 s.kr., med 7 pct. Når den endelige ordning er gældende i 1991, vil en indkomst i Sverige på 50.000 kr. få en skattesækning på 2.000 kr., men en indkomst på 300.000 kr. vil få en skattesækning på 50.300 kr. og så forstår jeg, at man skal skaffe finansiering, og det gør man bl.a. gennem højere moms på energi og ved at sætte benzinafgiften op med 1,50 kr. Disse to forslag er vel ikke stillet specielt af hensyn til lavindkomsterne og mellemindkomsterne, må jeg gå ud fra.

Nu beder jeg ikke om, at vi skal gå lige så langt, men tendensen til at nedbringe marginal-

[Statsministeren]

skatterne, så det føles, er tydelig i alle landene omkring os, nu også i Sverige. Og derfor siger jeg til sidst, at man kan slå sig i tøjret, man kan udsætte beslutningerne, men man kan ikke undgå dem i det lange løb. Også Danmark må sænke sit skattetryk, ikke mindst personindkomstbeskatningen er for høj, og det er først og fremmest marginalskatteproblemet, som er hovedsagen for mellemkomstjerne.

Vi kommer til at slås videre med disse problemer, forhåbentlig ikke i alt for lang tid, regeringen ser gerne en løsning så hurtigt som muligt. Nu får vi jo alle travlt med finansloven – landet skal jo have en finanslov, det skal vi sikre, og den skal vedtages den 14. december 1989 – men derefter er øjeblikket inde, hvor vi må genoptage arbejdet med de strukturelle langtidspolproblemer, som Danmark skal finde en løsning på.

Svend Auken (S):

Jeg tror, det er rigtigt også for befolkningen, at vi, som flere har sagt det i dag, ikke mindst nu bør koncentrere os om fremtiden og ikke bruge så mange kræfter på fortiden. Men det er klart, at når statsministeren her giver et referat af forhandlingerne i Statsministeriet, som ligger så langt fra det, vi fire, der forhandlede på Socialdemokratiets vegne, oplevede, som tilfældet er, så er det nødvendigt – om ikke andet så for historiens skyld – at der bliver givet en korrektion.

Jeg kan naturligvis bekræfte det, statsministeren sagde om forløbet, at det spørgsmål, som han citerede, blev stillet. Jeg kan også bekræfte, at ved enden af diskussionen var svaret nej, men det, statsministeren udelod, var jo alle mellemregningerne, for hvad var det, der skete?

Vi var på det tidspunkt i Statsministeriet i gang med at diskutere regeringens udspil. Derfor var det selvfølgelig et overraskende spørgsmål, om vi nu ville tage det som grundlag for forhandlinger – det var jo det, vi var i gang med – og derfor spurgte jeg på vore vegne, hvad nyt der var i dette spørgsmål. Var det, at vi skulle sige principielt ja eller nej til forslaget fra regeringen? Ja, sagde statsministeren, der skulle svares principielt ja eller nej.

For at uddybe dette blev der derefter spurgt: Ligger der deri, at vi skal sige ja til, at der skal spares op imod 10 mia. kr. på kommunerne i løbet af de næste 4 år og til at overføre hele om-

kostningen for arbejdsløsheden til arbejdsmarkedets parter? Svaret på det spørgsmål var, at hvis ikke vi kunne sige ja til de to spørgsmål, nyttede det ikke at fortsætte forhandlingerne.

På den baggrund kunne vi ikke få andet indtryk – og jeg tror ikke, der var nogen omkring bordet, der på daværende tidspunkt kunne få noget andet indtryk – end at nu var regeringen godt træt af Socialdemokraterne, og derfor ville man have principielt tilsagn om nogle store spørgsmål, spørgsmål, som man på forhånd måtte vide at ikke bare de fire socialdemokrater, der forhandlede, men socialdemokrater over hele landet, ville have afvist.

Det er de faktiske forhold. Når vi tog en pause i forhandlingerne, var det selvfølgelig, da enhver kunne mærke, at det trak op til et sammenbrud på grund af den måde, spørgsmålene blev formuleret på, for at give statsministeren eller regeringens side lejlighed til, hvis han ville ændre på sine spørgsmål til os, da at komme tilbage. Det skete ikke, og derfor brød forhandlingerne sammen.

Og de vil bryde sammen én gang til, hvis spørgsmålet til Socialdemokratiet fortsat er, om vi i de kommende 4 år vil forpligte os til at spare 10 mia. kr. på kommunerne, og om vi vil forpligte os til at skære ned i forholdet til arbejdsmarkedet og overlade hele finansieringen af dagpenge til arbejdsmarkedet.

Må jeg så i øvrigt om det oplæg, som er blevet kaldt »Den økonomiske reform«, sige, at vi havde to indvendinger imod det. Hovedindvendingen var, at det var uretfærdigt i sin fordeling af skattelettelserne og derfor ikke noget godt grundlag at føre indkomstpolitik på, og for det andet at det var behæftet med alvorlige huller.

Det første hul var, at der manglede en forudsætning for opsparring på brutto 24 mia. kr., som regeringen ikke havde stillet noget forslag om hvordan skulle tilvejebringes. Det er da også til overflod under debatten her i dag blevet afklaret, at regeringen ikke har tænkt sig at fremkomme med forslag, der sikrer en opsparring af den størrelse. Det er ikke desto mindre en klar økonomisk forudsætning for, at tingene hænger sammen.

Det andet store hul var en uspecificeret regning til kommunerne på 10 mia. kr.

Og endelig var det tredje hul i finansieringen spørgsmålet om arbejdsløshedsforsikringen.

[Svend Auken]

De 21 mia. kr., som staten i dag betaler til arbejdsløshedsforsikringen, ønskede man i fremtiden at overlade til arbejdsmarkedets parter selv. Og forslaget om en 3 pct.s afgift til at finansiere dette beløb dækker jo som bekendt kun de 12 mia. kr. af de 21 mia. kr.

Jeg vil gerne kvittere for den, synes jeg, på lange strækninger i gennemgangen af Socialdemokratiets forslag konstruktive tone, der var i statsministerens indlæg her i dag. Det vil jeg gerne kvittere med at følge op på de spørgsmål, jeg stillede i mit første indlæg til regeringen.

For det første: Er man parat til at fravige det krav, som vi i hvert fald selv mener i god tro at have opfattet som ultimativt, om 10 mia. kr. i nedskæringer på kommunerne og 21 mia. kr. på arbejdsmarkedet? Er det taget af bordet forstået på den måde, at regeringen har opgivet det som forudsætning for en aftale med Socialdemokratiet?

Det andet spørgsmål er, om regeringen er villig til at bruge Socialdemokratiets fire forslag til folketingsbeslutning sammen med sit eget forslag til økonomisk reform som grundlag for de fortsatte forhandlinger.

Endelig for det tredje – og det er ikke af taktiske grunde, jeg stiller det spørgsmål, men det er af meget reelle grunde: Er regeringen villig til at afbryde forhandlingerne med Fremskridtspartiet om finansloven og i stedet lade det vigtige spørgsmål om budgettet, som jo er vigtigt for den økonomiske udvikling herhjemme, indgå i en samlet drøftelse med Socialdemokratiet?

Kan der svares imødekommende og bekræftende på disse tre spørgsmål, har denne debat været en god debat, og så har vi mulighed for, som jeg sagde i mit første indlæg, at komme videre. Kan der derimod ikke svares imødekommende og bekræftende på disse tre spørgsmål, så er vi nok desværre i en lige så fastlåst politisk situation, som vi var den 17. oktober 1989.

Man kan altid strides om, hvem der har ansvaret. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at der har været god vilje på begge sider; vi har i hvert fald bestræbt os på at udvise så megen god vilje, som det overhovedet var i vores magt at udvise. Men jeg tror, der synligt for alt folket har været et problem, der har været årsagen til, det ikke gik, nemlig at der har været en fantastisk spændvidde i regeringspartierne indbyrdes synspunkter. Ingen avislæser i Danmark kan jo være i tvivl om, at der er meget betydelige me-

ningsforskelle mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre, og derfor har hver eneste position undervejs i forhandlingerne krævet møjsommeligt og bestemt ikke misundelsesværdigt arbejde for statsministeren at tilvejebringe i regeringen. Og når man så én gang er nået til et kompromis, har man meget svært ved at flytte sig i de videre forhandlinger.

Jeg tror, at det er dér, vi har den reelle forklaring. Det er dér, vi har det reelle problem. Det er desværre nok også det problem, der i andre og vigtige forhandlinger vil gøre det umuligt for statsministeren og hans regering at klare de meget store og alvorlige problemer, som det danske samfund står over for, og som Socialdemokratiet som det største parti i Danmark vil være det første til at medvirke til løsningen af.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det, jeg nu har bedt formanden om, er adgang til en kort replik, og derfor vil jeg straks sige, at to af de spørgsmål, hr. Svend Auken stillede til mig, vil jeg gerne have lejlighed til at besvare tydeligere, end jeg kan nu, senere under drøftelsen.

Men det ene spørgsmål vil jeg gerne svare på nu. Hr. Svend Auken spørger, om regeringen er villig til at afbryde forhandlingerne med Fremskridtspartiet om finansloven.

Svaret er ja, det er vi villige til under én forudsætning: at hr. Svend Auken på Socialdemokratiets vegne vil tilkendegive, at det er udelukket, at Socialdemokratiet skulle stemme imod finansloven. Så giver det mening.

Så har jeg kun én bemærkning i øvrigt, og det er, at jeg er glad for, at hr. Svend Auken fra talerstolen for et øjeblik siden endosserede, godkendte det, jeg sagde lidt tidligere, nemlig at det spørgsmål, jeg stillede Socialdemokratiet på det afgørende møde, var, om Socialdemokratiet kunne acceptere regeringens oplæg af 13. oktober som grundlag for de fortsatte forhandlinger.

Hr. Svend Auken bekræftede, at sådan lød spørgsmålet ordret, og at svaret var nej. Jeg synes også, det var på tide, at hr. Svend Auken accepterede denne fremstilling. Hele den supplerende, lange forklaring, som hr. Svend Auken derefter kom med, er efter min mening fuldstændig uden interesse.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg kan egentlig godt forstå, at statsministeren sagde, at hele resten af forklaringen var uden interesse. For han ved, at den svarer naturligvis til det næsten stenografiske referat, vi har taget af forhandlingerne. Og den er naturligvis nødvendig for at forstå, hvad det var, der skete i Statsministeriet den dag. For statsministerens spørgsmål, om vi ville acceptere at forhandle med regeringens udspil som grundlag, når vi var midt i forhandlingerne om regeringens udspil, giver jo kun mening, hvis der i ordet grundlag ligger en principiel accept af planen, og det spurgte jeg statsministeren om, og det spurgte de socialdemokratiske forhandlere om to gange undervejs. Og hver gang var svaret ja, det var det, der lå i det. Og der blev tilføjet, at hvis ikke vi i det mindste kunne acceptere de 10 mia. kr. i forhold til kommunerne og privatiseringen af dagpengesystemet, så kunne vi ikke nå nogen vegne i forhandlingerne. Det er et reelt standpunkt og en reel måde at forhandle på. Jeg synes, at det hører med til historien. Sådan oplevede vi det, sådan opfattede vi det, og det var derfor, det brød sammen.

Hvad angår statsministerens svar på mit spørgsmål med hensyn til Fremskridtspartiet, så er der jo det mest nærliggende modspørgsmål, og det er, om Fremskridtspartiet har lovet statsministeren at stemme for finansloven. Statsministeren er jo dybt involveret i forhandlingerne med Fremskridtspartiet i øjeblikket. Har Fremskridtspartiet lovet, at de vil stemme for finansloven som betingelse for at deltage i drøftelser med statsministeren? Naturligvis har de ikke det. Til syvende og sidst er det jo det, om man har tillid til den økonomiske politik, som finansloven indgår i, der afgør, hvilken stilling man til sidst tager til finansloven.

Vi har i Socialdemokratiet ønske om at stemme for finansloven, en helt anden finanslov end den, vi kender til i dag, som led i en retfærdig politik til løsning af Danmarks problemer.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det giver ingen mening, når hr. Svend Auken siger, at jeg skulle have stillet det kontante og præcise spørgsmål, om Socialdemokratiet ville acceptere at gå ind for 10 mia. kroners besparelser i de kommunale budgetter, al den stund tallet 10 mia. ikke eksisterer. Den besparelse,

»Økonomisk Reform« foreslår i de kommunale budgetter, er over en 4-årig periode i alt 3,8 mia. kr. Det vil jeg gerne have lov til at vende tilbage til lidt senere.

Så spørger hr. Svend Auken, om Fremskridtspartiet har lovet regeringen at stemme for finansloven. Nej, det har Fremskridtspartiet ikke lovet. Det er heller ikke overraskende for nogen, at Fremskridtspartiets udgangsposition er at stemme imod finansloven, for det har Fremskridtspartiet gjort, lige siden Fremskridtspartiet mødte her i salen første gang.

Det, vi søger at forhandle om en afklaring af, er: kan det lade sig gøre, at Fremskridtspartiet ændrer den praksis og for første gang nu stemmer for finansloven? Og i den forbindelse stiller Fremskridtspartiet helt naturligt nogle forslag om besparelser og afgiftslettelser, det forstår jeg da godt, og det er det, vi forhandler om. Det kan være, at vi her kan få Fremskridtspartiets tradition lavet om. Det vil vi gerne arbejde for, men jeg er ikke sikker på, det lykkes.

Men vi forhandler jo i den belysning, at Socialdemokratiet har reserveret sig at ville stemme imod finansloven. Se, det er det, der er den tragiske sensation i Folketingets arbejdsvilkår, det er det, der er revolveren, det giver ikke noget godt forhandlingsgrundlag. Hvis Socialdemokratiet ville vende tilbage til sin halvhundredårige tradition og tilkendegive, at naturligvis stemmer man ikke imod finansloven, er det politiske billede forandret til det bedre.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg tror ikke, det tjener noget formål ved denne lejlighed at gå længere ind i, hvad der er blevet sagt i Statsministeriet.

Jeg har anerkendt det referat, statsministeren har givet, og jeg forstår, at det, der er blevet sagt fra statsministerens side, ikke er et dementi af, hvad jeg har sagt. Jeg kan i hvert fald sige, at vi er fire på den socialdemokratiske side af bordet, som har hørt det spørgsmål blive stillet, om det var ensbetydende med et principielt ja eller nej, og som har hørt et ubetinget ja fra statsministeren. Det kan være, at man kan anfægte det, men vi er altså fire mennesker, der har oplevet det – ikke én, men to gange undervejs i drøftelserne. Men lad nu det hvile.

Med hensyn til finansloven må vi konstatere den usædvanlige situation, der er indtrådt i

[Svend Auken]

dansk politik – og det er jo det, der skaber alle problemerne – at statsministeren kun er statsminister og hans ministre kun ministre, fordi fru Pia Kjærsgaard og hr. Glistrup og andre Fremskridtsfolk har peget på dem. Kort sagt er Fremskridtspartiet regeringens parlamentariske grundlag. Vi har kun en KVR-regering i Danmark, fordi Fremskridtspartiet har ønsket det. Er det mindste, man kan forlange af det parlamentariske grundlag for en KVR-regering, ikke, at den i det mindste stemmer for regeringens budget?

Det, der har skabt al turbulensen omkring finansloven i disse sidste år, har været det brud på hidtidig sædvane, der er sket under den nuværende statsminister, i og med at han har accepteret at sidde på sin taburet i kraft af nogle, som ikke engang vil hjælpe ham, når det drejer sig om budgettet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Efter at have lyttet til denne debat, efter igen lang tid at have deltaget i nogle orienterende drøftelser omkring landets økonomi og efter – siden Kristeligt Folkeparti blev repræsenteret i dette Ting – altid at have talt for et samarbejde omkring midten, efter at Kristeligt Folkeparti har deltaget i samtlige større forlig, der har været lavet her siden 1973, og efter gang på gang at have sagt, at vi tror, vi når det bedste resultat, når Socialdemokratiet og nogle af de såkaldte borgerlige partier kan mødes om et resultat, føler jeg en dyb og inderlig trang til at sige, at regeringen og Socialdemokratiet trænger til en saglig forhandlingsleder i fortsættelsen af det stykke arbejde, der nu forestår.

Og jeg har et aldeles glimrende tilbud i vores partiformand, som ikke angler efter at blive statsminister, men som er vant til at have et overblik over, hvad det hele drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal ikke blande mig i hundeslagsmålet – det har til gengæld været interessant at følge – men jeg skal bare lige korrigere hr. Svend Auken.

Det er da korrekt, at vi efter sidste valg ved samtlige dronningerunder pegede på hr. Poul Schlüter som statsminister og ikke på hr. Svend

Auken. Det ønsker vi ikke at gøre i Fremskridtspartiet. Det vil vi heller ikke gøre efter et kommende valg.

Men dette drejer sig om forhandlinger om næste års finanslov, og Fremskridtspartiet lægger altså ikke andet i næste års finanslov end i et hvilket som helst lovforslag.

Hr. Svend Auken må endelig ikke bevidst misforstå eller forsøge at få andre til at misforstå situationen.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, dette er en ret fantastisk debat. Nu får vi at vide af statsministeren, at nedskæringen i kommunerne var på 3,8 mia. kr., tror jeg han sagde. Statsministeren nikker. Det er fantastisk.

Det er da rigtigt, at hr. Svend Auken foretog en oprunding – skal vi sige en lidt for liberal oprunding – fra 7,7 mia. kr. til 10 mia. kr. Men det sande tal, hr. statsminister – og det ved statsministeren – er 7,7 mia. kr., det er det, der står i Planen.

Så står der i Planen, at halvdelen skal skaffes ved besparelser, det er så de 3,8 mia. kr., og resten ved produktivitetsforøgelse, og det vil formentlig sige afskedigelser, personaleindskrænkninger. Hvordan det vil blive fordelt, er naturligvis ikke noget, man kan vide helt nøjagtigt på forhånd, det afgørende er, at kommunerne på en eller anden måde skal skaffe plads til skattenedsættelser til 7,7 mia. kr.; det kan vi vist i hvert fald godt blive enige om. Det er det, det drejer sig om, og det har altså været et af brudpunkterne.

Så kommer jeg til det næste, jeg vil sige. Nu har jeg lyttet til statsministeren og hele denne diskussion om, hvad der blev sagt på det møde, hvor en anden én altså ikke var en flue på væggen, så man kunne ikke høre noget, og vi må gætte os til, hvordan det forholder sig.

Jeg lagde mærke til, at hr. Svend Auken stillede to spørgsmål, som statsministeren ikke besvarede. Det ene var vedrørende disse ikke 10, men 7,7 mia. kr., som angår kommunerne, om man kunne forhandle, uden at det på forhånd var fastlagt, at det skulle gennemføres. Det andet spørgsmål var vedrørende dagpengereformen, som hr. Svend Auken opgjorde til 21 mia. kr., om man kunne forhandle, uden at det på forhånd var fastlagt, at den skulle gennemføres.

[Gert Petersen]

Det svarede statsministeren ikke på. Det havde været umådelig nemt for statsministeren at sige: ja, selvfølgelig kan man det. Tavsheden må jeg tolke som, at det kan man ikke. Altså er det en ultimativ fordring, statsministeren har stillet.

Personlig foretækker jeg, at disse forhandlinger ikke bliver genoptaget. Jeg mener, at det var godt for landet, det var godt for den almindelige befolkning i dette land, at de blev afbrudt. Det skjuler jeg ikke.

Men statsministeren kan altså bevise, at det ikke var et ultimatum, han stillede, ved at svare ja til hr. Svend Aukens to første spørgsmål. Dem har han bare ikke berørt. Og ved at tie beviser han, at det var faktisk et ultimatum.

Regeringen vil have disse ting igennem, og hvis den ikke kan få dem igennem, så søger man nu at gøre det med Fremskridtspartiets hjælp.

Jeg må i øvrigt sige, at det er en fantastisk behandling af et andet parti. Det vidner om regeringens – jeg vil ikke kalde det arrogance, men rundt-på-gulvethed, at sige: Hvis Socialdemokratiet lover at stemme for finansloven, så afbryder vi forhandlingerne med jerovre i Fremskridtspartiet.

Det må være en sær fornemmelse at være Fremskridtsparti under sådanne vilkår. Jeg har ingen sympati for Fremskridtspartiets politiske synspunkter, men jeg synes nok, man kunne have forventet en lidt mere anstændig behandling fra regeringen.

I øvrigt skal jeg minde om, at også SF stemte for den dagsorden, hvorved vi fastslog, at overførselsindkomster skal reguleres efter lønudviklingen, og at vi naturligvis også, hvis man vil føre forhandlinger med partierne herom, regner med at blive inddraget i de forhandlinger.

Lykketoft (S):

Statsministeren kom med en række mere dybtgående bemærkninger til de socialdemokratiske beslutningsforslag, og jeg vil gerne kommentere nogle ganske enkelte af dem.

Men først en bemærkning til hr. Gert Petersen om, hvilke penge det er, kommunerne skal finde. Det er faktisk snarere 10 mia. kr., hvis man regner det hele med – også medregner, at kommunerne skal betale skatte loftet, og at kommunerne ud over rammen, som skal give de 2 procentpoint i skattelettelser, også skal ud

og skære på folkeskolen m.m. Det er det, der er regeringens oplæg.

Så ved jeg godt, at regeringen selv opererer med, at konjunkturerne kan klare en stor del af det. Men det, man ville have os til, var at lægge os fast på, hvor meget kommunerne skulle skære skatteprocenterne ned allerede på nuværende tidspunkt.

Statsministeren siger så, at regeringens forhandlingsvilje er demonstreret, fordi man har fremlagt fire udspil. Det er sådan en lidt matematisk måde at sandsynliggøre det på. De tre lignede hinanden som tre dråber vand, og det fjerde var lidt forskelligt, men fundamentalt det samme. Hvis man regner på den måde, så har Socialdemokratiet selvfølgelig også haft et antal udspil under forhandlingerne.

Men i hvert fald har Socialdemokratiet jo nu nogle beslutningsforslag, som jeg skal anerkende at statsministeren kom med en hel del positive bemærkninger om, bemærkninger, som vi ikke har hørt nær så positive under forhandlingerne, når vi dér fremsatte de samme synspunkter.

Men der er én stor fejl i statsministerens kommentar til Socialdemokratiets beslutningsforslag, og det er påstanden om den alt for slappe finanspolitik. For det første er der en anden tidsprofil, end der er i »Gang i 90'erne«, det beder jeg statsministeren om at mærke sig. Det kommer mere gradvis. Det kommer i takt med, at det faktisk lykkes at håndhæve en stram indkomstpøolitik og en opsparingsmålsætning, der er endnu strammere end regeringens. Og hvis ikke den bliver opfyldt, lægger Socialdemokratiet heller ikke op til, at der skal ske disse store lettelser i takster og afgifter. For målet er jo ikke at bane vej for et udvidet forbrug; målet er at give arbejdsmarkedet en garanti for en uændret realløn for de mange, selv om man går ind for en stram indkomstpøolitik og et stort opsparingskrav.

Så jeg tror nok, at hvis statsministeren analyserer dette nøjere, vil han se, at det heldigvis er sådan, at det, der var hans hovedindvending i indlægget her, fortaber sig i et ikkeeksisterende problem.

Så er jeg nødt til at sige, at jeg synes, et af de mest beklagelige misbrug, der foregår i denne folketingsssal, er misbruget af den svenske finansminister, hr. Kjell-Olof Feldt. Jeg ved fra hr. Feldt, at han er meget ked af gang på gang at

[Lykketoff]

blive taget til indtægt for borgerlig politik i det danske Folketing. Det er også en urimelig påstand. Det, man kan sige om hr. Feldt, er, at han er en meget dygtig mand. Hvis han havde siddet for enden af forhandlingsbordet, så var det sikkert lykkedes at lave et forlig.

Men jeg er nødt til at gøre statsministeren opmærksom på, at det, der er indholdet i den svenske skattereftale, er marginalskatteændringer, der bringer de effektive svenske marginalskatter ned til det niveau, vi nu har i Danmark. Det, der ligger i Socialdemokratiets beslutningsforslag, som vi har til debat i dag, er marginalskattens sættelser, som på længere sigt ikke alene er lige så store, men endda for jævne almindelige indkomster noget større end dem, der ligger i regeringens eget udspil.

Derfor er det ikke nogen rigtig indvending, statsministeren kommer med over for Socialdemokratiets forslag; der er faktisk tale om en misinformation om det svenske skattesystems virkninger efter den reform, der nu er aftalt, og det gælder to punkter, nemlig for det første, hvad den effektive marginalskat vil være i Sverige efter reformen, og for det andet en forklaring af, hvordan svenskerne baner vejen for lavere marginalskatter.

Pointen både i den svenske socialdemokratiske regerings udspil og i de danske socialdemokratiske beslutningsforslag, der ligger her i dag, er, at den måde, hvorpå vi finansierer lavere skatteprocenter af den sidst tjente krone, er ved udvidelser af beskatningsgrundlaget, der især virker i toppen af indkomstfordelingen, og derfor kan det lade sig gøre at få et skattesystem, der bringer det danske nærmere til det, der er typisk i Europa, og som fastholder en fordelingspolitik, som er rimelig og solidarisk.

Når statsministeren står heroppe og kvitterer for det, Socialdemokratiet har sagt om mulighederne for at lette 6 pct.s skatten ved at fordoble bundgrænsen, så synes jeg, statsministeren skal mærke sig, at det, der er vores forudsætning for finansieringen, er ligesom i Sverige effektiv beskatning af formuegevinster, effektiv beskatning af frynsegoder og lukning af skattehuller.

Hvis statsministeren vil kvittere både for vores holdning med hensyn til lettelsen af marginalskatten og for finansieringen af det, så er der meget store muligheder for at blive enige, men det er det modsatte, der hidtil har været tilfældet.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg modstår fristelsen til her fra talerstolen at indgå i en detaljeret samtale om hr. Feldts forslag. (*Munterhed*). Det er ikke noget at grine ad, for det er et udmærket forslag, hr. Feldt har stillet. Det er det samme, vi grundlæggende forsøger med regeringens oplæg, nemlig at opnå en lettelse i marginalbeskatningen, og den svenske regering siger åbent, at det er også det, den ønsker, og det kan man se af deres forslag.

Lad os nu underkaste dette en grundig belysning f.eks. i Det Politisk-Økonomiske Udvalg eller på anden måde. Man kommer ikke væk fra, at der er forskel på den svenske og den danske skatteordning, men det, der nu sker i Sverige, er, at store indkomster får en meget betragtelig lettelse af marginalskatten, langt større end efter den danske regerings oplæg.

Det skal jeg ikke fordybe mig i nu, men jeg vil gerne sige et par ord til den – synes jeg – noget forvirrede debat, der har præget dagen for så vidt angår kommunernes økonomi.

I regeringens »Økonomisk Reform« af 12. oktober 1989 hedder det på side 4 om kommunernes økonomi:

»Fra 1991 til 1994 sænkes kommunernes udskrivningsprocent med 4 gange 0,5 procentpoint«

– altså uægtelig 2 i alt – og så står der:

»Der sigtes mod, at den ene halvdel af skattelettelsen finansieres ved besparelser og den anden ved forventet konjunkturoverskud i kommunerne.«

Hele ideen med vores plan såvel som med Socialdemokratiets oplæg var og er fortsat at fremkalde vækst og forbedret beskæftigelse, så vi får et konjunkturoverskud. Altså den ene halvdel af de to procentpoints siger vi skal finansieres ved besparelser.

I øvrigt forholder det sig således: Vi har med »Økonomisk Reform« skitseret et modificeret kommunalt udgiftsforløb, hvor kommunerne fik adgang til at finansiere halvdelen af budgetforbedringsbehovet, der følger af at reducere skatterne gennem de automatiske forbedringer af udskrivningsgrundlaget. Budgetforbedringsbehovet kan efter fire år derefter opgøres til ca. 3,8 mia. kr. Det er altså ikke 10 mia. kr., det er heller ikke 7,5 mia. kr.; det var 7,5 mia. kr. i regeringens plan fra foråret, men den har vi for at være imødekommende over for Socialdemokratiets ængstelse for, at vore besparelsesfor-

[Statsministeren]

slag var for voldsomme for kommunerne, ændret.

Man kan sige, at gennemgående er det ca. halvt så meget som efter Planen, vi nu vil ændre i kommunernes økonomi. Så det er altså ikke 7,5 mia. kr., som det var i foråret, men 3,8 mia. kr.

Disse kommunale besparelser skulle fremkomme som 0,9 mia. kr. i 1991, 1,9 mia. kr. i 1992, 2,8 mia. kr. i 1993 og endelig 3,8 mia. kr. – det er tallet – i 1994. Med andre ord: Besparelserne i 1994 skal være så store, at der er 3,8 mia. kr. i forskel på kommunernes 1990-budget og 1994-budget. Det er altså besparelsesønsket i forhold til kommunerne.

Men så vil jeg også nævne, at i »Økonomisk Reform« siger regeringen, at vi ønsker et samarbejde med kommunerne, som betyder, at det kan blive lettere for kommunerne at opnå besparelser, f.eks. ved at give kommunerne større frihed til at disponere uden at være så bundet, som de er i dag, af utallige lovkrav, eller f.eks. ved at søge at fjerne en række overenskomstbaserede barrierer og lignende.

Så vil jeg sige: Den regering, jeg har den ære at være leder af, har nu de sidste to år kunnet indgå aftaler med kommunerne om de kommende samlede budgetrammer. Vi har forhandlet grundigt, og vi er nået til enighed, og det er da også det, vi har tænkt os i de kommende år.

Må jeg minde om, at da Kommunernes Landsforening kommenterede regeringens plan fra foråret, udsendte formanden en pressemeddelelse, og i den sagde han: Kommunerne er klar til at forhandle med regeringen om Planen.

Dengang drejede det sig om besparelser på 7,5 mia. kr. Nu drejer det sig om et væsentlig lavere beløb, nemlig 3,8 mia. kr., og det tror jeg da nok vi kan forhandle fornuftigt og ordentligt med kommunerne om, og hvorfor skulle man dog afskære os fra det? Det ville være vanvittigt, kommunerne skal da også bidrage på en fornuftig måde.

Det er et moderat forslag, vi har fremlagt, det er realistisk, der er ingen grund til at tro, at vi ikke, hvis Folketinget i øvrigt vil støtte os deri, kan få fornuftige drøftelser med kommunerne, som fører til, at vi også får en aftale med kommunerne for de kommende år, og det, kommunerne er indstillet på, er det sensationelle at se

tingene i en flerårig sammenhæng, således at det, vi kan stille mod, er forhandlinger, der fører til en aftale om de kommunale budgetter for en 4-årig periode, på samme måde som det, vi søger omkring de statslige udgifter og i det hele taget den økonomiske politik i almindelighed, er en 4-årig aftale, så vi virkelig får et godt grundlag for alles, både offentlige myndigheders og private virksomheders dispositioner i vort land.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg er nødt til at gentage, at det, regeringen har forlangt af Socialdemokratiet, er, at vi skulle fastlægge et krav til kommunerne om at sænke de kommunale skatteprocenter med 2 procentpoints i løbet af fire år.

Det var udgangspunktet, men det var ikke hele udgangspunktet. Udgangspunktet var også, at kommunerne skulle betale et milliardbeløb yderligere ved at betale for skatte loft, ved at skulle finde yderligere folkeskolereformer, sådan at rammen kom væsentlig højere op, og det vil sige, at det tal, hr. Svend Auken nævner, er det rigtige tal for, hvad kommunerne stod over for af krav. Og der var ikke i det oplæg, vi mødte fra regeringen, nogen sikkerhed for, at en stor del af denne opgave kunne klares over konjunkturerne.

Men uanset hvordan man måler regeringens sparekrav til kommunerne, er den melding, som såvel de kommunale organisationers formænd som fremtrædende folk i hele den kommunale verden kommer med, at disse krav vil føre til uacceptable serviceforringelser, de vil føre til en uacceptabel stigning i arbejdsløsheden. Det er ikke noget, der overhovedet står i størrelsesforhold til den opgave, som kommunerne ikke kunne løse fuldt ud ved budgetlægningen for 1990, hvor man aftalte en nedsættelse på 0,2 procentpoint og fik en, der var godt 0,1 pct. Det her er mange, mange gange så meget, man kræver af kommunerne de kommende fire år.

Vi mener, at det er en fuldstændig uforsvarlig ramme, og derfor var det, jeg sagde tidligere på dagen, at hvis det hele skulle have været forstået, sådan som fru Marianne Jelved gerne ville have forstået det, nemlig at regeringen uden politiske forhåndsbindinger ville forhandle med kommunerne, så er der ikke noget nyt i sa-

[Lykketoft]

gen. Vi vil bare under ingen omstændigheder forpligte os politisk til noget, som hele den kommunale verden indtrængende har bedt os om at lade være med.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det, der bringer mig herop, er, at statsministeren ligesom en række borgerlige ordførere har taget det såkaldt unge forlig til sig, og når jeg læser det, undrer det mig, for de foreslår faktisk f.eks. rentefradragsretten ophævet helt. De foreslår forhøjelse af en lang række miljøudgifter, de foreslår, at man kun skal skære ned i den offentlige sektor, hvis det ikke lykkes at få en udvidelse af den private, de foreslår et bedre samarbejde mellem de to sektorer om erhvervspolitikken, de foreslår en obligatorisk pensionsordning byggende på pensionskasser, så bankers og sparekassers eneste rolle bliver, at de kan administrere nogle pensionskasser, osv. Det lyder ikke for mig som typisk borgerlig politik. Jeg vil godt understrege, at det heller ikke er typisk SF-politik, de har fundet ud af – det ville også være sært – men den dér bastante borgerlige omklamring af dette såkaldte forlig undrer mig en del.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jamen jeg beklager da, at jeg huskede forkert, hr. statsminister, med hensyn til, hvordan den ene halvdel, disse 7,7 mia. kr., skulle skaffes; regeringen kommer med så mange planer, det er næsten ikke til at holde den ene ude fra den anden. Men jeg har alligevel et spørgsmål: Det er rigtigt, som statsministeren siger, at der står i planen for økonomisk reform: »Der sigtes imod, at den ene halvdel af skattelettelsen finansieres ved besparelser og den anden ved forventet konjunkturoverskud i kommunerne.«

Hvad nu, hvis forventningerne til dette konjunkturoverskud ikke indfries? Hvordan skal de så skaffe pengene? Det, der står fast, er, at de skal nedsætte skatten over 4 år med 7,7 mia. kr. De penge skal de så skaffe på en eller anden måde. Så siger regeringen, at den ene halvdel er besparelser og den anden halvdel er nogle fugle på taget. Vi håber, at der kommer et konjunkturoverskud. Men hvad nu, hvis det ikke kommer? Så står vi tilbage igen med besparelserne.

Derfor er det fuldkommen relevant at påpege faren ved dette tal, 7,7 mia. kr., for at udtrykke det helt præcist.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige til hr. Gert Petersen, at det synes jeg er et overordentlig velmotiveret og relevant spørgsmål at rejse. I regeringens oplæg er det et hovedmotiv at etablere økonomisk vækst, og det er det selvfølgelig også i Socialdemokratiets oplæg, ingen tvivl om det. Nu er det ikke sådan, at man kan lægge en økonomisk politik frem, vedtage den og sige, så er der 100 pct. sikkerhed for, at vi når samtlige de mål, vi har opstillet.

Jeg vil svare hr. Gert Petersen, at måtte det mod forventning og forhåbning vise sig, at der ikke fremkommer den konjunkturfremgang og dermed det konjunkturoverskud for kommunerne igennem de 4 år, som vi er ude efter, må vi selvfølgelig revidere den kommunale økonomiske situation. Det er klart. Kommunerne ville ikke kunne nedsætte kommunalskatten med de samlede 2 procentpoint, dersom konjunkturoverskudet udeblev. Det kan de ikke, for så ville de få ubalance i budgetterne.

Må jeg sige til hr. Lykketoft, at nu kan vi fortsætte mange af drøftelserne, når vi skal ses i den kommende tid i folketingsudvalg og på anden måde, men jeg synes, det er så tilfredsstillende, at debatten i dag har afklaret fuldstændig entydigt, at der altså ikke er tale om efter regeringens oplæg at skære 10 mia. kr. i de kommunale budgetter. Det synes jeg er tilfredsstillende, for sådan stod det nemlig i den udtalelse, Socialdemokratiets forretningsudvalg udsendte forleden dag. Jeg sagde til mig selv: Hvad er det her dog for noget? For der står nemlig i Socialdemokratiets udtalelse af 3. november, at regeringen insisterer på at skære knap 10 mia. kr. af kommunernes økonomi i de kommende 4 år.

Nu har vi altså fastslået, at det er et langt, langt lavere beløb, nemlig 3,8 mia. kr. Derfor går jeg ud fra, at det også må give Socialdemokratiet anledning til megen eftertanke, hvad man på denne forkerte præmis kommer til at skrive i det følgende i udtalelsen. Der står: Det vil betyde i tusindvis af flere arbejdsløse, længere køer på hospitalerne, brugerbetaling på det sociale område og sundhedsområdet og højere daginstitutionstakster og forringet hjem-

[Statsministeren]

mehjælp for de ældre. Der er ikke grænser for ulykkerne, men vi skal jo også have kommunalvalg om et par uger.

Jeg går ud fra, at alle disse grimme, stygge karakteristika om ulykkerne, som relaterer sig til, at Socialdemokratiet troede, at det drejede sig om 10 mia. kr., er ord, vi aldrig kommer til at høre igen fra denne talerstol.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det har måske ikke været nyheder, der har været flest af i denne debat, men vi fik da i hvert fald lige en nyhed fra statsministeren. Nu forstår vi, at den del, som regeringen kalder konjunkturoverskud i forhold til kommunerne, ikke længere er et fast beløb, der skal bespares. Det er ikke den måde, som vi tidligere har fået det præsenteret på, og det er interessant, og det har vi selvfølgelig noteret os.

Jeg vil godt stille to spørgsmål om kommunerne til statsministeren.

Statsministeren siger, at da regeringen fremlagde sin første plan, bad vi kommunerne om at spare 7,7 mia. kr. Det har vi senere halveret, fordi vi efterfølgende har accepteret, at halvdelen dækkes igennem konjunkturreguleringen.

Spørgsmål 1: Kan statsministeren bekræfte, at den procent, man kræver kommunerne skal nedsætte skatten med, er den samme i det sidste udspil, som det var i det første udspil?

Spørgsmål 2: Hvor finder statsministeren dækning for halvdelen, altså de 3,8 mia. kr., som pludselig er dukket op, men som ikke fremgår nogen steder?

Hvad er det for nogle penge, statsministeren har anvendt? Kan statsministeren finde noget beløb på den nye plan eller på den gamle plan, hvor beløbet fremgår? Det er penge, der er taget ud af den blå luft.

Statsministeren ryster på hovedet. Når jeg er gået herop, er det, fordi jeg har spekuleret meget over den sag. Jeg har tænkt, at statsministeren må kunne forklare mig, hvor penge kommer fra, og det glæder jeg mig så til at få et svar på.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg sige til hr. Stavad, som jeg har glædet mig over at se så utrolig mange gange på talerstolen i dag – beundringsværdigt – at begrebet konjunkturudvikling altid optræder i forhand-

lingerne mellem kommunerne og regeringen. Det er jo simpelt hen grundlaget for budgetterne. Hvordan bliver konjunkturudviklingen, hvordan bliver skattegrundlaget? Hvor mange procent går det op? Det er altid udgangspunktet, og derfor er der ikke noget underligt i, at regeringen i en økonomisk reform siger: Vi bygger på den forudsætning, at vi nu, fordi det kan forventes, at vi kommer igennem med nogle gode strukturløsninger af dansk økonomi, at der bliver et konjunkturopsving, og fortjenesten på konjunkturopsvinget, siger vi, kan kommunerne beholde. Det er også grunden til, at vi i økonomisk reform bygger på de samme 2 procentpoint, som vi gjorde i planen fra maj måned. Så enkelt hænger det sammen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det er rigtigt, som statsministeren siger, at vi begge har været flittige gæster på talerstolen i dag. Jeg vil da godt takke for svaret, men det, der stadig står meget uklart for mig, er, hvorfor det konjunkturoverskud pludselig er opstået, fra regeringen udarbejdede sin første plan, og til regeringen nu udarbejder sin, det siger regeringen, fjerde plan. Hvis det er sådan, at der er et reelt konjunkturoverskud, som staten tidligere har forventet at inddrage til statskassen, og det må jo være tilfældet, burde det beløb fremstå i den gamle plan som et beløb, kommunerne afleverer til staten. Dette beløb eksisterer ingen steder i de papirer, vi og offentligheden har fået udleveret. Derfor må jeg stadig væk notere mig, at det er penge, der er dukket ud af den blå luft i perioden mellem maj 1989 og frem til oktober 1989. Det er da dejligt, at der sådan er frit flyvende penge, men det er jo et spørgsmål, om vi tør anvende dem, når de er så frit svævende, som de er.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Også her er svaret ganske enkelt. Jeg forstår godt, at hr. Stavad spørger.

Forklaringen er følgende:

Det var ikke regeringens hensigt, da vi udarbejdede planen, at kommunerne uden videre skulle kunne indkassere den forøgede skatteindbetaling som følge af konjunkturfurbetringen, men da vi så gerne både over for kommunerne og over for Socialdemokratiet ville imødekomme ønsket om at lægge en snævrere

[Statsministeren]

spareramme, sagde vi: Lad os så bygge det sådan op, at det bliver lettere for kommunerne at komme igennem med. De beholder selv konjunkturoverskuddet, og det er det, der fører til, at sparekravet ikke længere er så højt, som det var før. Så enkelt er det. Oprindeligt var det 7,5 mia. kr. Nu er sparekravet kun 3,8 mia., og det synes jeg i og for sig Socialdemokratiet skulle anerkende som en væsentlig imødekommelse af socialdemokratiske tanker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om en forhandlet indkomspolitik til styrkelse af konkurrenceevne og beskæftigelse samt sikring af reallønnen.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om en pensionsreform.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 15:

Forslag til folketingsbeslutning om aktiv indsats for uddannelse, forskning, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik inden for rammerne af en stram offentlig udgiftspolitik.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 16:

Forslag til folketingsbeslutning om en skatteomlægning. (Indførelse af bruttoafgift og nedsettelse af person- og selskabsskat m.v.).

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

Forslagene sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 10:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om regeringens konklusion på forhandlingerne efter fremlæggelsen af »Århundredets Plan« og de efterfølgende udspil?«

Af Gert Petersen (SF) m.fl.

*Begrundelse***Gert Petersen (SF):**

Allerede i sin nytårstale bebudede statsministeren, at han ville fremlægge en grandios plan, der på det nærmeste skulle vende op og ned på alting, og som definitivt ville løse de samfundsøkonomiske problemer. Han antydede noget senere, at planen var så revolutionær, det ord brugte han selvsagt ikke, men det var meningen, at det kunne være rimeligt at lægge den ud til folkeafstemning. Så løb vi ganske vist ind i nogle forfatningsretlige problemer, så folkeafstemningen senere blev taget af bordet. Overhovedet må man sige, at det i løbet af foråret lykkedes statsministeren at få skruet forventningerne vældig op eller få skabt megen panik afhængigt af, hvordan man ser på det.

I maj måned blev denne omkalfatrende plan, århundredets plan var der vist nogle, der sagde, lagt frem for den undrende offentlighed. Tanken om folkeafstemning var altså opgivet, men nu skulle Folketinget i arbejde. Ingen skulle forlade gården i utide. Alle skulle være voksne mennesker, og hvad statsministeren ellers kun-